

PÄLKÄNE

PARASTA AIKAA

Tilinpäätös 2025

Sisällys

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	4
1 TOIMINTAKERTOMUS.....	6
1.1 Kunnan hallinto.....	6
1.2 Valtakunnallinen talouden kehitys.....	9
1.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu.....	12
1.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys.....	12
1.3.2 Kunnan talous vuonna 2025.....	15
1.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	19
1.3.4 Kunnan henkilöstö.....	20
1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä kunnan muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	22
1.3.6 Ilmasto- ja ympäristöasiat.....	24
1.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	28
1.4 Kunnanhallituksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	28
1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	29
1.5.1 Tuloslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut.....	30
1.5.2 Rahoituslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut.....	32
1.6 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	33
1.6.1 Tase 2025 ja sen tunnusluvut.....	34
1.7 Kokonaistulot ja -menot 2025.....	36
1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	38
1.8.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt.....	38
1.8.2 Konsernille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	41
1.8.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	52
1.8.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	52
1.8.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	53
1.8.6 Konsernin tuloslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut.....	54
1.8.7 Konsernin rahoituslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut.....	55
1.8.8 Konsernitase 2025 ja sen tunnusluvut.....	56
1.9 Tilikauden tuloksen käsittely.....	58
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	59
2.1 Pälkäne parasta aikaa 2030 –kuntastrategia.....	59

2.1	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	61
2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	88
2.3	Investointien toteutuminen	90
2.4	Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	93
2.6	Yhteenveto käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan toteutumisesta ..	93
2.5	Tuloslaskelma	95
2.6	Tase.....	96
2.7	Rahoituslaskelma.....	98
2.8	Konsernituloslaskelma.....	99
2.9	Konsernitase	100
2.10	Konsernirahoituslaskelma	103
3	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	104
3.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	104
3.1.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	104
3.1.2	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	104
3.1.3	Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	105
3.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	105
3.3	Tasetta koskevat liitetiedot	107
3.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	107
3.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	111
3.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	113
3.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	115
4	PÄLKÄNEEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS.....	117
4.1	Toimintakertomus	117
4.1.1	Hallinto ja organisaatio.....	117
4.1.2	Olenaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	117
4.1.3	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	118
4.1.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	118
4.1.5	Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä 119	
	<i>Ympäristötekijät .....</i>	119
4.1.6	Esitys tilikauden 2025 tuloksen käsittelystä	119
4.2	Talousarvion toteutuminen	120
4.2.1	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	120

4.3	Tilinpäätöslaskelmat.....	121
4.3.1	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	121
4.3.2	Vesihuoltolaitoksen tase	122
4.3.3	Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma.....	124
4.4	Vesihuoltolaitoksen liitetiedot	125
4.4.1	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	125
4.4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	125
4.4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	126
4.4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	128
4.4.5	Henkilöstöä ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	128
5	PÄLKÄNEEN KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	129
6	LUETTELOT JA SELVITYKSET	130

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Voisipa tämän katsauksen vuoteen 2025 aloittaa sanomalla, että maailmanpoliittinen ja taloudellinen vakaus kasvoivat ja sen myötä myös suomalaisten turvallisuus ja julkinen talous on kohentunut. Valitettavasti näin ei kuitenkaan ole, vaan vuosi 2025 oli kansainvälisessä politiikassa jopa poikkeuksellisen turbulenti. Geopoliittinen epävakaus kasvoi, suurvaltakilpailu kiihtyi ja kaupankäynti politisoitui uudella tavalla. Nämä ilmiöt heijastelivat voimakkaasti kansainväliseen talouteen. Donald Trumpin toinen presidenttikausi on ensimmäisen vuotensa aikana tuonut tullessaan kauppariffeja sekä liittolaisuhteiden uudelleen arviointia. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu edelleen, eikä Gazaan saatu hauras tulitauko ole tuonut alueelle vakautta. Humanitaarinen tilanne alueella on ollut erittäin vaikea.

Valtionvarainministeriön joulukuun talouskatsauksen mukaan Suomen talouden toipuminen on edelleen viivästynyt ja menneenä vuonna bruttokansantuotteen kasvu jäi 0,2 prosenttiin. Olemattomaan kasvuun on vaikuttanut erityisesti kotimaisen kysynnän heikkous. Julkista taloutta painavat erityisesti puolustus- ja koromenojen kasvu. Kuntien alijäämä on kasvanut ja kuntien taloutta vaikeuttaa erityisesti heikentynyt työllisyystilanne, investointipaineet sekä leikkaukset valtionosuuksista.

Suomessa käytiin viime vuonna kunta- ja aluevaalit. Pälkäneelläkin uusi kunnanvaltuusto aloitti työnsä kesäkuussa. Uudessa valtuustossa on 14 edelliseltä kaudelta jatkavaa valtuutettua ja 13 uutta valtuutettua. Aluevaaleissa Pälkäne sai myös yhden edustajan aluevaltuustoon.

Kunnan talouden näkökulmasta valtuusto teki heti tammikuussa merkittävän päätöksen, kun se päätti n. 2,2 miljoonan euron talouden tasapainotusohjelmasta vuosille 2025–2028. Tasapainotusohjelmaa on toimeenpantu menneen vuoden aikana systemaattisesti ja taloudessa on päästy tietynlaiseen tasapainoon sen suhteen, että talouden muutoksiin pystytään reagoimaan ja talouden tilanteen voidaan katsoa olevan kohtuullisen vakaa. Vuoteen 2025 lähdettiin 1,5 miljoonaa alijäämäisellä talousarviolla, mutta tilinpäätös on toteutuksessa vain 89 000 euroa alijäämäisenä ja poistoeron huomioinnin jälkeen on kirjanpidollinen tulos 191 000 euroa ylijäämäinen. Tärkeimmät syyt positiiviseen tulokseen ovat merkittävät säästöt toimintakuluissa talouden tasapainotusohjelman ja muutenkin tarkan taloudenpidon johdosta sekä arvioitua parempi tulokertymä. Myös vuoden 2025 alusta toimintansa aloittaneen Tampereen seudun työllisyysalueen kustannukset toteutuivat selkeästi alle budjetoidun ja Pälkäneen kunnan osuus oli 165 000 euroa alle talousarviovarauksen.

Suurimpana kunnan investointina vuonna 2025 toteutui Luopioisten uusi lämpölaite, jonka kunta myi tytäryhtiölleen Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle 2 036 000 euron kauppahinnalla. Lämpölaitekaupan myötä kunnan kassan tilanne oli erityisen vahva vuoden lopussa. Tämän lisäksi kunnanvaltuusto edesauttoi kunnan merkittävimmän investoinnin toteuttamista hyväksymällä lokakuussa uuden yhtenäiskoulun alueen asemakaavan muutoksen. Valitettavasti kaavamuutoksesta tehtiin valitus hallinto-oikeuteen, minkä johdosta yhtenäiskoulun rakentamisen aloitus tulee viivästymään.

Kuntakonsernissa tehtiin merkittävä päätös viime vuoden aikana, kun kunta päätti perustaa Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n, jonka tehtäviin kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon tilojen ylläpitäminen ja vuokraaminen sekä muiden mahdollisten tilojen ylläpitäminen ja vuokraaminen. Yhtiön perustamisen yhteydessä yhtiölle siirrettiin apporttiomaisuutena Pälkäneen terveysasema, Luopioisten terveysasema, Kukkiakodon palveluasumisyksikkö sekä Haaparinteen kuntoutumiskodit. Yhtiöön valittiin väliaikaisesti viranhaltijajohtoinen hallitus toiminnan käynnistymisen varmistamiseksi.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:lle valmisteltiin uusi omistajastrategia, jonka myötä yhtiön uusi hallitus on laatinut liiketoimintasuunnitelmaa ja toimenpideohjelmia yhtiön talouden vakauttamiseksi ja taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi tulevaisuuteen. Yhtiön haastavan tilanteen vuoksi hallituksen työ on erityisen vaativaa, minkä vuoksi yhtiökokous päätti maksaa kokouspalkkiot ja hallituksen puheenjohtajan palkkion 1,5-kertaisena 30.6.2026 asti.

Työttömyys lisääntyi edelleen koko Suomessa vuoden 2025 aikana ja Pirkanmaalla kasvu oli Suomen toiseksi suurinta. Pälkäne oli kuitenkin koko vuoden yksi Pirkanmaan alhaisimman työttömyyden kunnista. Joulukuussa 2025 koko Pirkanmaan työttömyysaste oli 13,6 % (vrt. 12,1 % joulukuussa 2024) ja Pälkäneen työttömyysaste 8,5 % (vrt. 7,9 % joulukuussa 2024), mikä oli toiseksi alin työttömyysaste Pirkanmaalla.

Väestönkehitys oli negatiivinen vuonna 2025 niin luonnollisen väestönkehityksen kuin muuttoliikkeenkin osalta. Syntyvyys toteutui Pälkäneen historian heikoimpana jääden alle 30 vauvaan. Väestön ikärakenne jatkaa näin ollen muuttumistaan ja vuoden lopussa yli 65-vuotiaiden osuus oli jo noin 33 % väestöstä.

Kunnan tonttimyynnissä vuosi 2025 oli piristävä, kun aggressiivisen tonttikampanjan ansiosta myytiin 10 pientalotonttia eri puolilta Pälkänettä. Kesän avauksen yhteydessä järjestetyssä tonttipäivässä oli mukavasti vipinä ja tonttikyselyitä oli varausten lisäksi viime vuonna selkeästi enemmän kuin parina edellisenä. Alkuvuosi on jatkunut aktiivisena kiinnostuksen osalta, joten toivotaan, että rakentaminen piristyy tulevina vuosina. Oman kipinänsä tälle antaa myös Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa aloitettu yhteistyö, jonka pohjalta Tredu on vuokrannut kaksi pientalotonttia kunnalta. Tonteille rakennetaan opiskelijatyönä myyntiin hirsirakenteiset omakotitalot. Projektin myötä talonrakennuksen opetus toteutetaan lähes kokonaan Pälkäneellä, joten pälkäneläisillä nuorilla on nyt ainutlaatuinen tilaisuus opiskella ammattitutkinto lähes kokonaan omalla kotipaikkakunnalla. Tämä yhteistyö on täysin ainutlaatuinen Pälkäneen kokoluokan kunnalle.

Kunnan henkilöstön tyytyväisyys työnantajaan pysyi hyvällä tasolla, vaikka vuoden aikana jouduttiin käymään yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainotusohjelman toimenpiteisiin liittyen. Talouden tasapainotuksen toimenpiteistä järjestettiin tiedotus- ja keskustelutilaisuus koko henkilöstölle ja toimenpiteiden valmistelua ja toteutusta on tiedotettu paitsi johtoryhmän muistioiden niin myös erillisten tiedotteiden kautta. Ilahduttavaa henkilöstökyselyn tuloksissa on, että tyytyväisyys parani niin johtamiseen kuin työyhteisön toimivuuteenkin. Lisäksi työntekijät kokivat voivansa työssään edellisvuosia paremmin. Tämä näkyy positiivisesti myös vähentyneinä sairauspoissaolopäivinä.

Vuosi 2025 oli jälleen varsin tapahtumarikas eri puolilla Pälkänettä. Erityisesti kesällä sai pitää kiirettä, mikäli halusi osallistua kaikkiin tapahtumiin ja nauttia erilaisista kesäkahvila- ym. palveluista. Puutikkalassa aloittanut uusi kesäpuoti otettiin ilolla vastaan ja se oli hittikohteena myös erittäin suosittu Kukkian kierroksella, joka viriteltiin uudelleen eloon pitkän tauon jälkeen. Hieman erilaisella konseptilla, mutta vastaavalla idealla toteutui myös Pälkäneveden kierros, joka oli niin ikään suosittu. Suuren suosion saavuttivat myös Pälkäneen kamarimusiikkipäivät, jossa Kukkia Ensemble tarjoili mitä hienompia musiikkielämyksiä ja täytti niin Nuijantalonsa kuin Puutikkalan vpk:n talonkin ääriään myöten.

Arviota paremmin toteutuneesta vuodesta 2025 on aihetta kiittää niin ammattitaitoista henkilökuntamme kuin myös sitoutuneita päättäjiämme. Kunnioittavassa ja yhteisöllisessä ilmapiirissä on hieno tehdä töitä ja rakentaa pälkäneläisille entistä parempaa tulevaisuutta. Vaikka monenlainen globaali epävakaus luo huolia ja lisää varautumistarpeita meilläkin paikallisesti, niin voimme kuitenkin todeta, että meillä on paljon hyviä asioita, joille rakentaa menestyksestä tulevaisuutta. Uusi kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntastrategian päivityksen, jonka tahtotilana on, että Pälkäne on turvallinen, viihtyisä ja moderni onnellisen elämän maa-seutukunta. Luomme tulevaisuutta vahvuksiemme pohjalle ja tavoittelemme kunnalle ja kuntalaisille elämän parasta aikaa Pälkäneellä.

Pauliina Pikka
kunnanjohtaja

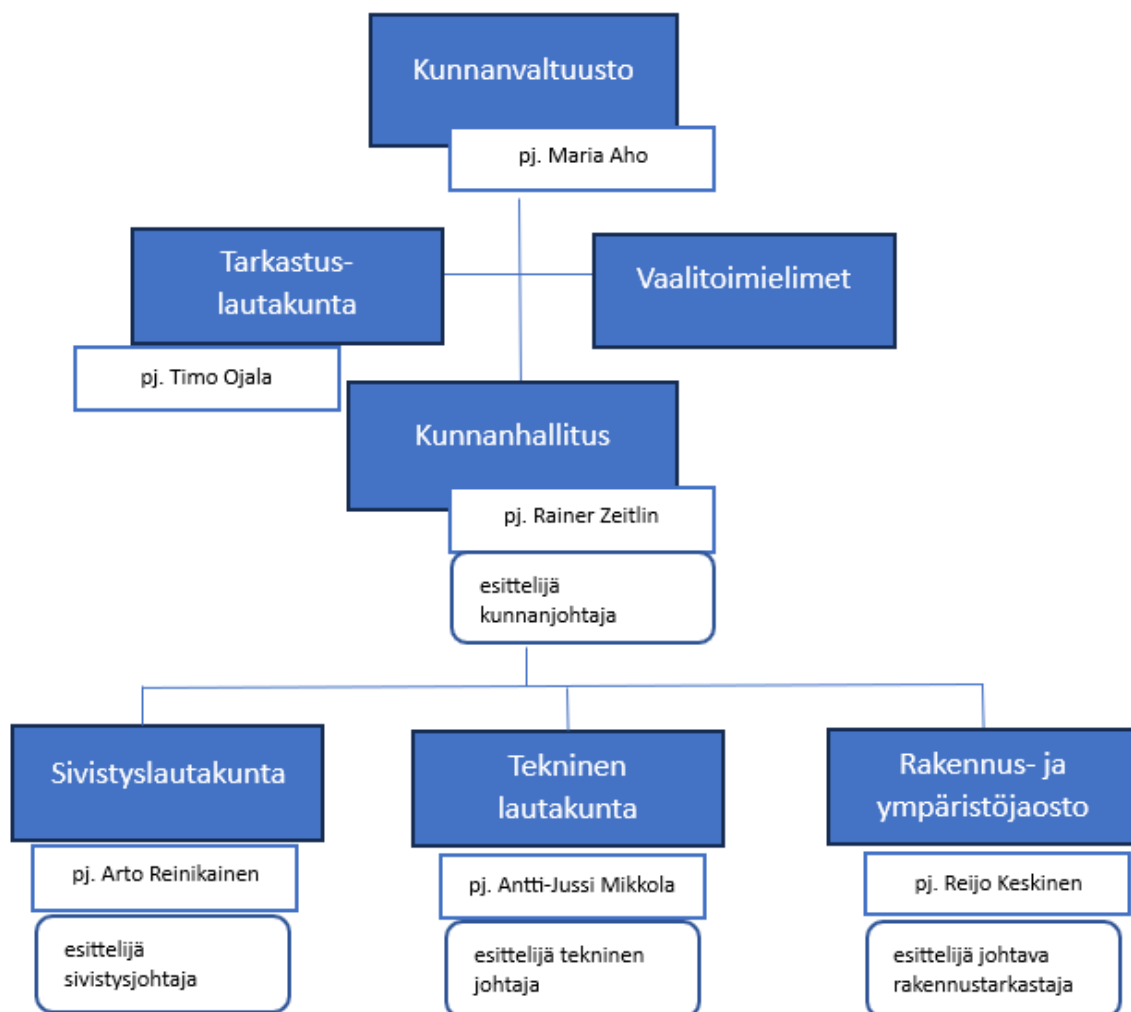
1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnan hallinto

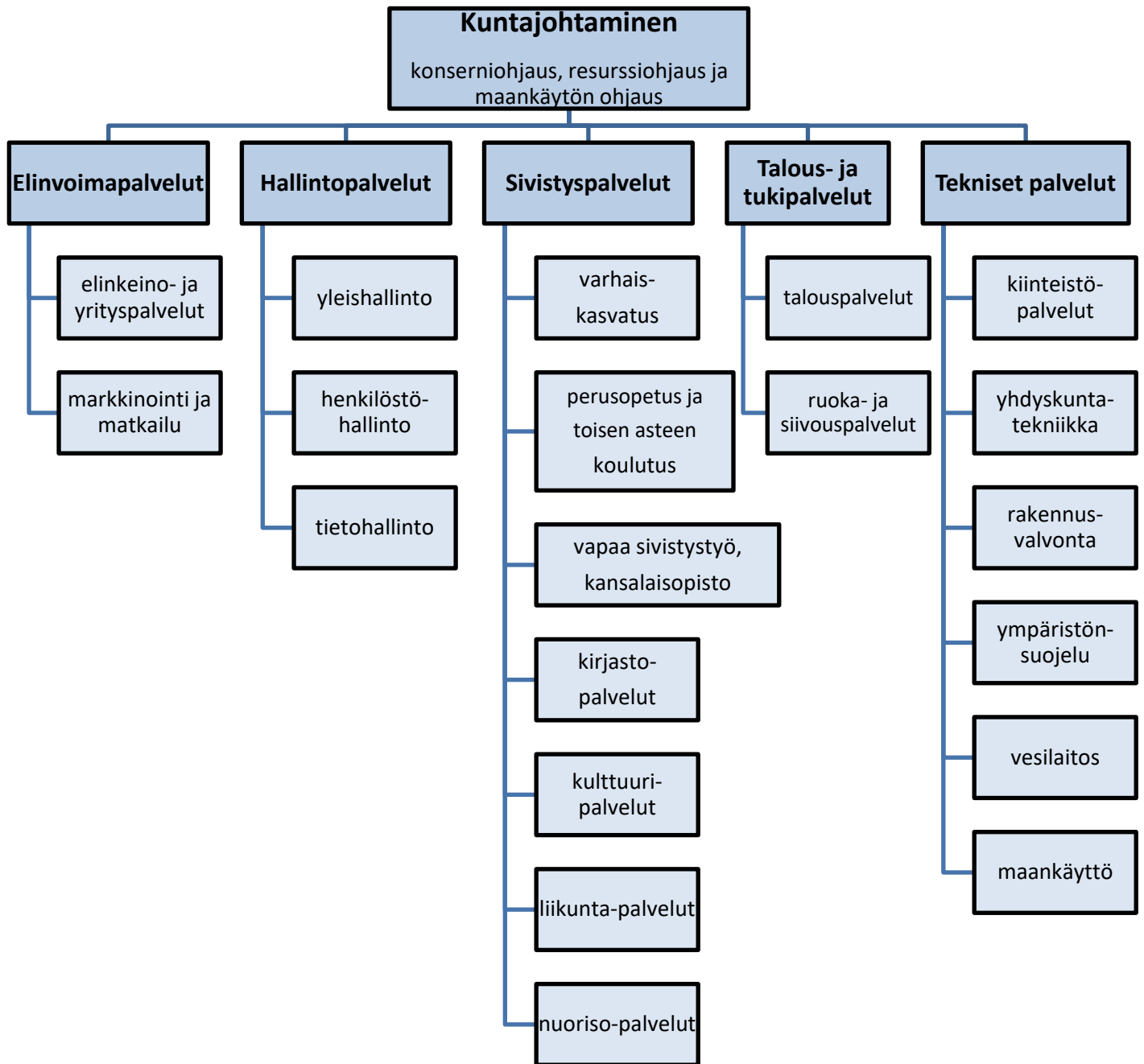
Kunnan ylin päättävä toimielin on kunnanvaltuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Pälkäneen kunnanvaltuustoon kuuluu 27 valtuutettua. Kuntavaalit järjestettiin huhtikuussa 2025 ja uusi kunnanvaltuusto ja muut uudet luottamushenkilöt aloittivat tehtävässään kesäkuussa 2025.

<p style="text-align: center;">Luottamushenkilöorganisaatio</p> <p style="text-align: center;">vuonna 2025</p>
<p style="text-align: center;">Valtuusto</p> <p style="text-align: center;">27 jäsentä (27 jäsentä 31.12.2025)</p>
<p style="text-align: center;">KOK 9, SDP 7, KESK 6, VIHR 2, PS 1, VAS 1, KD 1</p> <p style="text-align: center;">Valtuuston puheenjohtajisto:</p> <p style="text-align: center;">Puheenjohtaja Maria Aho (SDP) 1. varapuheenjohtaja Sofia Penttilä (KOK) 2. varapuheenjohtaja Hannu Aspila (KESK)</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallitus</p> <p style="text-align: center;">9 jäsentä</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallituksen puheenjohtajisto:</p> <p style="text-align: center;">Puheenjohtaja Rainer Zeitlin (KOK) 1. varapuheenjohtaja Tommi Vuorinen (SDP) 2. varapuheenjohtaja Elina Mäkinen (KESK)</p>
<p style="text-align: center;">Lautakunnat</p>
<p style="text-align: center;">sivistyslautakunta (7 jäsentä) tekninen lautakunta (7) tarkastuslautakunta (7) keskusvaalilautakunta (5) elinvoimalautakunta (9) 31.5.2025 asti</p> <p style="text-align: center;">rakennus- ja ympäristöjaosto (5 jäsentä)</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Pauliina Pikka Pöytäkirjanpitäjä: hallintojohtaja Mikko Salmela</p>

Luottamushenkilöorganisaatio 31.12.2025

Henkilöstöorganisaatio 31.12.2025

1.2 Valtakunnallinen talouden kehitys

Vuoden 2024 aikana alkanut talouden kasvu ei valitettavasti jatkunut 2025 vuonna. Suomen talous ajautui taantumaan 2025 vuonna. Aikaisemmat talousennusteet eivät toteutuneet 2025 vuonna, sillä talouskasvun ennakoitiin olevan reilusti toteutunutta suurempaa. Talouden heikompi vuosi 2025 heijastuu yhtä lailla tulevien vuosien ennusteisiin ja tästä syystä pidemmän aikavälin talouden kasvun ennusteet ovat pienentyneet. Talouden heikolle vireelle on nostettu laajasti useita erilaisia syitä. Taustalla on vaikuttanut etenkin mm. korotason nousu ja kotitalouksien varovainen kulutus. Lisäksi koko maan tasolla asuntojen hintojen lasku sekä työttömyysasteen nousu ovat luoneet epävarmuutta koko maan talouteen. Kotimaan heikentynyt kysyntä on heijastunut yhtä aikaa usealle eri sektorille. Kaikki vaikutukset heijastuvat suoraan tai epäsuorasti julkiseen sektoriin, joka on heikentänyt BKT:n suhdetta velkaantumiseen. VM:n arvion mukaan velka ylittää 90 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoden 2026 aikana ja velkasuhde lähenee 97 prosenttia 2030 vuonna. Heikko talouden vire ja valtion velkaantuminen on aiheuttanut merkittäviä sopeutustoimia ja paineita koko julkiselle sektorille ja Suomella on riski joutua Euroopan komission liiallisen alijäämän menettelyyn. Taloutta on pyritty tasapainottamaan nykyisen hallituskauden aikana ja parlamentaarinen työ talouden sopeuttamiseksi on aloitettu tulevia hallituksia ajatellen. (VM, taloudellinen katsaus talvi 2025.)

Euroopassa talous toipuu yleisesti selvästi Suomen vauhtia nopeammin. Vuoden 2025 talouskasvua heikensi jonkin verran Yhdysvaltojen tullipolitiikkaan liittyneet epävarmuudet. Maailmankaupan näkymät ovat haasteista huolimatta positiiviset. Euroopassa mm. puolustushankinnat ovat osaltaan vaikuttaneet kasvuun epävarman maailmanpolitiikan ja geopoliittisten haasteiden takia.

Kotimaassa väestön ikääntyminen heikentää edelleen tulonmuodostusta ja lisää palveluntarpeen kasvua. Taustalla vaikuttaa lisäksi kotimaisen kysynnän heikko taso, joka heijastuu kotitalouksien kulutuksen epävarmuuteen ja hankintapäätösten lykkäämiseen. Yksittäisten sektorien osalta esimerkiksi asuntorakentamisen volyymi oli 2025 vuoden osalta poikkeuksellisen heikko. Kuntatalouden tilanne on pysynyt edeltävien vuosien tapaan epävarmana. Kuntapuolen työvoimakustannukset nousevat tasaisesti ja toisaalta suuret investointipaineet lisäävät kuntiin kohdistuvia kuluja. Samaan aikaan valtionosuuksiin kohdistetut määräaikaiset leikkaukset supistavat kuntien rahoitusta ja toisaalta uudet uudistukset, kuten TE-palveluiden siirto valtiolta kuntiin on lisännyt työllisyydestä aiheutuvia kustannuksia kuntien kannalta.

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2025–2028

Vuonna 2025 BKT:n kasvu jäi 0,2 prosenttiin. Talouden odotetaan kasvavan jokseenkin tasaisesti noin 1,1–1,6 prosentin vuosivauhtia 2026–2028 vuosien ajan. Kasvun odotetaan olevan suurinta vuonna 2027, jolloin nykyinen ennuste arvioi kasvun 1,7 prosentin suuruiseksi. BKT:n kasvulla on merkittävät vaikutukset kaikille sektoreille ja se helpottaa myös kuntien taloustilanteita mm. verotulojen kasvun osalta. Investointien odotetaan kasvavan maltillisesti tulevina vuosina. Lisäksi ennusteet arvioivat julkisen kulutuksen maltillista kasvua tulevien vuosien ajan, joka helpottaisi yrityssektorin tilaa.

Epävarmuus on heikentänyt kulutuksen kasvua

Vuosi 2025 oli kotitalouksen ostovoiman kasvun kannalta haasteellinen. Heikko työllisyystilanne, sosiaalietuuksien leikkaukset sekä verojen korotukset heikensivät entisestään kotitalouksien ostovoimaa. Vuosina 2026–2027 kotitalouksien ostovoiman odotetaan kasvavan parantuneen työllisyystilanteen, palkankorotusten ja ansiotuloverotuksen keventymisen takia. Kulutuksen heikkoon kasvuun on vaikuttanut lisäksi julkisen talouden mittavat sopeutustarpeet ja niiden aiheuttama epävarmuus. Reaalitulot ovat kasvaneet viime vuosien aikana tasaisesti, mutta kasvu ei ole siirtynyt kulutukseen.

Vuoden 2025 osalta inflaatio pysytteli maltillisella 0,4 prosentin tasolla. Inflaation odotetaan kasvavan asteittain vuoteen 2028 mennessä, jolloin inflaation arvioidaan olevan 1,9 prosentin tasolla. Yksityisen kulutuksen

ja työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun 2026 vuoden aikana. Kulutuksen kasvun odotetaan voimistuvan entisestään 2027 vuoden aikana ja samalla kotitalouksien luottamuksen arvioidaan paranevan. Parantuneen tilanteen ennakoitaan vaikuttavan positiivisesti etenkin kulutustavaroiden ja palveluiden kulutuksen osalta.

Investointien ennustetaan kasvavan tulevina vuosina

Investoinnit toteutuivat koko maan tasolla hyvin matalana 2025. Ennusteiden mukaan investointien pohja on nyt ylitetty ja 2026 vuodesta alkaen kasvu nopeutuu. Investoinnit kasvoivat 2025 vuonna alle 2 prosentin vuosivauhtia. Kasvua edistää etenkin puolustusteollisuuteen tehtävät investointihankkeet sekä pitkään heikona olleen asuntorankentamisen odotetaan kasvavan merkittävästi 2026 vuoden aikana. Rakentamisessa kasvu tulee talonrakentamisen ja asuntorakentamisen sektoreilla. Lisäksi liikenneverkkoon ja energiaan liittyvien investointien odotetaan vauhdittavan kasvua. Julkiset investoinnit kasvavat kuluvana vuonna etenkin puolustukseen kohdistuvien hankkeiden seurauksena valtion toimesta.

Työllisyystilanteen odotetaan parantuvan

Valtakunnallisen työllisyystilanteen odotetaan kääntyvän kasvuun 2026 vuoden aikana. Etenkin 2025 vuoden loppu oli työllisyyden osalta erittäin heikko, sillä suurimpien kaupunkien työttömyysasteet kasvoivat vuoden loppua kohti merkittävästi ja koko maan tasolla työttömyysaste oli peräti yli 10 prosenttia. Taustalla on vaikuttanut useita eri tekijöitä. Etenkin viimeisen vuoden aikana työvoiman määrä kasvoi. Hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto ovat lisänneet työvoiman tarjontaa ympäri maata. Työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun noin prosentin vuosivauhdilla tulevien vuosien aikana. Työllisyysasteen odotetaan olevan yli 72 prosenttia vuoteen 2028 mennessä ja vastaavasti 2030 vuonna työttömyysasteen arvioidaan olevan 7,8 prosenttia. Työllisyystilanteen parantuminen edellyttää yhtä lailla talouskasvua ja toisaalta kysynnän kasvua eri sektoreilla. Ennakoitu investointien pirstyminen tulee auttamaan työllisyystilannetta asteittain.

Velkasuhde kasvaa heikon talouskasvun myötä

Julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä on vuonna 2025 3,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämä pieneni noin 0,3 prosenttiyksikköä edeltävän vuoden tilanteeseen nähden. Taustalla vaikuttaa vuoden 2025 aikana toteutuneet sopeutustoimenpiteet, jotka ovat pienentäneet alijäämää maltillisesti. Tilannetta on heikentänyt heikko suhdannetilanne, joka heijastuu koko julkiselle sektorille. Vuoden 2026 osalta alijäämän ennustetaan kuitenkin heikentyvän noin 4,5 prosenttiin, sillä tulevia puolustushankintoja kirjataan kuluvalle vuodelle. Alijäämän odotetaan hiukan pienentyvän 2027 vuodelle, mutta valtion puolustus- ja kirkkotoimien kasvu pitää alijäämän pidemmällä aikavälillä noin 3,5 prosentin vuositasossa suhteessa BKT:hen vuoteen 2030 tultaessa. Taustalla vaikuttaa yleisesti aikaisempia arvioita heikompana toteutunut talouskasvu, joka nakertaa yhtä lailla valtion ja kuntien taloutta.

Valtion alijäämän ennakoitaan olevan tulevina vuosina noin 4,0–4,9 prosentin luokka suhteessa BKT:hen. Talouden tahmeus ja pitkittynyt taantuma heikentävät entisestään valtion alijäämää. Heikentynyt taloustilanne heijastuu valtiolla kuntien tapaan verotulojen kasvuun. Valtion alijäämän ennakoitaan olevan noin 4,3 prosenttia 2030 vuoteen tultaessa.

Kuntien menot kasvavat tulevien vuosien aikana hintojen ja palkkojen nousun takia. Kustannusten nousu ylläpitää kuntien alijäämää, mutta tulevien vuosien aikana alijäämään ennakoitaan supistuvan hiukan 2030 vuoden aikoihin, sillä verotulojen kasvun odotetaan tuovan apuja talouskasvun ohella tulevien vuosien aikana kuntiin. Lisäksi kuntien tilannetta helpottaa määräaikaisten valtionosuusleikkausten päättyminen. Vastaavasti hyvinvointialueiden rahoitusasema pysyy tasapainoissa 2025–2027 vuosien ajan, mutta heikkenee tästä eteenpäin menojen kasvun sekä valtion rahoituksen leikkaantuessa. Sosiaaliturvarahastot pysyvät ylijäämäisinä tulevien vuosien ajan ennusteiden pohjalta. Ylijäämä heijastuu työeläkelaitosten vahvan rahoitus-

aseman pohjalta, ja taustalla on vaikuttanut etenkin omaisuustulojen ja työeläkemaksutulojen suurempi toteuma. Lisäksi työttömyysvakuutusmaksujen tulevat korotukset parantavat sosiaaliturvarahastojen taloudellista tilannetta.

Ennusteiden pohjalta velkasuhde heikkenee huolimatta paikallishallinnon, hyvinvointialueiden ja sosiaaliturvarahastojen taloustilanteiden kohentumisesta. Velkasuhde oli yli 89 prosenttia 2025 vuoden lopussa ja velkasuhteen ennakoitaan kasvavan melkein 92 prosenttiin 2026 vuoden aikana. Tulevien vuosien aikana kasvuvauhti kiihtyy entisestään ja velkasuhteen odotetaan olevan yli 96 prosenttia 2030 vuonna.

Kuntatalous

Kuntien ennakkollisten tilinpäätösarvioiden mukaan vuonna 2025 tilikauden tulos ylsi 0,7 miljardiin euroon (1,1 miljardia euroa 2024), mutta oli negatiivinen noin 110 kunnassa (negatiivisen vuosikatteen kuntia 8). Vuoteen 2024 verrattuna negatiivisten vuosikatteen kuntia oli 5 vähemmän, mutta vastaavasti tilikauden tulos oli 25 kappaletta enemmän. Ennakoiden mukaan 14 kunnalla on taseeseen kertynyttä alijäämää, joka pieneni edeltävään vuoteen verrattuna muutamalla kunnalla. Edeltävien vuosien tapaan kertaerät paransivat vuosittaista kuntien tulosta merkittävästi. Ilman yksittäisiä suurempien kaupunkien kertaeriä (myyntivoittoihin ja yhtiöittämissiin liittyen) tulos olisi ollut vain noin 120 miljoonaa euroa positiivinen.

Verotulojen osalta kunnallisverotulot laskivat 0,2 % (yht. n. 21 miljoonaa euroa) 2024 vuoteen verrattuna. Taustalla vaikutti etenkin 2024 verovuoden verohäntien oikaisut sekä odotettua heikompi työllisyystilanne. Kunnallisveron ohella kuntien yhteisöverotulot laskivat peräti 4,4 % (yht. n. 75 miljoonaa euroa) vuoteen 2024 verrattuna. Taustalla vaikutti yleisesti heikentynyt yritysten taloustilanne vuoden 2025 osalta. Vastaavasti kiinteistöverotulot kasvoivat 2024 vuoteen verrattuna noin 2,1 prosenttia ja noin 50 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan verotulot toteutuivat 2025 vuoden osalta merkittävästi edellistä vuotta heikompana. Valtionosuudet lisääntyivät noin 660 miljoonaa euroa (n. 19 prosenttia) 2024 vuoteen verrattuna. Valtionosuuksien kasvua pienensivät mm. sotesiirtolaskelmien pysyvä vähennys ja kompensatio sekä valtionosuuksien jälkikäteisperintä 2023–2024 vuosilta. Rahoituspohjaa heikentää kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta ja verotulomenetyksen korvaus sekä peruspalveluiden valtionosuuden indeksijarru ja valtion normipurkuun liittyvät säästötavoitteet. Vastaavasti valtionosuutta lisättiin TE-palvelu-uudistuksen ja työttömyysturvan rahoituksen siirron takia. Lisäksi yksittäiset tehtävämuutokset kuten oppimisen tuen uudistus lisäsi kuntien valtionosuuksien perusrahoituspohjaa. Myös valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus toi lisäksi kasvua valtionosuuksiin.

Kuntien tilinpäätökset toteutuivat kokonaisuudessaan ennakoitua ja talousarviota paremmin. Taustalla vaikutti ennakoitua pienempi kulukehitys, johon etenkin kuntien sopeutusohjelmat vaikuttivat. Vastaavasti tulojen osalta verorahoitus toteutui monessa kuntaa odotettua pienempänä. Isossa kuvassa kulujen kasvu selittyi pitkälti työllisyyden hoidon uudistuksen aiheuttamasta muutoksesta. Muiden toimialojen osalta kulujen kasvu oli hyvinkin maltillista. Toimintakulut kasvoivat kokonaisuudessaan noin 5,3 prosenttia edeltävään vuoteen verrattuna. Toimintatuotot kasvoivat hyvin maltillisesti, vain noin 0,5 prosenttia. Tästä syystä toimintakate heikkeni merkittävästi, ollen noin 7,8 prosenttia ja miljardi euroa heikompi 2024 vuoteen verrattuna. Eri kokoisten kuntien vuosikatteiden erot pienenevät aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kuntien korkokulut kääntyivät laskuun 2025 vuonna. Vastaavasti kuntien lainakunta lähti kasvuun. Lainakanan kasvu selittyi osittain investointimenojen kasvulla edeltävin vuosiin verrattuna. Vuonna 2025 kuntien lukumäärä pieneni yhdellä kunnalla ollen 292 kappaletta 31.12.2025 tilanteessa. (Kuntien tilinpäätösarviot 2025, Kuntaliitto 6.2.2026.)

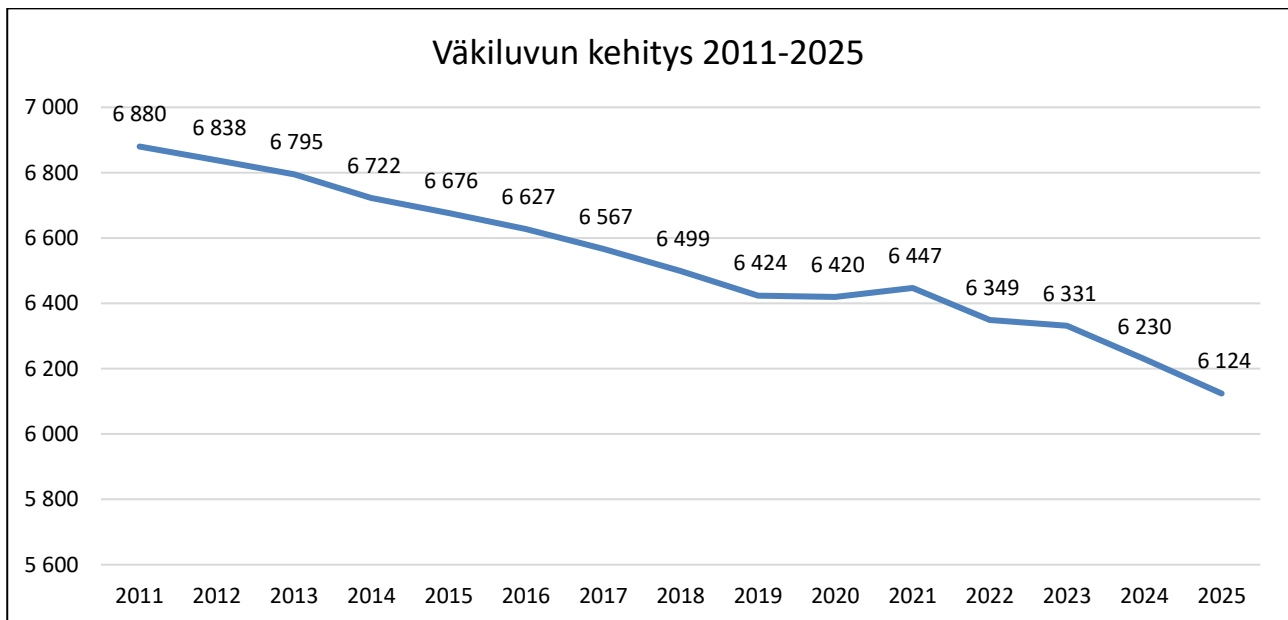
1.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu

1.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys

Vuodesta 2010 lähtien Pälkäneen kunnan asukasluku on laskenut vuotta 2021 lukuun ottamatta, jolloin väkiluku lisääntyi hieman.

Pirkanmaan väkiluku on kasvanut hyvin voimakkaasti 2000-luvun kuluessa. Ennakkotietojen mukaisesti Pirkanmaan väkiluku kasvoi 2025 vuonna 3 719 hengellä. Puolen miljoonan asukkaan rajapyykin Pirkanmaa ylitti vuonna 2013. Vuoden 2025 lopussa Pirkanmaan asukasluku oli 549 125. Väestönkasvun odotetaan jatkuvan Pirkanmaalla tulevina vuosina edelleen. Väestönkasvu ei kuitenkaan jakaudu tasaisesti Pirkanmaalle, vaan väestönlisäys keskittyy Tampereen kaupunkiseudulle maakunnan reuna-alueiden menettäessä väestöään. Väkiluku kasvoi Pirkanmaalla Suomen maakunnista toiseksi eniten Uudenmaan jälkeen.

Pälkäneen väkiluku kääntyi laskuun vuonna 2022 ja on laskenut sen jälkeen vuosina 2023–2025. Pälkäneläisiä oli 31.12.2025 Facta- kuntarekisterin Väestö-järjestelmän mukaan 6 124. Alla olevissa tarkemmissa väestötaulukkoissa on käytetty Factan tietoja.

Taulukko: Pälkäneen kunnan väestökehitys 2011–2024, Facta-kuntarekisteri

Alue	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025
Puutikkala	85	83	75	72
Kuohijoki	39	39	36	40
Lammi	18	16	17	17
Salmentaka	196	206	192	193
Raikku	75	75	75	74
Kaivanto	33	29	24	25
Pälkäne	3 316	3 321	3 266	3 226
Iltasmäki	400	385	375	384
Laitikkala	221	212	205	203
Aitoo	511	516	491	482
Luopioinen	745	757	744	709
Rautajärvi	340	337	342	327

Kyynärö	162	152	151	146
Valkeakoski	61	57	48	56
Muu	146	146	179	170
PÄLKÄNE YHTEENSÄ	6 349	6 331	6 230	6 124

Taulukko: Pälkäneen kunnan väestön rakenne alueittain 2022–2025, Facta-kuntarekisteri

Työttömyys

Työllisyysalueet aloittivat toimintansa ympäri maata 1.1.2025. Pälkäneen kunta kuuluu Tampereen seudun työllisyysalueeseen, joka aloitti niin ikään toimintansa vuoden 2025 alussa, jolloin työllisyyden hoitoon liittyvät työntekijät siirtyivät kunnasta työllisyysalueelle liikkeenluovutuksella. TE-uudistuksen myötä Pirkanmaalle syntyi kaksi erillistä työllisyysaluetta ja Tampereen lisäksi työllisyysalueesta vastaa Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue. Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluvat Pälkäneen lisäksi Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Ruovesi, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Työllisyysalue toimii vastuukuntamallilla ja sen vastuukuntana toimii Tampereen kaupunki. Työllisyysalueen viranomais tehtäviä hoitaa kuntien välisen yhteistyösopimuksen nojalla Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto, jossa on edustus kaikista työllisyysalueen kunnista.

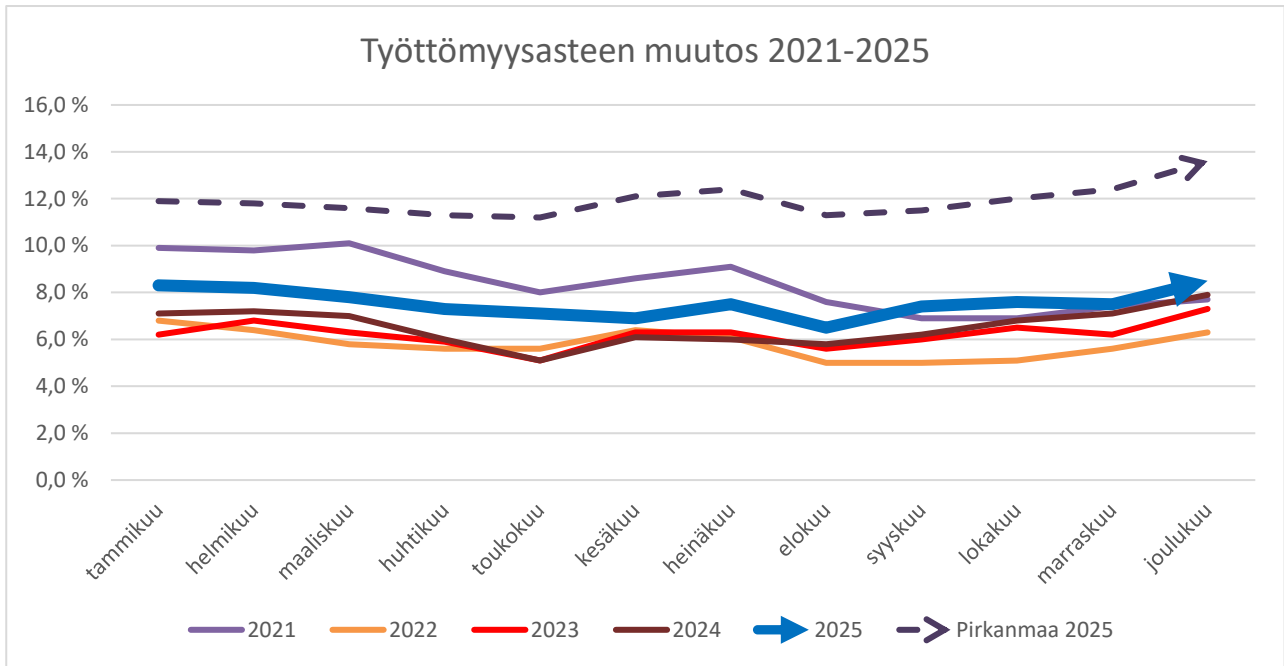
Rahoitusvastuun laajentumisen lisäksi hallitus pyrkii (HE 120/2024) kohdentamaan palkkatuen käyttöä yksityiselle sektorille siten, että palkkatukea saisi myöntää kunnille vain erityistapauksissa. Tampereen seudun työllisyysalue ei ole enää myöntänyt 2025 vuoden aikana kunnille uusia palkkatukia ja tästä syystä palkkatuokiin käytetyt rahat ja toisaalta saadut tuet ja avustukset ovat pudonneet merkittävästi aikaisempiin vuosiin nähden. Tämä on vaikuttanut yhtä lailla kunnan henkilöstön määrään (ks. kappale 1.3.4.), kun palkkatukijaksoja on päättynyt, eikä uusia ole enää aloitettu vuoden 2025 aikana. Työllisyysalueuudistuksen yhteydessä muuttui myös työmarkkinatuen kuntaosuuden maksaminen.

Vuodesta 2025 alkaen kunnille tuli uusi maksuerä, joka on kokonaisuudessaan kunnan rahoitusosuutta työttömyystuista. Kunnat maksavat jatkossa oman työmarkkinatuen osuuden lisäksi osuudet peruspäivärahasta ja ansiopäivärahasta. Tämän uudistuksen seurauksena työttömyydestä aiheutuvat kustannukset tulevat suuremmilta osin kuntien maksettavaksi. Näin ollen työttömyysasteen kasvaessa kunnille kohdistuu entistä suurempi osuus maksettavaksi työttömyyden aiheuttamista kustannuksista. Muutoksesta johtuen kustannukset eivät ole vertailukelpoiset vuoden 2025 osalta verrattuna aikaisempiin vuosiin (ks. taulukko kunnan rahoitusosuudesta 2025 ja kunnan työmarkkinatuenkuntaosuus 2022–2024). Edeltäviin vuosiin verrattuna työmarkkinatuen maksukäytäntöihin tuli vuodesta 2025 alkaen muutoksia, sillä kunnan maksuosuus alkaa jatkossa jo 100 työmarkkinatukipäivän jälkeen.

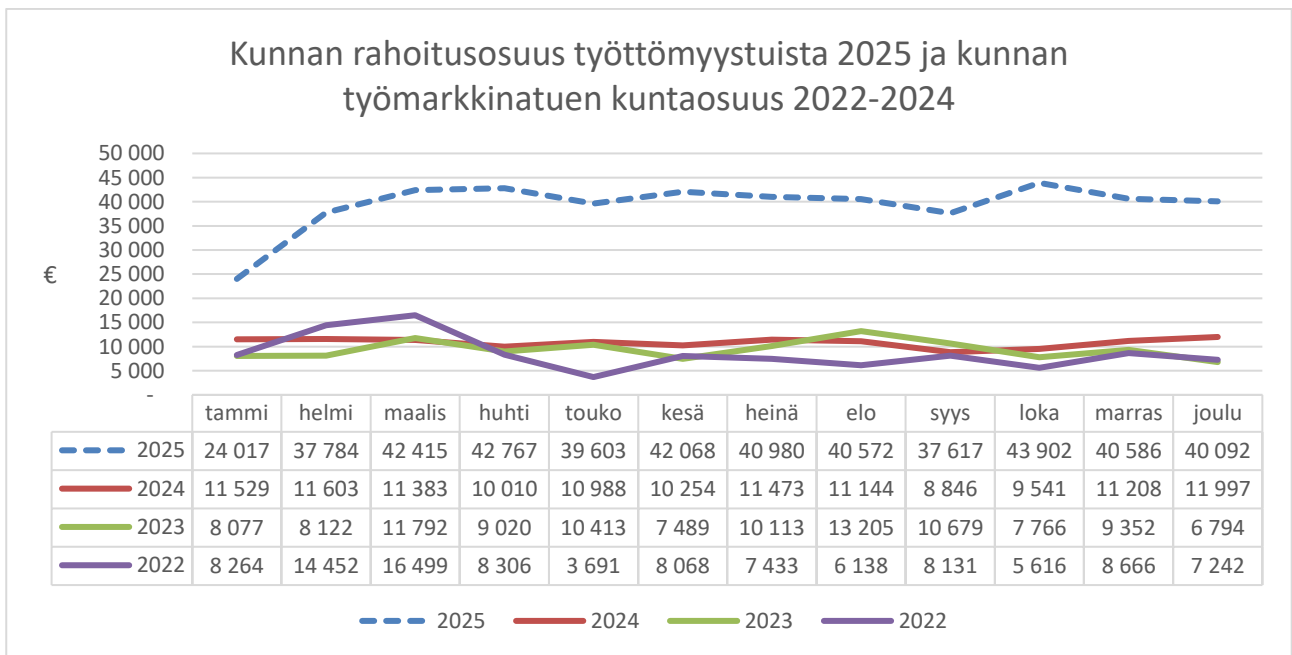
TE-uudistuksen keskeisiä tavoitteita on kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia. Yksi uudistuksen keskeisistä elementeistä on kannustava rahoitusmalli, joka laajentaa kuntien vastuuta työttömyysetuuksien rahoittamisesta. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee jatkossa työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti jatkossa pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen työttömyysturvasta. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa myös nykyistä aiemmin ja kasvaa portaittain.

Pälkäneen kunnan työllisyydenhoidon 2 työntekijää siirtyi vuoden alussa työllisyysalueen palvelukseen liikkeen luovutuksella 1.1.2025 alkaen. Jatkossa kunta ostaa kuitenkin osan siirtyneiden työntekijöiden työpanoksesta, jotta kuntaan jäävät työllisyydenhoidon tehtävät tulevat hoidetuksi ja samalla työllisyyden hoitoa vahvistaan. Ostettavan työpanoksen määrästä päätettiin syksyllä 2025 (KH 20.10.2025 § 175).

Pälkäneen työttömyysaste oli 31.12.2025 8,5 % (12/2024 7,9 %) ja Pirkanmaalla 13,60 % (12/2024 12,1 %). Pälkäneen työttömyysaste vaihteli merkittävästi 2025 vuoden aikana, sillä elokuussa 2025 työttömyysaste oli vain 6,5 %. Pälkäneellä edeltävän vuoden tilinpäätöshetken työttömyysasteen kasvua oli noin 0,6 prosenttiyksikköä. Pirkanmaalla työttömyysaste kasvoi noin 1,7 prosenttiyksikköä 2025 vuoden aikana.

Taulukko: työttömyysasteen muutos Pälkäneellä sekä Pirkanmaalla 2021–2025.

Taulukko: rahoitusosuus työttömyystuista 2025 ja kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys Pälkäneellä 2022–2024.

1.3.2 Kunnan talous vuonna 2025

Käyttötalous

Pälkäneen kunnanvaltuusto vahvisti 25.11.2024 § 65 vuoden 2025 talousarvion. Talousarviossa tilikauden tuloksen ennakoitiin olevan -1 555 946 euroa tappiollinen ja 281 107 euron poistoeron vähennyksen jälkeen alijäämäksi arvioitiin -1 274 840 euroa.

Tilikauden 2025 aikana käyttötalouteen tehtiin seuraavat määrärahamuutokset:

- Kunnanvaltuusto päätti ensimmäiset talousarviomuutokset tammikuussa 2025 (KV 27.1.2025 § 5). Vuoden ensimmäisessä talousarviomuutoksessa valtuusto päätti yhteensä 134 000 euron muutoksista tasapainotusohjelman toimeenpanoon liittyen. Muutoksista kohdistui yhteensä nettona teknisten palveluiden alaisuuteen 97 000 euroa ja 37 000 euroa talous- ja tukipalveluiden toimialalle.
- Kunnanvaltuusto päätti vuoden toisessa talousarviomuutoksessa syyskuussa 2025 (KV 8.9.2025 § 51) muutoksista kunnan valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin yhteensä nettona 163 990 euron edestä. Muutoksista kotikuntakorvausten nettovaikutus toimintakatteeseen oli -7 892 euroa ja vastaavasti valtionosuuksien muutos yhteensä vuosikatteeseen nähden 171 882 euroa positiivinen. Valtionosuukissa peruspalveluiden valtionosuudet pienenivät -4 224 euroa ja muut valtionosuudet kasvoivat 176 106 euroa
- Kunnanvaltuusto päätti vuoden kolmannessa talousarviomuutoksessa marraskuussa 2025 (KV 24.11.2025 § 71) yhteensä nettona 35 000 euron muutoksista talousarvioon. Muutoksista -9 000 euroa kohdistui sosiaali- ja terveystalouden toimialalle toimintakuluihin, tuloslaskelma osan osalta rahoitustulojen ja -menojen osioon nettona -16 000 euroa ja verotulojen kokonaisuuteen yhteensä +60 000 euroa sekä investointiosan kokonaisuuteen lisäyksenä -250 000 euroa. Vuosikatteeseen talousarviomuutosten vaikutus oli 35 000 euroa tulosta parantava.
- Kunnanvaltuusto päätti vuoden neljännessä ja viimeisessä talousarviomuutoksessa helmikuussa 2026 (KV 2.2.2026 § 4) muutoksista yhteensä nettona -463 889 euron muutoksista vuosikatteeseen. Muutoksista 88 613 euroa kohdistui opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin ja vastaavasti -552 502 euroa verotuloihin.

Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden tulos oli 1 686 845 euroa alijäämäinen ja poistoeron vähennyksen jälkeen alijäämäksi arvioitiin 1 405 739 euroa.

Tilikauden 2025 tulos on 88 729 euroa alijäämäinen ja 279 979 euron poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 191 251 euroa. Tilikauden 2025 tulos on alkuperäistä ja muutettua talousarviota merkittävästi parempi. Tilikauden ylijäämän vaikutti isossa kuvassa etenkin toimintakulujen odotettua pienempi toteuma ja toisaalta toimintatuottojen odotettua parempi toteuma. Yhteisvaikutuksena toimintakate toteutui 1,4 miljoonaa euroa positiivisemmin.

Verotulokertymä toteutui kokonaisuutena odotettua heikommin. Verotulojen toteuma jäi lähes 0,5 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota pienemmäksi. Verotulojen sisällä kunnan tuloverojen toteuma jäi noin 0,55 miljoonaa euroa 2024 vuoden kertymästä. Taustalla vaikutti verovuoden kunnallisveron oikaisut ja toisaalta odotettua heikompi yleinen työllisyystilanne. Kiinteistöverotuotot ja yhteisöverotuotot toteutuivat yhteensä noin 0,06 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suuremmin. paremmin.

Valtionosuudet toteutuivat odotetusti muutettuun talousarvioon nähden ollen yhteensä noin 4,2 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien toteuma kasvoi alkuperäiseen talousarvioon nähden noin 0,26 miljoonaa euroa.

Edelliseen tilikauteen nähden valtionosuudet toteutuivat noin 0,6 miljoonaa euroa suurempana. Valtionosuuksien kohdalla positiivisena tekijä vaikutti etenkin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien ennakoitua suuremmat suoritemäärät.

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli noin 5,2 miljoonaa euroa, joka oli peräti 0,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempi. Toimintatuottojen toteumaprosentti oli 113, joka oli lähestulkoon edeltävän tilikauden tasolla. Toimintatuottojen kokonaissumma kasvoi noin 30 000 euroa edeltävän tuoden tilikauteen verrattuna. Toimintatuottojen kehitystä voidaan pitää positiivisena kiinteistöjen myynneistä huolimatta. Tiliryhmien sisällä oli isompaa hajontaa ja esimerkiksi tuet ja avustukset toteutuivat vain noin 97 prosenttisesti. Myyntituottojen, maksutuottojen ja muiden toimintatuottojen toteumaprosentit olivat yli 110.

Myyntituotot toteutuivat noin 0,4 miljoonaa euroa odotettua suuremmin. Taustalla vaikutti odotettua suuremmat tuotot metsänmyynneistä (n. 0,19 miljoonaa euroa), muista korvauksista sekä muista myyntituotoista.

Maksutuottojen toteumaprosentti oli peräti 119 ja kokonaistoteuma oli noin 0,37 miljoonaa euroa. Maksutuottojen kokonaissumma kasvoi noin 0,04 miljoonaa euroa 2024 vuoteen verrattuna. Maksutuottojen suurin kasvu tuli varhaiskasvatusmaksutuottojen kasvusta sekä rakennusvalvonnan tarkastusmaksutuotoista.

Tukien ja avustusten kokonaistoteuma jäi noin 0,01 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi. Edeltävään vuoteen nähden palkkatukituottojen kokonaistoteuma pieneni noin 0,075 miljoonaa euroa ja toisaalta hankkeisiin liittyvät tulot toteutuivat edeltävään vuoteen nähden noin 0,14 miljoonaa euroa pienempänä. Työterveydenhuollon järjestämisestä saatava korvaus oli edeltävää vuotta pienempi johtuen jaksotuksista ja pienemmästä työterveydenhuollon kulujen toteumasta.

Muiden toimintatuottojen kokonaisuus toteutui noin 0,16 miljoonaa euroa odotettua suurempana. Edeltävään tilikauteen verrattuna toteuma oli niin ikään noin 0,16 miljoonaa euroa suurempi. Suurin yksittäinen tekijä oli rakennusten myynneihin liittyvä kertaluonteinen luovutusvoitto (n. 0,19 miljoonaa euroa). Myös korvaukset toteutuivat edeltävää vuotta merkittävästi suurempana. Kuitenkin rakennusten vuokratuotot jäivät odotettua pienemmäksi ja summa laski noin 0,06 miljoonaa euroa edeltävästä vuodesta.

Ulkoiset käyttötalouden toimintakulut toteutuivat 96,3 prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen kokonaissumma oli noin 21,8 miljoonaa euroa ja summa alitti muutetun talousarvion noin 0,84 miljoonalla eurolla. Kasvua oli edeltävään vuoteen verrattuna vain noin 0,4 miljoonaa euroa, jota voidaan pitää erittäin maltillisena summana huomioiden 2025 vuodelle kohdistuneet palkankorotukset. Vuodesta 2024 toimintakulut kasvoivat vain noin 1,9 prosenttia. Taustalla vaikutti isossa kuvassa etenkin taloudellisesti onnistunut tasapainotusohjelman ensimmäinen vuosi.

Suurimmista eristä henkilöstökulut toteutuivat lopulta noin 96,9 prosenttisesti ja palveluiden ostot 100,4 prosenttisesti. Vastaavasti aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma jäi vain 81,4 prosenttiin. Henkilöstökulujen loppusumma oli noin 12,07 miljoonaa euroa, palveluiden ostojen toteuma oli noin 6,46 miljoonaa euroa ja aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma oli noin 2,0 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut pienenivät edeltävän vuoden toteumaa nähden noin 0,18 miljoonaa euroa, mutta vastaavasti palveluiden ostojen toteuma kasvoi noin 0,57 miljoonaa euroa. Palveluiden ostojen kasvu selittyy käytännössä TE-palveluiden uudistuksella ja sen aiheuttamalla muutoksella. Avustusten tiliryhmässä isoin muutos liittyy niin ikään TE-palveluiden uudistukseen, sillä työmarkkinatuen kuntaosuus muuttui kunnan rahoitusosuudeksi työttömyys-tuista ja euromääräisesti kustannusten kasvua tuli peräti 0,34 miljoonaa euroa. Muiden toimintakulujen kokonaisuus toteutui noin 0,04 miljoonaa euroa odotettua pienempänä. Toteuma kasvoi kuitenkin noin 0,09 miljoonaa euroa edeltävään vuoteen verrattuna. Merkittävin vaikutus toteumaan oli yksittäisellä luovutus-tappiolla.

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut toteutuivat hieman talousarviota pienempänä toteumaprosentin ollessa 96,3. Sisäiset toimintatuotot ja -kulut toteutuivat noin 0,16 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Suurin yksittäinen tekijä pienempiin kuluihin ja tuottoihin oli sisäisten vuokrien osalta odotettua pienemmät kustannukset, jotka johtuivat pääosin pienemmistä kiinteistöjen hoitokuluista mm. energiakustannusten osalta.

Sisäiset erät muodostuvat ict-palveluista, rakennusten pääoma- ja hoitovuokrista, asiakaspalvelusta, monistuspalveluista, vesimaksuista sekä siivous- ja ruokapalveluista.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteumaksi muodostui noin 0,06 miljoonaa euroa, joka oli 0,03 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempi. Rahoitustuottojen ja -kulujen nettosumma pienentyi edelliseen tilikauteen verrattuna noin 0,09 miljoonaa euroa. Korkotuotot toteutuivat odotettua suurempana mm. vahvasta kassasta johtuen. Vastaavasti korkokulut toteutuivat pienempänä, sillä uutta lyhyt- tai pitkäaikaista lainaa ei nostettu 2025 vuoden aikana. Muiden rahoitustuottojen tiliryhmä toteutui noin 0,015 miljoonaa euroa budjetoitua pienempänä, sillä kunnan sijoituksia ei tuloutettu 2025 vuodelle ja toisaalta kunnan saamat osingot jäivät odotetutta pienemmäksi.

Vuodelle 2025 oli budjetoitu pitkä- ja lyhytaikaista lainaa yhteensä 4 miljoonan euron edestä. Uutta lainaa ei nostettu, sillä kunnan kassa oli poikkeuksellisen vahva koko vuoden ja toisaalta investoinnit toteutuivat kokonaisuutena odotettua pienempänä. Myöskään lyhytaikaista lainaa ei jouduttu nostamaan maksuvalmiuden ja rahavarojen pysyessä hyvällä tasolla edellisvuoden tapaan. Lainamäärän pieneminen näkyi positiivisesti kunnan korkokuluissa. Lisäksi kunnan lainat ovat pääsääntöisesti kiinteäkorkoisia yhtä lainaa lukuun ottamatta.

Poistoeroa purettiin täysimääräisesti koko suunnitelman mukaisten poistojen mahdollistaman tason verran. Kirjanpidolliset poistoerot perustuvat aiemmin tehtyihin investointivarauxiin, joilla laimennetaan pysyvien vastaavien hyödykkeistä aiheutuvien poistojen vaikutusta tilikauden tulokseen. Vuonna 2024 poistoeroa purettiin 279 979 euroa, mikä lisää tilikauden ylijäämää tulokseen nähden. Poistoeron positiivinen vaikutus yli/alijäämään kuitenkin pienenee joka vuosi.

Investoinnit

Kunnan investointimenojen (netto) kokonaismäärä oli vuoden 2025 talousarviossa 7 531 000 euroa. Investointien toteuma (netto) jäi noin 1 380 000 euron kokonaismääräksi. Tilikauden aikana myönnettiin 250 000 euron lisämääräraha muiden investointien kokonaisuuteen tytäryhtiöiden pääomituksia varten (KV 24.11.2025 § 71). Investointimenojen kokonaissummaksi muodostui noin 3 718 000 euroa ja toteumaprosentiksi 39,6. Alhaista toteumaprosenttia selittää mm. uuden kouluhankkeen odotettua hitaampi eteneminen, sillä investointisuunnitelmassa oli varauduttu 4 miljoonan euron summalla hankkeeseen 2025 vuoden osalta. Tilikauden 2025 aikana toteutui merkittäviä myyntejä, sillä kunnan Luopioisiin rakennuttama lämpölaitos myytiin Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle noin 2,0 miljoonan euron kauppasummalla. Pysyvien vastaavien luovutustulot toteutuivat peräti noin 2,5 miljoonan euron suuruisena.

Suurimpia investointeja vuonna 2025 Luopioisiin rakennettu lämpölaitos sisältäen kaukolämpöverkon ja lämmönsiirtimet, Kostianvirran kylän, Joenkalliontien ja Amiraalintien kadut, Pälkäneentien kadunparannus, tievalaistuksen uusiminen ja Sappeen alueen runkovesijohdon jatko.

Teknisen lautakunnan (pl. vesihuoltolaitos) alaisiin investointeihin oli budjetoitu talousarviossa noin 6,6 miljoonaa euroa. Toteumaksi muodostui noin 1,0 miljoonaa euroa. Vesihuoltolaitoksen investointimenot olivat noin 290 000 euroa ja talousarviossa investointeihin oli varattu noin 800 000 euroa.

Rahoitus

Talousarvion mukaista lainannostotarvetta vuodelle 2025 ei ollut pitkäaikaisten tai lyhytaikaisten lainojen osalta. Kunnan maksuvalmius säilyi erittäin vahvana koko tilikauden ajan ja pitkäaikaista lainaa lyhennettiin talousarvion mukaisesti noin 885 000 eurolla.

Tilinpäätöshetkellä kunnan lainojen määrä oli noin 5,0 miljoonaa euroa ja asukasta kohti laskettu velkamäärä oli 827 euroa/asukas. Vuoden 2024 lopussa kunnan lainamäärä oli noin 5,9 miljoonaa euroa ja velka per asukas oli 955 euroa. Manner-Suomen kuntien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2025 lopussa asukasta kohden 3 547 euroa. Myös kuntakoryhmässä 5 000–20 000 asukasta kuntien keskimääräinen lainakanta on noin 3 400 euroa asukasta kohden, joten nykyinen kunnan lainakanta on erittäin maltillinen.

Poikkeamat talousarviosta

Pälkäneen kunnan talousarviossa valtuustoon nähden sitova taso on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto. Tuottojen ja kulujen erotuksesta käytetty nimitys on toimintakate.

Toimintakate toteutui muutettua talousarviota paremmin tarkastustoimen (93,3 %), talous- ja tukipalveluiden (92,6 %), hallintopalveluiden, sis. vaalit (86,3 %), sosiaali- ja terveystalouden (97,6 %), elinvoimapaalveluiden (87,2 %), sivistyspalveluiden (97,4 %), teknisten palveluiden (76,4 %), rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun (69,5 %) ja vesilaitoksen (114,2 %) toimialoilla. Vesilaitoksen toimintakate on poikkeuksellisesti plusmerkinen muihin toimialoihin verrattuna toiminnan luonteesta johtuen. Vesilaitos ylitti näin ollen toimintakatteeseen määritellyn tavoitteen. Vastaavasti toimintakate toteutui muutettua talousarviota heikommin maankäytön ja kaavoituksen (109,8 %) toimialalla.

Hallintopalveluiden toimintakate alitti muutetun talousarvion noin 160 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat n. 91 000 euroa budjetoitua paremmin. Myyntituotot toteutuivat odotettua suurempana ELY:ltä saatujen kotouttamiseen liittyvien laskennallisten korvausten seurauksena. Hallintopalveluiden alle kohdennettiin ensimmäistä kertaa työllisyysalueen kotoutumisesta aiheutuneita kustannuksia, jotka nostivat palveluiden ostojen toteumaa noin 50 000 euroa aikaisempiin vuosiin verrattuna. Toimintakulut toteutuivat vastaavasti noin 66 000 euroa muutettua talousarviota pienempänä. Kaikki tiliryhmät alittivat talousarviossa olleen budjetin pl. avustukset, jotka ylittyivät noin 15 000 euroa talousarvioon nähden. Taustalla vaikutta Rauniokirkon avustamiseen liittyvä kulu.

Talous- ja tukipalveluiden toimintakate alittui noin 177 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 21 000 euroa budjetoitua paremmin. Parempaa toteumaa selittää mm. aterioiden myyntituottojen odotettua suurempi toteuma. Toimintakulut toteutuivat noin 156 000 euroa muutettua talousarviota pienempänä. Suurimmat alitukset tulivat aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmässä ja ennen kaikkea elintarvikkeisiin ja kalustoon varatusta määrärahasta. Henkilöstökulut ja palveluiden ostot toteutuivat kumpikin noin 20 000 euroa muutettua talousarviota pienempänä.

Elinvoimapaalveluiden toimintakate alittui peräti 244 000 eurolla. Toimialan toimintatuotot toteutuivat 25 000 euroa budjetoitua pienempänä. Taustalla vaikutti etenkin tukien ja avustusten tiliryhmässä olevat hankkeiden tuloerät, jotka toteutuivat toimintakulujen ja toisaalta toimintatuottojen osalta odotettua pienempänä. Edeltävään vuoteen nähden myös palkkatukituotot toteutuivat noin 80 000 euroa pienempänä, sillä uusia palkkatukijakoja ei enää jatku TE-uudistuksesta johtuen kunnissa. Toimintakulujen toteuma jäi noin 270 000 euroa budjetoitua pienemmäksi. Yksi merkittävä tekijä oli työllisyysalueen tasauslaskutus 2025 vuodelle, joka pienensi palveluiden ostojen toteumaa sekä lisäksi kotouttamisen kustannusten kohdistaminen hallituspalveluiden alaisuuteen. Tiliryhmien sisällä alitusta oli näin ollen palveluiden ostoissa noin 220 000 euron edestä ja vastaavasti taas noin 29 000 euron ylitys kunnan rahoitusosuuteen työttömyystuista. Ylitys on kokonaisuuteen nähden hyvin maltillinen ja sitä pienensi verrattain hyvä työllisyystilanne.

Sivistyspalveluiden osalta toimintakate alittui n. 270 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat kokonaisuutena n. 55 000 euroa budjetoitua suurempana. Taustalla vaikutti maksutuottojen, tukien ja avustusten sekä muiden toimintatuottojen muutettua talousarviota parempi toteuma. Vastaavasti myyntituottojen tiliryhmän toteuma jäi noin 13 000 euroa muutettua talousarviota pienemmäksi. Toimintakulujen toteuma jäi noin 214 000 euroa muutettua talousarviota pienemmäksi. Suurin alitus toteutui henkilöstökuluissa, jossa kokonaisuus jäi noin 228 000 euroa budjetoitua pienemmäksi. Taustalla vaikutti mm. tasausmaksun merkittävä pienentyminen edelliseen vuosiin nähden. Vastaavasti palveluiden ostot ylittivät muutetun talousarvion noin 111 000 eurolla. Tiliryhmän sisällä ylityksiä tuli mm. kuljetuspalveluiden ja työterveyden kustannusten osalta. Aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden osalta toteuma alitti budjetin noin 71 000 eurolla. Avustukset ja muut toimintatuotot alittivat budjetoidut määrärahat noin 26 000 eurolla. Sivistyspalveluiden sisällä keskitetyt osastopalvelut toteutuivat noin 23 000 euroa pienempänä, varhaiskasvatus noin 133 000 euroa pienempänä, peruskoulupalvelut noin 320 000 euroa pienempänä, lukiopalvelut 24 000 euroa suurempana, muut sivistyspalvelut 14 000 euroa suurempana, kirjastopalvelut 17 000 euroa pienempänä, nuorisopalvelut 25 000 euroa pienempänä, kulttuuripalvelut 96 000 euroa pienempänä ja liikuntapalvelut 100 000 euroa suurempana budjettiin nähden.

Teknisten palveluiden toimintakate alittui peräti 435 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat noin 444 000 euroa muutettua talousarviota paremmin. Taustalla vaikutti mm. metsän myynnistä saadut odotettua suuremmat tulot sekä muiden toimintatuottojen alle toteutuneet rakennusten luovutusvoitot. Vastaavasti toimintakulut toteutuivat noin 9000 euroa muutettua talousarviota suurempana. Ylitystä tuli etenkin palveluiden ostojen tiliryhmässä noin 210 000 euroa, mutta taas aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden osalta alitusta tuli noin 170 000 euroa. Taustalla vaikutti etenkin energiaan liittyvien kulujen alittuminen noin 130 000 eurolla leudosta talvesta johtuen. Avustukset toteutuivat noin 11 000 euroa alle budjetin ja vastaavasti muut toimintakulut toteutuivat 11 000 euroa yli budjetin.

Rakennus- ja ympäristöjaoston toimintakate alittui noin 95 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat budjetoitua suurempana noin 42 000 eurolla. Tuottojen sisällä etenkin maksutuotot toteutuivat selvästi odotettua paremmin. rakennusvalvonnan ja tarkastusmaksujen tuotoissa. Toimintakulut toteutuivat noin 53 000 euroa budjetoitua pienempänä. Merkittävin alitus oli henkilöstökulujen sekä aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden osalta.

Maankäytön ja kaavoituksen toimintakate ylittyi noin 11 000 eurolla. Toimintatuotot jäivät noin 10 000 euroa budjetoitua pienemmäksi. Toimintakulut ylittyivät noin 1 000 eurolla budjettiin nähden. Henkilöstökulut alitettiin budjetin noin 1 000 eurolla, mutta palveluiden ostot ylittivät budjetin vastaavalla summalla. Palveluiden ostojen ylitys johtui asiantuntijapalveluiden ostoista.

Vesihuoltolaitoksen toimintakate ylittyi noin 62 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat kuitenkin noin 17 000 euroa odotettua pienempänä. Vastaavasti toimintakulut toteutuivat noin 80 000 euroa budjetoitua pienempänä. Tiliryhmän sisällä henkilöstökulut ylittyivät noin 17 000 eurolla, mutta palveluiden ostojen 32 000 euron ja tarvikkeiden noin 61 000 alitus paikkasi henkilöstökulujen ylitystä. Suurimmat alitukset toteutuivat energian kustannusten osalta.

1.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Uudet työllisyysalueet aloittivat toimintansa 2025 vuoden alussa. Mennyt vuosi oli ensimmäinen vuosi nykyisellä palveluiden järjestämisen mallilla. Vuoden 2025 talousarviota valmisteltaessa oli hyvin epävarmat näkymät työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin, sillä budjetointia jouduttiin tekemään edeltävien vuosien arvioiden pohjalta, joka ei vastannut kaikilta osin nykyistä kustannusmallia. Työllisyysalueen talouden toteuma ja laskutus jäi työllisyysalueen ensimmäiseltä vuodelta odotettua pienemmäksi. Vastaavasti kunnan rahoitusosuus työttömyystuista toteutui odotettua suurempana. Kyseisen erän suuruuteen on vaikuttanut merkittävästi kunnan voimassa oleva työttömyysaste ja sen kehittyminen vuoden aikana. Uudistuksen ensimmäisen vuoden jälkeen voidaan todeta, ettei rahoituksen lisäys valtionosuuksissa riittänyt kattamaan kunnalle työllisyydestä aiheutuvia kustannuksia, vaikka kunnan työttömyysaste pysyi hyvin maltillisena esimerkiksi koko maakunnan tasoon verrattuna.

Kuntakonsernin kannalta vuosi oli merkittävä. Kunta myi tytäryhtiö Pälkäneen Aluelämmölle Luopioisiin rakennetun lämpölaitoksen (KH 15.12.2025 § 223). Lämpölaitos valmistui joulukuussa 2025 ja se myytiin noin 2 miljoonan euron kauppahinnalla. Laitoksen rakentaminen aloitettiin vuoden 2024 aikana ja samassa yhteydessä tytäryhtiölle myytiin myös määräala maa-alueesta. Kaupan yhteydessä myytiin lisäksi noin 1,8 kilometrin mittainen kaukolämpöverkko, jonka kautta energian jakelu tapahtuu eri kiinteistöihin. Kaupalla tuetaan koko kuntakonsernin kokonaisuutta, sillä laitos toimii uusiutuvalla bioenergialla ja kuntakonsernin fossiilisten polttoaineiden käyttö pienenee. Laitoksen rahoitusta varten kunta myönsi omavelkaisen takauksen Pälkäneen Aluelämmölle (KV 19.5.2025 § 18). Kunta päätti sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä varten Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n (KV 19.5.2025 § 19) perustamisesta. Yhtiön perustamista valmisteltiin kesän ja syksyn aikana ja yhtiö perustettiin varsinaisesti lokakuun 2025 aikana, kun kunnan ja hyvinvointialueen vuokraneuvottelut saatiin päätökseen. Yhtiölle siirrettiin kunnan sotekiinteistöt apporttina vuodenvaihteessa ja yhtiön varsinainen liiketoiminta alkoi 1.1.2026. Pälkäneen Valokuitu Oy:n liiketoiminnan myynti GlobalConnect

Oy:lle eteni 2025 vuoden aikana. Liiketoiminnan myynnin seurauksena kunnalle maksettiin avoimia lainoja pois alkuvuonna 2025.

Kunnan hallintosääntöä päivitettiin vuoden aikana kertaalleen (KV 19.5.2025 § 20). Muutoksen yhteydessä hallintosääntöön tehtiin korjauksia mm. tasapainotusohjelman toimeenpanoon liittyen, joka koski mm. lautakuntien jäsenmäärien pienentämistä sekä elinvoimalautakunnan lakkauttamista. Samassa yhteydessä tarkennettiin toimivaltuuksia elinvoimaan liittyen sekä tehtiin yleisiä korjauksia ja tarkennuksia viranhaltijoiden päätösvaltaan. Kunnan hankintaohjeistus päivitettiin kunnanhallituksessa (KH 3.11.2025 § 190) syksyllä 2025. Hankintaohjeistus uudistettiin kokonaisuudessaan ja uudessa ohjeistuksessa linjattiin enemmän kunnan yleisiä periaatteita hankintoihin liittyen. Hankintaohjeeseen on lisäksi tuotu uusina osa-alueina hankintojen tietosuojaa ja tietoturva koskevia määräyksiä, pienhankintojen tekemistä ja ilmoittamista koskevia ohjeistuksia sekä linjattu sopimusperustaisesta varautumisesta ja sopimusmuutoksista. Myös hankintoihin liittyvää päätöksentekoa koskevia sisältöjä päivitettiin. Hankintaohjeessa korostetaan hankinnan huolellista valmistelua sekä tarjouspyynnön laatimisen merkitystä sekä toisaalta koko hankinnan elinkaarta.

Pälkäneen kunnanvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman (27.1.2025 § 5) vuosille 2025–2028. Osana tasapainotusohjelmaa päivitettiin lisäksi kunnan kiinteistösalakkoa. Hyväksytyn tasapainotusohjelman tavoitteena on yhteensä noin 2,3 miljoonan euron positiivinen vaikutus kunnan talouteen. Osa sopeutustoimenpiteistä kohdennettiin jo vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon ja talousarviomuutoksena huomioitiin lisää tasapainotustoimenpiteitä kappaleessa 1.3.2. mainittujen talousarvion muutosten osalta. Osana tasapainotusohjelmaa linjattiin lisäksi investointitason jäädyttämisen noin 2 miljoonan euron kokoluokkaan isoimpien investointien jälkeen. Osana tasapainotusohjelmaa käytiin yhteistoimintaneuvottelut, jotka päättyivät tammikuussa 2025. Talouden tasapainotusohjelman toteutumista seurattiin aktiivisesti osavuosi- ja puolivuosisikatsausten yhteydessä tilikauden aikana. Tasapainotusohjelma toteutui 2025 vuoden osalta suunnitellusti yhteensä n. 444 000 euron suuruisena.

1.3.4 Kunnan henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne raportoidaan poikkileikkausaineistona vuoden viimeiseltä päivältä, sekä henkilötyövuosina. Voimassa olevien palvelussuhteiden määrästä on vähennetty pitkäaikaiset palkattomat poissaolot (vuorotteluvapaa, opintovapaa, palkaton sairausloma, perhe- ja hoitovapaa sekä toisen tehtävän hoito samassa julkisyhteisössä). Voimassa olevia palvelussuhteita 31.12.2025 oli 241, mikä on 20 hlöä vähemmän kuin vuonna 2024 (261). Luku sisältää kaikki kyseisenä ajankohtana virka- tai työsuhteessa olevat henkilöt mukaan lukien sijaiset, työllistetyt ja oppisopimussuhteiset. Pihlajalinnan työterveyshuollon piirissä oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 251 työntekijää. Eroa selittää, että työterveyshuollon asiakasrekisteri päivittyi viiveellä. Oikeus työterveyshuoltoon on kaikilla kulloinkin työ- tai virkasuhteessa olevilla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstön kokonaismäärä vuoden 2025 lopussa koko- ja osa-aikaiset sekä vakinaiset ja määräaikaiset sukupuolen mukaan eriteltynä. Eniten vähenevät määräaikaisten työllistettyjen osuus. Tämä selittyy sekä palkkatuella työllistettyjen vähenemisenä sekä vähentyneillä sairauspoissaoloilla. Lisäksi vuonna 2025 hyväksytyssä talouden tasapainotusohjelmassa vuodelle 2025 kohdistuu yhteensä 3,2 henkilötyövuoden vähennystarve.

Kunnan henkilöstöstä 79,7 prosenttia on naisia ja 20,3 prosenttia miehiä. Miesten suhteellinen osuus henkilöstöstä väheni edellisvuodesta noin 2 %-yksikköä. Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli noin 21,2 prosenttia, ja virkasuhteisten osuus on noin 31,5 prosenttia. Kuntien henkilöstöstä keskimäärin noin 77 prosenttia on naisia, 28 prosenttia osa-aikaisia ja 36 prosenttia virkasuhteisia. (Lähde: KT henkilöstötilasto 2023).

Henkilöstöä vuoden lopussa	2022*	2023	2024	2025
Hallintopalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	8 7 1	9 8 1	7 7 0	7 6 1
Talous- ja tukipalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	38 31 7	37 32 5	41 35 6	37 34 3
Elinvoimapalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	13 5 8	12 5 7	17 5 12	7 4 3
Sivistyspalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	175 135 35	175 128 47	175 133 42	170 128 42
Tekniset palvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	19 17 2	20 18 2	21 17 4	20 17 3
Yhteensä	253	253	261	241

Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöstömäärän kehitys toimialoittain vuosina 2021–2024. Kunnan suurin toimiala on sivistyspalvelut noin 170:llä työntekijällä. Talouden tasapainotusohjelmassa hyväksytty työvoiman vähentämistarve on yhteensä 3,2 henkilötyövuotta. Tästä 2 henkilötyövuotta kohdistuu sivistyspalveluihin. Lisäksi talous- ja tukipalveluissa on päätynyt useampi määräaikaisuus, joita ei ole jatkettu. Sivistyspalveluissa on lisäksi tapahtunut eläköitymisiä ja muuta luonnollista poistumaa, joita ei ole vielä vuoden 2025 loppuun mennessä korvattu täysimääräisenä.

Talous- ja tukipalveluihin kohdistui talouden tasapainotusohjelmassa 1,2 henkilötyövuoden vähennystarve.

Henkilöstöä vuoden lopussa	2022*	2023	2024	2025
Hallintopalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	8 7 1	9 8 1	7 7 0	7 6 1

Talous- ja tukipalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	38 31 7	37 32 5	41 35 6	37 34 3
Elinvoimapalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	13 5 8	12 5 7	17 5 12	7 4 3
Sivistyspalvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	175 135 35	175 128 47	175 133 42	170 128 42
Tekniset palvelut - Josta vakinaisia - Josta määräaikaisia	19 17 2	20 18 2	21 17 4	20 17 3
Yhteensä	253	253	261	241

Kunnan organisaatiota uudistettiin 1.4.2022* alkaen. Tässä yhteydessä nuoriso- ja kulttuuripalvelut siirtyivät hallinto- ja elinvoimapalveluista sivistyspalveluihin, ja työllisyyspalvelut hallintopalveluista elinvoimapalveluihin.

Kunta laatii erillisen henkilöstökertomuksen, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä kunnan muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit liittyvät muun muassa toimintaympäristöön, johtamisjärjestelmään, organisaatorakenteeseen sekä yhdyspintatyöskentelyyn. Keskeinen toimintaympäristön muutosta ohjaava trendi on väestön ikääntymisestä johtuva huoltosuhteen heikkeneminen sekä palvelutarpeen kasvu. Myös alueiden eriytyminen ja väestön keskittyminen kasvukeskuksiin haastavat monien kuntien elinvoimaa. Lisäksi heikentynyt yleinen taloudellinen tilanne on näkynyt koko maakunnan työllisyystilanteessa. Pirkanmaan väkiluku on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana, mutta kasvu keskittyy pääosin Tampereelle ja sen ympäryskuntiin ja vastaavasti maakunnan reuna-alueilla väkiluku on laskenut jo pidemmän aikaa. Väestön keskittyminen puolestaan vaikuttaa mm. työpaikkojen sekä sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen alueellisesti. Pirkanmaan hyvinvointialueen tulevat palveluverkkoratkaisut heijastuvat kaikkiin maakunnan kuntiin.

Yhdyspintatyöskentely eri sidosryhmien kanssa voi olla myös strategisen tason riski. Esimerkiksi erilaiset IT-ratkaisut ja –projektit saattavat muodostaa riskejä kunnan tietyille toiminnoille. Johtamisjärjestelmä ja organisaatorakenne vaikuttavat siihen, millainen kulttuuri ja ilmapiiri organisaatiossa vallitsee. Myös organisaation arvot ja eettiset periaatteet ohjaavat organisaation toimintaa. Viestinnän merkitys on myös äärimmäisen tärkeä nykyajan nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä niin organisaation sisällä kuin organisaatiosta ulospäinkin.

Operatiiviset riskit liittyvät henkilöstöön, toimintaan ja tietoturvallisuuteen sekä lakien ja säädösten noudattamiseen. Kunta-alalla henkilöstöriskit liittyvät tyypillisesti henkilöstön saatavuuteen ja vaihtuvuuteen. Eriyisesti varhaiskasvatuksessa ja kaavoituksessa pätevien työntekijöiden löytäminen on alati kasvava ongelma. Myös henkilöstön mitoittamiseen ja pätevyyteen liittyvät vaatimukset vaikeuttavat tiettyjen alojen rekrytointia. Eläköitymisten myötä kunnista myös häviää paljon hiljaista tietoa, jota on vaikea korvata. Siksi kunnissa tuleekin panostaa rekrytointiin ohella kattavaan perehdyttämiseen ja dokumentaatioon. Esimerkiksi johdon suuri vaihtuvuus heijastuu organisaation pitkän tähtäimen toimintaan ja suunnitteluun negatiivisesti ja toisaalta heijastuu samalla päivittäisen työskentelyyn.

Tietosuoja ja tietoturva muodostavat merkittävän operatiivisen riskin sekä sisäisesti, että ulkoisesti. Tietojärjestelmien määrän kasvu ja uudistuminen lisää jatkuvasti riskejä. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely viranomaistoiminnassa pakottaa organisaatiot jatkuvasti kehittämään ohjeistuksia ja prosesseja, jotta vältetään tahattomilta tai tahallisilta rikkomuksilta. Toisaalta tietoinen ulkopuolinen vaikuttaminen, kuten kyberhyökkäykset ja tietojen kalastelu ovat lisääntyneet ja kohdistuvat yhä useammin myös kuntiin. Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät oleellisesti myös lakien ja säädösten noudattaminen. Tietosuojan ja tietoturvan vaarantuminen ovat myös suuria taloudellisia riskejä sekä maineriski. Tietosuojan ja tietoturvan roolia on korostettu vuoden 2025 aikana päivitetystä hankintaohjeesta.

Kuntien toiminta perustuu aina lakiin, ja siksi lainsäädännön nopeat muutokset haastavat helposti kuntien toimintaa. Lakimuutokset voivat muodostaa myös taloudellisia riskejä, koska lainsäädännön taloudellisia vaikutuksia ei useinkaan pystytä täysin kompensoimaan valtion toimesta. Tästä hyvänä esimerkkinä työllisyysalueuudistus, joka toi ensimmäisen vuoden aikana kuntiin enemmän kustannuksia suhteessa siirtyneeseen rahoitukseen. Vielä on epäselvää missä muodossa hankintalain uudistus tulee vaikuttamaan kuntiin. Koko kuntakentää haastaa toisaalta valmisteltujen uudistusten kariutuminen. Pitkään valmisteltu ja suunniteltu valtionosuuksien uudistaminen ei toteutunut ollenkaan ja uudistustyö jää näillä näkymin tulevien hallitusten vastuulle.

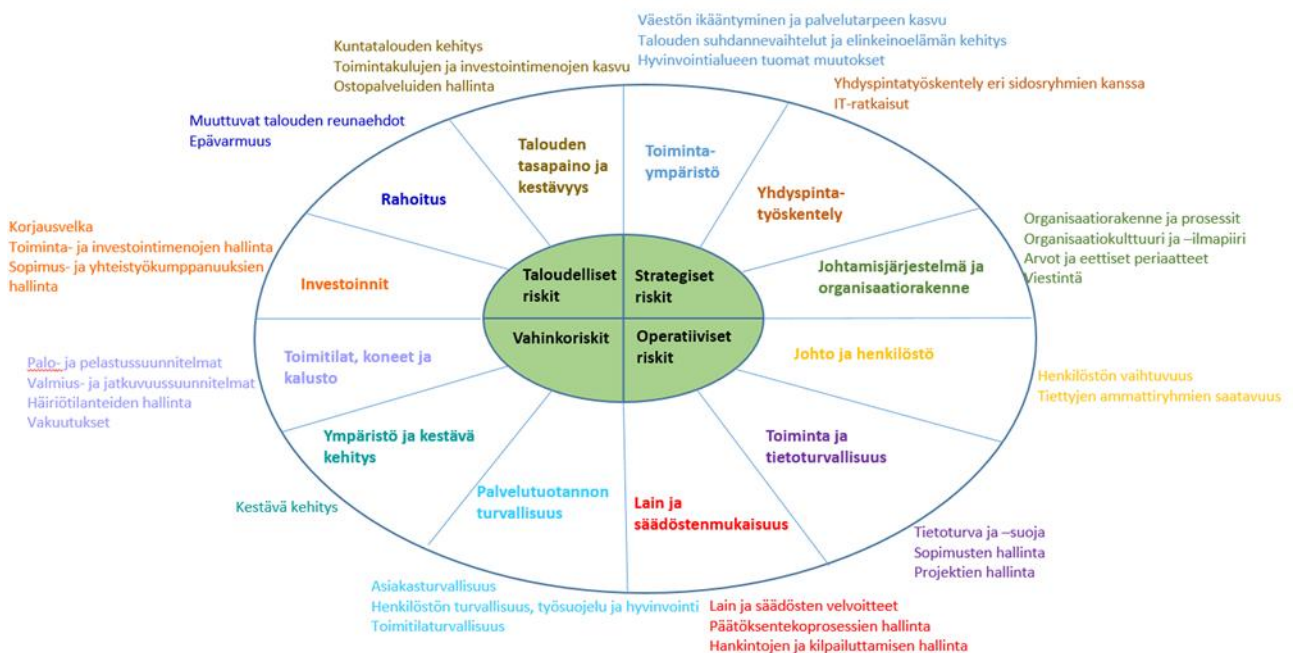
Vahinkoriskit liittyvät muun muassa palvelutuotannon turvallisuuteen, toimitiloihin, kalusteisiin ja koneisiin. Palvelutuotannon turvallisuus koskee sekä asiakkaiden että henkilöstön turvallisuutta. Työturvallisuus ja työsuojelu luovat perustan palvelutuotannon turvallisuudelle. Lisäksi puhtaat ja turvalliset toimitilat ovat edellytyksenä palvelutuotannon, asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuudelle. Toimitiloihin liittyvät riskit liittyvät erityisesti sisäilmaongelmiin, mutta myös henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit ovat lisääntyneet. Lisäksi toimitilojen käytettävyys, muutot ja remontointitarpeet muodostavat toiminnallisen ja taloudellisen riskin. Vaikutuksilla, turvallisuuskoulutuksella sekä erilaisilla suunnitelmilla hallitaan vahinkoriskejä.

Taloudelliset riskit liittyvät talouden yleisiin reunaehtoihin, kuntatalouden yleiseen kehitykseen sekä palvelutarpeen muutoksen tuomiin haasteisiin. Viimeisten vuosien aikana kuntien rahoitusjärjestelmään on tullut merkittäviä muutoksia. Valtionosuuksissa ja verotuloissa on tapahtunut suurta vuosittaista muutosta viimeisten vuosien jälkeen. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen nykyinen rahoitusmalli ei ole kaikilta osin ollut toimiva kuntakentällä. Jatkuva uudistaminen ja eri järjestelmien päällekkäisyys luo haastetta pitkän aikavälin talouden suunnittelussa. Etenkin rahoituksen leikkaukset valtionosuuksien tai kuntien verotulojen osalta ovat haasteellisia, sillä muutokset pakottavat kunnat etsimään vaihtoehtoisia tulolähteitä tai vastaavasti mien leikkauksia. Kunnallisverotulojen osalta vuosi 2025 oli poikkeuksellisen huono. Isona riskinä kunnille on talouden yleisen tilanteen heikko jatkuminen, joka heijastuu yhtä lailla verotulojen kokonaismäärään, mutta myös heikkoon työllisyystilanteeseen, joka taas lisää kuntien kustannuksia entisestään. Kunnilla on myös merkittäviä investointipaineita palveluverkkoon, infrastruktuuriin ja vesihuoltoon. Pälkäneen kunnan osalta merkittävimmät investointipaineet kohdistuvat uudisrakentamiseen (uusi yhtenäiskoulu) sekä tie- ja vesilaitosinfraan.

Kunta yhtiöitti vuoden vaihteessa 2025–2026 sote-kiinteistöt Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:lle. Tulevat vuodet näyttävät, miten yhtiön liiketoiminta kehittyy ja toisaalta millä tavoin Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkko kehittyy tulevina vuosina. Myös kuntakonserniin kuuluvalla Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:llä on merkittävää korjausvelkaa.

Kunta-alan työehtosopimus 2022–2025 sekä kehittämisohjelma 2023–2027 ovat nostaneet kunta-alan palkkoja keskimääräistä enemmän. Jatkossa vientialojen palkkaratkaisu ohjaa vahvemmin myös kunta-alan palkkakehitystä. Sopimuskauden päättymisen ja valtakunnallinen työmarkkinatilanne lisää kuitenkin työtaisteluiden riskiä ja luo painetta myös kunta-alan palkkojen korottumiselle tulevaisuudessa. Henkilöstökulut ovat kunnan merkittävin yksittäinen kuluerä.

Taloudellisten näkymien heikentymisen vuoksi Pälkäneen kunta käynnisti talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025–2028. Ensimmäinen tasapainotusohjelman vuosi toteutui odotetusti, mutta tulevat vuodet näyttävät kuinka hyvin ohjelmassa pysytään koko kauden ajan. Kunnan pitkänajan näkymän suhteen on erittäin tärkeää, että ohjelma toteutuu odotetulla tavalla ja kunta saavuttaa noin 2 miljoonan euron pysyvät säästöt käyttötalouteen. Lisäksi eräitä jo päätettyjä investointeja lukuun ottamatta investointitaso pyritään jäädyttämään 2 miljoonaan euroon vuodessa.

Taulukko: Riskien kartoitus

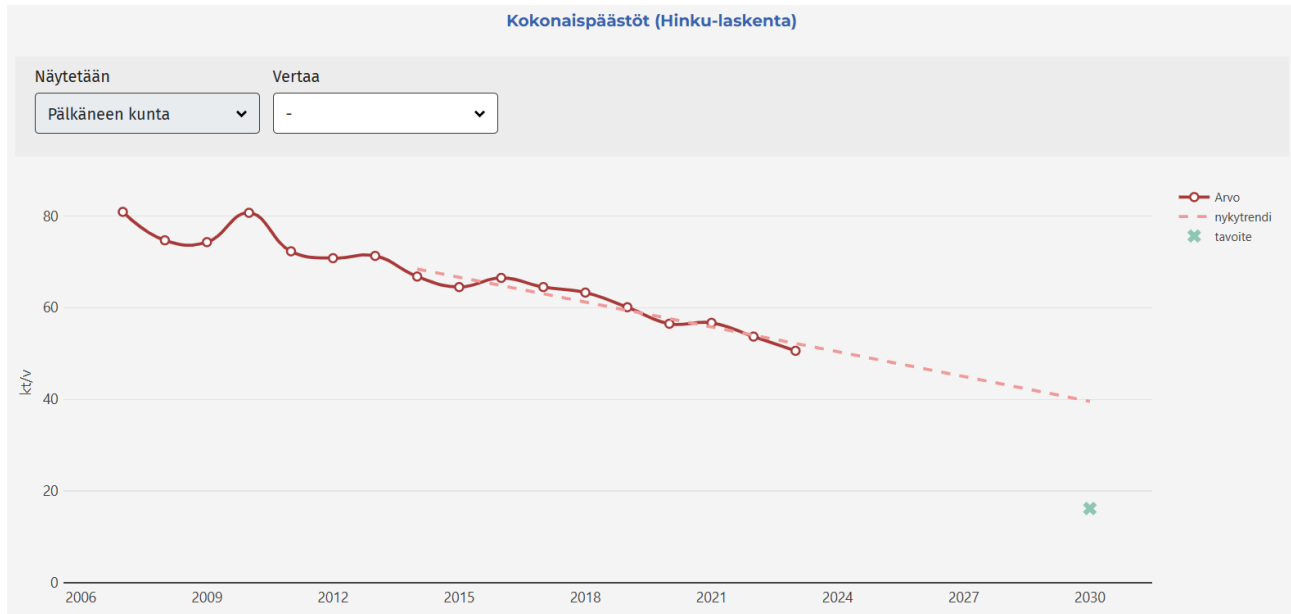
1.3.6 Ilmasto- ja ympäristöasiat

Hinku-kuntana Pälkäne on sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonepäästöjen vähentämistä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2021 hyväksytyyn kuntastrategian tavoitteiden mukaan päätöksissä, hankinnoissa ja muussa toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Kunnan ilmasto- ja ympäristötyötä voi seurata tarkemmin Pälkäneen ilmastovahdista osoitteesta <https://il-mastovahti.palkane.fi/>.

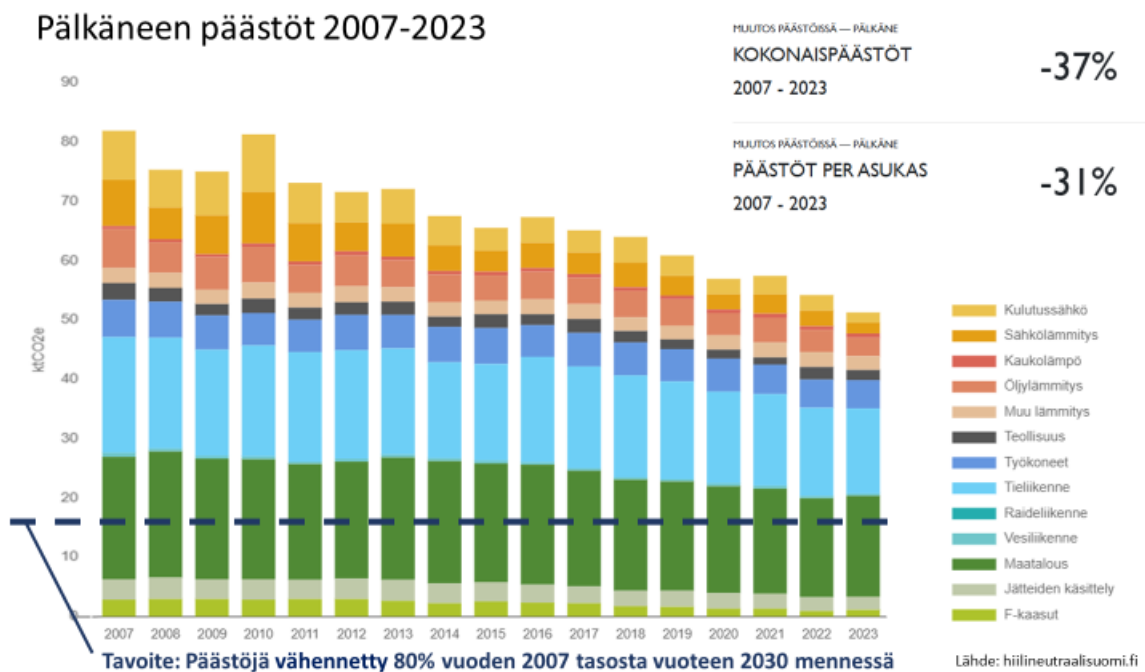
Vuoden aikana valmistuivat vuoden 2023 päästötiedot. Pälkäneen Hinku-laskennalla lasketut kokonaispäästöt olivat laskeneet 6 % edelliseen vuoteen verrattuna ja olivat 50,6 ktCO₂e. Päästöt olivat vähentyneet eri-

tyisesti sähkölämmityksen, kulutussähkön sekä pienteollisuuden sektoreilla. Merkittävä syy päästöjen vähentymiseen koko maassa oli energiasektorin ja erityisesti sähköntuotannon puhdistuminen Olkiluoto 3 voimalaitoksen myötä.

Vuoteen 2007 verrattuna päästöt oli vähennetty 37 %. Maaseutumaisten kuntien keskiarvoon verrattuna Pälkäneen päästökehitys on ollut myönteisempää, mutta Hinku-tavoitteeseen on edelleen paljon matkaa. Hinku-tavoitteen edellyttämä päästötaso on 16,1 ktCO₂e vuonna 2030.

Taulukko: Pälkäneen toteutuneet Hinku-laskennan päästöt vuodesta 2007 alkaen ja nykytrendin mukainen ennuste vuoteen 2030.

Taulukko: Pälkäneen toteutuneet Hinku-laskennan päästöt sektoreittain vuodesta 2007 alkaen ja Hinku-tavoitteen mukainen tavoitetaso vuodelle 2030.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen myötä kunnan tavoitteena on vähentää energiankulutustaan 7,5 prosenttia vuosina 2021–2025. Vuosina 2021–2024 on saavutettu 619 MWh:n vuotuinen säästö, mikä vastaa 57 prosenttia kokonaistavoitteesta. Vuonna 2024 säästöä kertyi 128 MWh. Vuoden 2025 tiedot valmistuvat kevään 2026 aikana.

Toimenpiteitä

Toimenpiteiden toteumaan on eritelty tilinpäätöksestä käyttötalouden ja investointien osalta ne erät, jotka on suunnattu ilmastonmuutoksen hillintään tai luonnon monimuotoisuutta edistävään työhön. Lisäksi on eritelty muita toimenpiteitä, joille ei ole arvioitu tarkkoja kustannusvaikutuksia.

Käyttötalous (1000 euroa)

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	Toteuma 2025	Arvio
Tekniset palvelut	Rakennusten valaistuksen korvaaminen led-valoilla	10	6,0	toteutui
Ympäristönsuojelu	Ilmastovahti	1,5	1,5	toteutui
Tekniset palvelut	Kävely- ja pyöriteiden kunnossapito	50	90	toteutui
Ruoka- ja siivouspalvelut	Lihaton lounasvaihtoehto	10	8,8	toteutui
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	Pirkanmaan ilmastoverkosto -hanke	1,5	1,5	toteutui
Ruoka- ja siivouspalvelut	Työvaatteiden hankinta ja huolto ostopalveluna	23	0	toteutui osittain
Ympäristönsuojelu	Etelä-Pirkanmaan ilmastoyhteistyö	9	8	toteutui
Tekniset palvelut	Patteriverkoston tasapainotus ja säätö	5	0	toteutui osittain
Tekniset palvelut	Sähkön kompensointilaitteet jätevedenpuhdistamolle	5	0	ei toteutunut

Investoinnit (1000 euroa)

Vastuutaho	Toimenpide	TA 2025	Toteuma 2025	Arvio
------------	------------	---------	--------------	-------

Vesilaitos	Jätevedenpuhdistamon energiaomavaraisuuden parantaminen	5	0	ei toteutunut
Tekniset palvelut	Ulkovalaistuksen uusiminen led-valoilla	90	90	toteutui
Tekniset palvelut	Uusiutuvan energiatuotannon lisääminen olemassa olevissa rakennuksissa	33	27	toteutui
Tekniset palvelut	Taloautomaation uusiminen tavoitteena energiatehokkuuden parantaminen	70	78	toteutui
Tekniset palvelut	Hakelämpölaitoksen rakentaminen Luopioisiin	1 500	1 800	toteutui
Aluelämpö	Hukkalämmönsiirtimeen hankinta	10	0	ei toteutunut
Tekniset palvelut	Laitikkalan päiväkodin ovien ja ikkunoiden vaihto	20	13,3	toteutui
Tekniset palvelut	Terveysaseman ilmanvaihtokoneiden vaihto	100	0	ei toteutunut

Muut toimenpiteet

Vastuutaho	Toimenpide	Toteuma 2025	Arvio
Kaikki kunnan toiminnot	Käytetyn kaluston kierrätys	Kalustoa myyty Kiertonetissä, ostettu toimistokalusteita käytettynä ja kierrätetty kalustoa eri toimintojen kesken. Paja kunnostanut kalusteita jatkokäyttöön.	toteutui
Kaikki kunnan toiminnot	Sähköisten palveluiden lisääminen	Kunnan sähköisiä palveluita pyritti lisäämään toimialoittain. Hallintopalveluissa lisätty mm. sähköisiä lomakkeita ja talouspalveluissa kartoitettu sähköisiä maksuratkaisuja. Rakennus- ja ympäristöjaostossa lisätty mm. Lupapisteen sähköistä asiointia.	toteutui osittain
Tekniset palvelut / ympäristönsuojelu	Vieraslajien torjunta	3	toteutui

Tekniset palvelut / ympäristön-suojelu	Niityt	0	ei toteutu- nut
Tekniset palvelut	Hoidettavien ulkoalueiden luokitus	0	toteutui osittain
Maankäyttö	Kaavojen ilmasto- ja päästövaikutusten arviointi	6	toteutui
Ruoka- ja siivouspalvelut	Toinen hävikkivaaka	Hankittiin pysyvästi 2 uutta hävikkivaaka, tällä hetkellä vaakoja yhteensä 3	toteutui
Aluelämpö	Kunnan metsien energiapuun käyttö hakkeena	12	toteutui
Kaikki kunnan toiminnot	Työsuhdepyöräedun selvittäminen	Työsuhdepolkupyöräedun käyttöönotto keskeytettiin veroedun poiston vuoksi	ei toteutu- nut
Tietohallinto	Tulostusmäärien seuranta ja optimointi	Tulostuspalveluiden kilpailutus toteutettiin loppuvuodesta 2025, uudet laitteet kohteisiin alkuvuodesta 2026. Hankinnassa yhteiskäyttötulostimien määrää vähennettiin.	toteutui osittain
Tekniset palvelut/ Maankäyttö	Suunnittelussa ja rakentamisessa suositaan vettä läpäiseviä pintoja ja korvataan vettä läpäisemättömiä päällystettyjä pintoja esimerkiksi viherkaistoja.	0	ei toteutu- nut
Tietohallinto	Leasinglaitteiden kierron ja määrän optimointi	Jatkuvasti seurattava toimenpide. Kiertoa jonkin verran tehostettu, mutta vuokra-ajan ylittäneitä laitteita edelleen runsaasti käytössä.	toteutui osittain

1.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunta huomioi toiminnassaan korruption ja lahjonnan torjunnan sekä ihmisoikeusasiat.

1.4 Kunnanhallituksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Kuntalain 115 § mukaisesti kunnanhallituksen tulee raportoida toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnan hallintosäännön 93 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta. Hallintosäännön 95 §:n mukaan kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta kunnanhallituksen alai-

suudessa vastaavat kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina. Sisäinen valvonta läpikäy kunnan ja kuntakonsernin toiminnot ja tehtävät.

Pälkäneen kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan -perusteet ohjeen (5.2.2024 § 5). Ohjeessa on määritelty sisäisen valvonnan tarkoitus, tavoitteet ja käsitteet. Ohjeessa on tarkennettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäviä sekä tarkempia vastuita osana kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Toimialat raportoivat vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä erillisellä raportointilomakkeella, jonka toimialat käsittelevät tilinpäätöksen yhteydessä ja lähettävät eteenpäin kunnanhallitukselle selonteon laatimista varten. Lomakkeeseen on listattu erilaisia kontrollitoimenpiteitä, jotka pohjautuvat varsinaiseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -ohjeeseen. Ohjeen liitteenä olevaa päivitettyä lomaketta on hyödynnetty toimialojen sisäisen valvonnan raportoinnissa.

Toimialojen täyttämien sisäisen valvonnan raportointilomakkeiden tulosten perusteella kunnanhallitus toteaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja toteutumisen olevan Pälkäneen kunnassa hyvällä tasolla. Kaikki toimialat ovat arvioineet omaa toimintaansa kokonaisuudessaan. Toimialojen osalta haasteita koetaan etenkin työtehtävien eriyttämisessä ja sijaisjärjestelyiden järjestämisessä. Pienen organisaation osalta henkilöstömuutokset ja poissaolot aiheuttavat ajoittain haasteita, johon toimialojen tulee kiinnittää huomioita. Sijaisten osalta tulee huolehtia perehdytyksestä ja toisaalta mahdolliset sijaisjärjestelyt tulee turvata hyvissä ajoin jo ennakkoon. Valmius- ja varautumissuunnitelmien osalta on menty eteenpäin edellisestä vuodesta ja kaikilla toimialoilla on päivitetty suunnitelmia tai suunnitelmat ovat parhaillaan päivitettävänä. Sopimushallintaan tulee kiinnittää edelleen huomioita hankintojen hallinnan osalta.

Tavoitteiden asettamisessa tai määrärahojen budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia virheitä. Osavuosikatsauksissa raportoitiin talouden ja toiminnan tapahtumista neljännesvuosittain kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Osavuosikatsausten yhteydessä tunnistettiin mahdolliset poikkeamat, joiden perusteella pyrittiin tekemään tarvittavat muutokset talousarvioon. Kuntatieto-ohjelman mukainen viranomaisraportointi Valtiokonttorille laadittiin neljännesvuosittain. Myös kuntakonsernin tytäryhtiöt osallistuivat kunnan puolivuotis- katsaukseen. Vuoden 2025 aikana raportointiin säännöllisesti osavuosikatsausten yhteydessä talouden tasapainotusohjelman toteutumisesta kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Toimivallan käyttö on säädetty kunnan hallintosäännössä sekä henkilöstön tehtäväkuvauksissa ja niitä on noudatettu. Kunnan hallintosääntöä päivitettiin kertaalleen vuoden aikana (KV 19.5.2025 § 20). Hallintosääntöä muokattiin mm. lautakuntien jäsenmäärien osalta. Samalla elinvoimalautakunta lakkautettiin osana talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä ja täydennettiin kunnanhallituksen toimivaltuuksia elinvoimapaalveluiden asioihin liittyen. Hallintosääntöön tehtiin pieniä muutoksia viranhaltijoiden toimivaltuuksiin sekä hallintosäännön sanavalintoja täydennettiin vastaamaan nykyistä käytäntöä.

Kunta osallistui valtakunnalliseen Taisto-tietoturvaharjoitukseen marraskuussa 2025 ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston järjestämään alueelliseen valmiusharjoitukseen. Kunnan luottamushenkilö on osallistunut Pirkanmaan alueelliselle maanpuolustuskurssille, ja kunnan viranhaltijat ovat osallistuneet alueellisen maanpuolustuksen jatkokurssille sekä valtakunnallisille maanpuolustuksen erikoiskurssille vuoden 2025 aikana.

1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitus rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa, miten kunnan rahoitus on riittänyt tilikaudella.

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty kirjanpitolauslaskennan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2024).

1.5.1 Tuloslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakateen, vuosikateen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma (ulkoiset, 1 000 €) ja tunnusluvut

	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 186	5 155
Toimintakulut	-21 824	-21 407
Toimintakate	-16 638	-16 252
Verotulot	14 852	15 402
Valtionosuudet	4 244	3 628
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)		
Korkotuotot	67	177
Muut rahoitustulot	66	86
Korkokulut	-68	-83
Muut rahoituskulut	-4	-32
Vuosikate	2 520	2 925
Poistot ja arvonalentumiset	-2 608	-3 744
Tilikauden tulos	-89	-818
Tilinpäätössiirrot	280	306
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	191	-512

Toimintakate eli toimintatuottojen ja –kulujen erotus ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate heikkeni 2024 vuodesta n. 380 000 euroa, mutta toteutui muutettua talousarviota parempana n. 1,4 miljoonaa euroa. Parempaa toteumaa selittää toimintatuottojen odotettua suurempi toteuma ja toisaalta toimintakulujen ennakoitua pienempi toteutuminen. Valtionosuudet kasvoivat merkittävästi 2024 vuoteen nähden (n. 616 000 euroa), mutta vastaavasti verotulot toteutuivat merkittävästi heikommin (n. -550 000 euroa). Vuoden 2025 osalta kokonaistilannetta paransi toimintakulujen maltillinen n. 417 000 euron kasvu (+1,9 %). Toimintatulojen muutos jäi maltillisemmaksi ja toimintatuotot kasvoivat vain noin 31 000 euroa vuodesta 2024 (+0,6 %). Toimintatuottojen osalta parempaa toteumaa selittää myyntituottojen, maksutuottojen ja muiden toimintatuottojen odotettua parempi toteuma.

Toimintakulujen sisällä henkilöstökulut pienentyivät n. 185 000 euroa edeltävään tilikauteen nähden. Taustalla vaikutti mm. henkilöstömäärän vähentyminen ja palkkatukijaksojen päättyminen. Toteumaa voi pitää erityisen positiivisena, sillä kunnallisan palkkojen yleiskorotukset astuivat voimaan elokuussa 2025 ja tasopalkkamallin käyttöönotto toteutettiin asteittain kesän ja syksyn 2025 aikana. Palveluiden ostojen osalta kustannukset kasvoivat noin 566 000 euroa (+9,59 %), joka selittyy pääosin työllisalueen maksuosuuksista, jotka ovat ensi kertaa kuntien maksettavina 2025 vuonna. Kokonaisuudessaan palveluiden ostot toteutuivat noin 30 000 euroa muutettua talousarviota suurempana (+0,4 %).

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta toteutuneet kustannukset pienentyivät vuodesta 2024 noin 320 000 euroa. Tiliryhmän sisällä suurin säästö syntyi sähkön ja elintarvikkeiden osalta. Kokonaisuudessaan aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat muutetun talousarvion noin 460 000 eurolla.

Avustusten tiliryhmän toteuma ylitti muutetun talousarvion noin 26 000 eurolla. Taustalla vaikutti etenkin odotettua suuremmat kustannukset työttömyyteen liittyen. Kustannusten kasvua tapahtui etenkin loppuvuoden 2025 aikana, jolloin työttömyysaste heikkeni. Avustusten kokonaissumma kasvoi työllisyysalueuudistuksen takia noin 342 000 euroa vuodesta 2024.

Muiden toimintakulujen toteuma oli noin 42 000 euroa muutettua talousarviota pienempi. Summa kasvoi kuitenkin 2024 vuoteen nähden noin 92 000 euroa. Taustalla vaikutti mm. vuokratulujen kasvu rakennusten ja ICT-laitteiden osalta.

Vuonna 2025 verotuloja kertyi noin 14,85 miljoonaa euroa. Summa on noin 550 000 euroa 2024 vuotta pienempi. Verotulojen heikko toteuma selittyy heikentyneellä työllisyystilanteella ja kunnallisveroihin 2025 vuoden keväällä tehdyn oikaisun seurauksena, jossa oikaistiin 2024 vuonna maksettua kunnallisveroa takaisin. Tästä syystä vuosien 2024 ja 2025 kunnallisverotuotot eivät ole keskenään täysin vertailukelpoiset. Kiinteistöverotuotot toteutuivat noin 80 000 euroa edeltävää vuotta suurempana ja vastaavasti yhteisöverotuotot toteutuivat noin 13 000 euroa edeltävää tilikautta pienempänä. Yhteisöverotuottojen heikkoon kehitykseen on vaikuttanut kunnan jako-osuuksien muutos sekä yleinen heikentynyt taloustilanne, joka näkyy yhtiöiden maksamissa verotuloissa.

Valtionosuuksien osalta toteuma oli noin 4,24 miljoonaa euroa. Valtionosuudet kasvoivat edeltävästä vuodesta noin 620 000 euroa. Taustalla vaikutti etenkin työllisyysalueuudistukseen liittyneet muutokset kuntien peruspalveluiden valtionosuudessa. Valtionosuudet eivät tästä syystä ole täysin vertailukelpoiset vuosien 2024 ja 2025 välillä. Vuoden 2025 valtionosuuksissa vaikuttaa edelleen sote-uudistuksen siirtolaskelmien heikennys, joka näkyy valtionosuuksien leikkauksina vuoteen 2028 saakka.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat yhteensä noin 60 000 euron suuruisena. Toteuma oli kokonaisuutena noin 26 000 euroa muutettua talousarviota suurempi. Toteuma oli kuitenkin noin 87 000 euroa edeltävää vuotta pienempi. Alkuperäiseen talousarvioon nähden muiden rahoitustuottojen toteuma jäi pienemmäksi, sillä kunnan sijoituksia ei kotiutettu 2025 vuoden aikana. Korkokulut toteutuivat myös odotettua pienempänä, sillä vuoden aikana ei nostettu uutta lyhyt- tai pitkäaikaista lainaa.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikatteeksi muodostui noin 2 519 000 euroa, mikä oli muutettua talousarviota peräti noin 1 464 000 euroa parempi. Vuosikate heikkeni kuitenkin 2024 vuoteen nähden n. 0,4 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena vuosikate ei kuitenkaan riittänyt kattamaan poistoja ja arvonalentumisia täysin 2025 vuoden osalta. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat edeltävää vuotta pienempänä ja vuonna 2025 ei kirjattu arvonalentumisia.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa.

Kunnan tilikauden tulos on 88 728,69 euroa alijäämäinen ja tilikauden ylijäämä on puolestaan 279 979,43 euron poistoeron muutoksen jälkeen 191 250,74 euroa.

Alla esitettyssä taulukossa on kuvattu tuloslaskelman tunnusluvut ja avattu tunnuslukujen laskentaperiaatteita.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23,8	24,1
Vuosikate/Poistot, %	97	78
Vuosikate, euroa/asukas	411	470
Asukasmäärä	6 124	6 230

Toimintatuotot/toimintakulut, % -tunnusluvun arvoon vaikuttavat kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen ja oheiset tekijät selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate/poistot, % -tunnuslukua tulkitaan siten, että jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen riittävän. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas -tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa.

1.5.2 Rahoituslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ai-noastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 520	2 925
Tulorahoituksen korjauserät	-169	-66
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 718	-2 274
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 508	200
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 141	785
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	4	-12
Antolainasaamisten vähennys	-6	56
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-885	-888
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 798	436
Rahoituksen rahavirta	1 912	-409
Rahavarojen muutos	3 053	376
Rahavarat 31.12.	7 768	4 715
Rahavarat 1.1.	4 715	4 339

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	8 179	10 091
Investointien tulo-rahoitus, %	67,76	128,63
Laskennallinen lainanhoitokate	3,69	3,64
Lainanhoitokate	2,72	3,10
Kassan riittävyys, pv	107,0	68,9
Asukasmäärä	6 124	6 230

Rahoituslaskelman välitulokseksi **toiminnan ja investointien rahavirta** itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta -tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulo-rahoitusprosentti pienentyi merkittävästi 2024 vuoteen verrattuna, koska pysyvien vastaavien luovutustulot olivat poikkeuksellisen suuret johtuen lämpölaitoksen kaupasta. Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan noin 1,4 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempana. Yli 100 prosentin tunnusluku kuvastaa tilannetta, jossa kunta ei joudu kattamaan investointeja lainalla, käyttöomaisuuden myynnillä tai rahavarojen vähennyksellä. Tunnuslukuun vaikuttaa näin ollen olennaisesti myös investointimenojen kokonaissumman kasvu pysyvien vastaavien myynnin ohella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Lainanhoitokate on edelleen erittäin vahvalla tasolla aikaisempien vuosien tapaan ja laskennallinen lainanhoitokate on hiukan vahvistunut 2024 vuoteen nähden. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korot saatiin maksettua tulo-rahoituksella, eikä lainaa tarvinnut nostaa lisää.

Kassan riittävyys -tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kassastamaksuina käytetään kuukauden kassastamaksuja ja päiväkertoimena 30 pv. Yleisesti hyvänä tasona pidetään noin 20–30 päivän kassan riittävyyttä. Kassan riittävyys pysyi erittäin hyvällä tasolla edellisvuosien tapaan ja kassan riittävyys parani 2025 vuonna merkittävästi konsernissa tapahtuneiden kauppajen seurauksena oli vuoden lopussa n. 107 päivää. Parannuksen taustalla oli Pälkäneen Valokuitu Oy:n maksamat lainat takaisin kunnalle tammikuussa 2025 sekä Pälkäneen Aluelämpö Oy:n maksama kauppasumma Luopioiden lämpölaitoksesta joulukuussa 2025.

1.6 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeissa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2024).

1.6.1 Tase 2025 ja sen tunnusluvut

Tase (1 000 €) ja tunnusluvut

VASTAAVAA	2025 (1000 €)	2024 (1000 €)
A Pysyvät vastaavat	33 164	34 393
II Aineelliset hyödykkeet	29 253	30 692
1. Maa- ja vesialueet	5 492	5 527
2. Rakennukset	9 700	11 184
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 160	12 945
4. Koneet ja kalusto	223	311
5. Muut aineelliset hyödykkeet	32	21
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	646	704
III Sijoitukset	3 912	3 701
1. Osakkeet ja osuudet	3 813	3 603
3. Muut lainasaamiset	39	39
4. Muut saamiset	59	58
C Vaihtuvat vastaavat	9 172	8 939
II Saamiset	1 404	4 224
Lyhytaikaiset saamiset	1 404	4 224
1. Myyntisaamiset	534	238
2. Lainasaamiset	30	3 454
3. Muut saamiset	370	196
4. Siirtosaamiset	470	336
III Rahoitusarvopaperit	1 200	1 200
4. Muut arvopaperit	1 200	1 200
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 568	3 515
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 336	43 332

VASTATTAVAA	2025 (1000 €)	2024 (1000 €)
A Oma pääoma	28 442	28 251
I Peruspääoma	12 137	12 137
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	16 113	16 625
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	191	-512
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	1 052	1 332
1. Poistoero	1 052	1 332
D Toimeksiantojen pääomat	413	475
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	413	475
E Vieras pääoma	12 429	13 274
I Pitkäaikainen	8 570	9 333
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 233	5 063
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 337	4 270
II Lyhytaikainen	3 859	3 941
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	830	880
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	5
5. Saadut ennakot	171	189
6. Ostovelat	1 029	1 034
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	279	273
8. Siirtovelat	1 550	1 561
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 336	43 332

Taseessa esitetään kunnan taloudellinen asema, josta ilmenee varallisuus ja se, miten varallisuus on rahoitettu. Vastaavalla puolella esitetään varallisuudesta aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, sijoitukset, arvopaperit ja saamiset. Taseessa vastattavalla puolella esitetään, miten varallisuus on rahoitettu, eli sieltä löytyy oma pääoma ja vieras pääoma. Suurimmat muutokset taseessa johtuivat vieraan pääoman pienentymisenä ja toisaalta rahojen ja pankkisaamisten määrien kasvuna. Rahojen ja pankkisaamisten kasvuun on vaikuttanut konsernin sisällä tapahtuneet kaupat sekä Pälkäneen Valokuitu Oy:n lainojen maksu kunnalle. Muilta osin taseen muutokset olivat pääosin tavanomaisia. Vieras pääoma pieneni odotusten mukaisesti.

TASEEN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	69,9	68,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,5	54,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	16 305	16 113
Kertynyt yli-alijäämä, €/asukas	2 662	2 586
Lainakanta 31.12., 1 000 €	5 063	5 948
Lainakanta 31.12., €/asukas	827	955
Lainasaamiset, 1 000 €	39	39
Asukasmäärä	6 124	6 230

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70

prosentin omavaraisuutta. 50 prosentin tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Omavaraisuusaste parani vuoteen 2024 nähden. Omavaraisuus on parantunut tasaisesti viime vuosien ajan.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä kuvastaa edellisten tilikausien kertynyttä yli- ja alijäämän yhteissummaa. Asukaskohmainen summa osoittaa asukaskohtaisen kertyneen yli tai alijäämän määrän.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kunnan lainamäärä laski n. 885 000 eurolla pitkäaikaisten lainojen vähennyksen seurauksena. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu tilikaudella 2025.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Kokonaistulot ja -menot 2025

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo- ja meno –käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi *Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot* ja menoissa *Valmistus omaan käyttöön*, *Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot* ja *Pakollisten varausten muutos* silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut. *Lyhytaikaisten lainojen* ja *Oman pääoman muutokset* esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Kokonaistulot ja -menot (1 000 €) 2025

	2025		2025
TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	5 186	Toimintakulut	21 824
Verotulot	14 852	Korkokulut	68
Valtionosuudet	4 244	Muut rahoituskulut	4
Korkotuotot	67		
Muut rahoitustuotot	66		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-245	Pakollisten varausten muutos	
		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-76
Investoinnit		Investoinnit	
		Investointimenot	3 718
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 508		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	885
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	26 679	Kokonaismenot yhteensä	26 424

Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman *Rahavarojen muutos* vähennettynä *Muut maksuvalmiuden muutokset* -erän summalla.

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 26 679 - 26 424 = 255

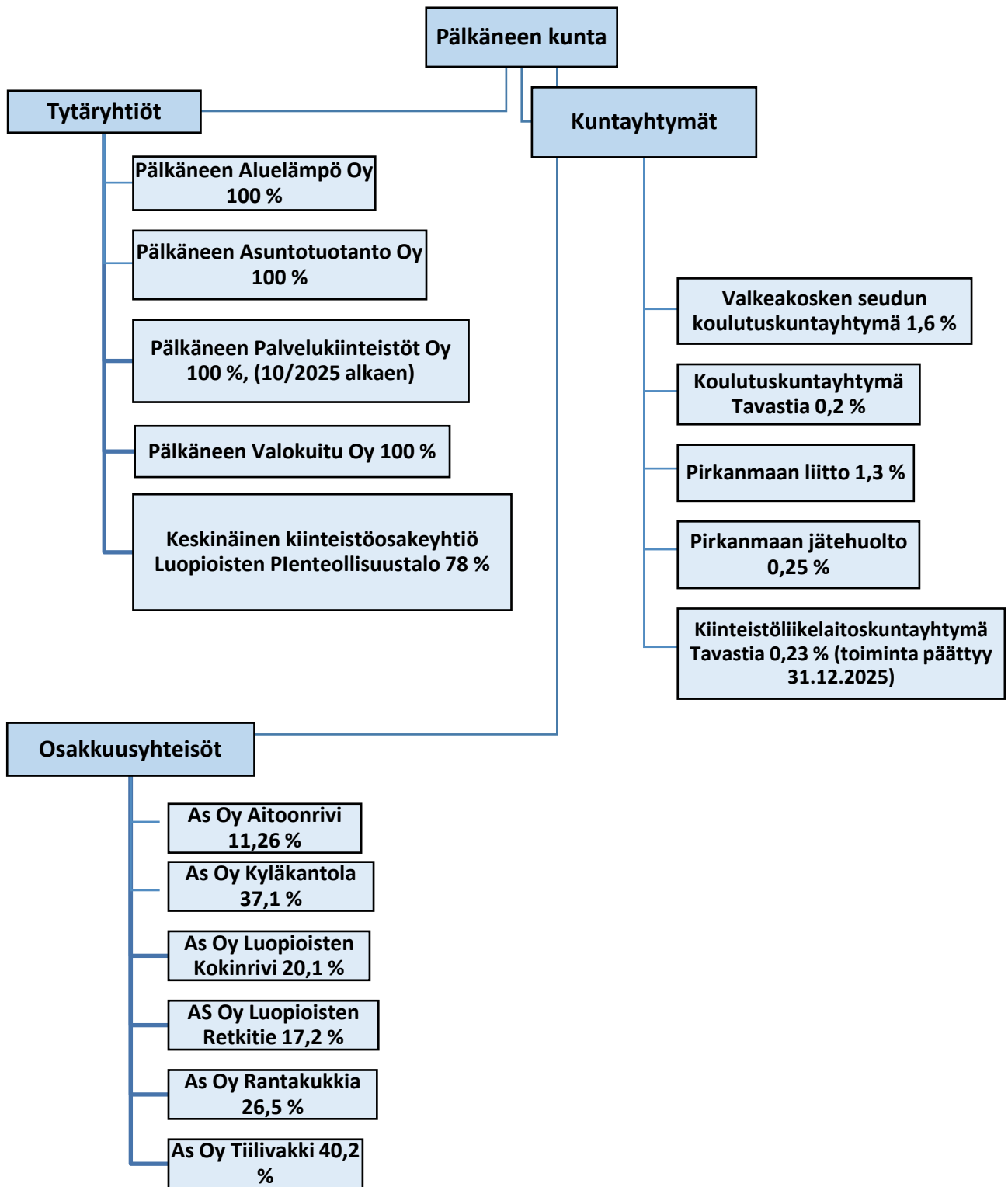
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 3 053 - (2 798) = 255

1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Hallintosäännön mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, sekä toimialajohtajat. Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön mukaan mm. omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle. Omistajaohjauksella tarkoitetaan kuntalain 46 §:n mukaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan.

1.8.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt

Pälkäneen kuntakonserni muodostuu emokunnasta sekä sen tytäryhtiöistä ja osakkuusyhteisöistä. Pälkäneen kunnalla on viisi tytäryhtiötä: Pälkäneen Aluelämpö Oy, Pälkäneen Asuntotuotanto Oy, Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy, Pälkäneen Valokuitu Oy sekä Keskinäinen kiinteistöyhtiö Luopioisten pienteollisuustalo. Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy aloitti uutena kunnan tytäryhtiönä toimintansa 2025 vuoden syksyllä. Yhtiö on perustettu sotekiinteistöjen vuokraustoimintaa varten. Näiden yhtiöiden toiminta ja toiminnan painopisteet on kirjattu tämän kappaleen alaluvuissa pl. Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy, jonka osalta toiminnan painopisteitä ei asetettu 2025 vuodelle. Tämän lisäksi kunta on mukana viidessä kuntayhtymässä sekä kuudessa asunto-osakeyhtiössä. Kuntakonsernin rakenne:

Yhdistely konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhtiöt		
Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	x	
Pälkäneen Aluelämpö Oy	x	
Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy	x	
Pälkäneen Valokuitu Oy	x	
Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteräsuustalo	x	
Kuntayhtymät		
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	x	
Pirkanmaan liitto	x	
Koulutuskeskus Tavastia	x	
Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastia	x	
Osakkuusyhtiöt		
Luopioisten vesihuolto Oy	x	
As Oy Rantakukkia		x
As Oy Luopioisten Retkitie		x
As Oy Aitoonrivi		x
As Oy Kyläkantola		x
As Oy Tiilivakki		x
As Oy Luopioisten Kokinrivi		x

Osakkuusyhteisöistä (omistus vähintään 20 %, mutta alle 50 %) on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen asunto-osakeyhtiöt, koska niiden merkitys on riittävän vähäinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

1.8.2 Konsernille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy

YHTIÖN TOIMINNAN KUVAUS

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy on kunnan 100 %:sti omistama asunto-osakeyhtiö, jonka toimialana on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja sekä tässä tarkoituksessa omistaa ja hallita kiinteistöjä Pälkäneen kunnan alueella. Yhtiö on perustettu vuonna 1978.

Yhtiön toimialana on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja, sekä tässä tarkoituksessa omistaa ja hallita kiinteistöjä Pälkäneen kunnassa.

Yhtiön vuokra-asunnot sijaitsevat Pälkäneen keskusta-alueella, Aitoossa sekä Luopioisissa. Kiinteistöjä yhtiöllä on yhteensä 21 ja niissä olevien asuntojen määrä on yhteensä 217. Kaksi yhtiötä on päätetty purkaa näissä asuntoja yhteensä 16. Vuokrattavien asuntojen määrä yhteensä 201. Yhtiön huoneistojen käyttöaste oli 84,6 % vuoden lopussa. Vuokrattuja huoneistoja oli yhteensä 170 kappaletta.

YHTIÖN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2025

Kutojantie 4 LVIS saneeraus valmistui 16.7.2025 ajallaan. Hankkeelle on pyydetty Kuntarahoitus Oy:ltä vuoden 2025 osalta laina lyhennyserättömäksi. Pälkäneen kunnalta on saatu suostumus toimenpiteeseen. Lyhennykset alkavat vuoden 2026 helmikuusta.

Konsultti HankintaPartners Oy kilpailutti taloushallinnon. Taloushallinto siirtyi Isännöintiliiga Oy:ltä Talenom Oy:lle ja isännöinnin toiminnanohjausjärjestelmäksi valikoitui Koho. Hallinnon ja vastuuvakuutus päivitettiin ja vakuutuksen tarjoajaksi valikoitui AIG.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:llä on lähitulevaisuudessa edessään mittavat peruskorjaustoimenpiteet olemassa oleviin kiinteistöihin. Pälkäneen Asuntotuotanto Oy on joutunut tekemään paljon asunto- ja rakennuskohtaisia korjaustoimenpiteitä viime vuosina saadakseen lisäaikaa peruskorjauksille, ja tämä on kuluttanut merkittävästi yhtiön kassaa. Lisäradonmittaus teetetty puuttuviin asuntoihin viime talven aikana Tehdas-tie 3 ja Asevelitie 11, joissain asunnoissa todettiin radonarvojen ylittymistä. Radonkorjaus pitää aloittaa viiden vuoden aikana. PTS suunnitelma tehtiin Lara Oy:n toimesta. Yhtiölle on laadittu syksyn aikana 2025 omistajaohjausstrategian vaatima liiketoimintasuunnitelma, joka merkittävin osin pohjautuu Insinööri-toimisto Lara Oy:n kiinteistökohtaisiin pitkän tähtäimen suunnitelmiin

Hallitus on hyväksynyt toukokuu 2025 GlobalConnect Oy:n valokuitutarjouksen yhtiön taloyhtiöihin. Ensimmäiset asennukset on toteutettu syksyllä. Hankkeen kokonaiskustannus on noin 20 000 euroa, joka jakautuu vuosille 2025–2026.

Aran rahoittamia kohteita ei vuokrata yrityksille. Vapaarahoitteisten asuntojen osalta harkitaan vuokraamista, jos yritykset toimivat vastuullisesti antavat riittävät tiedot asukkaista isännöitsijälle.

Kiinteistöhuolto ja siivous kilpailutettiin hallituksen toimesta keväällä 2025 ja määräaikaan mennessä saatiin neljä tarjousta. Laatuvaatimukset huomioitiin vähimmäisvaatimuksissa. Tarjousten arvioinnissa todettiin hin-

noitteluliitteiden olevan osittain tulkinnanvaraisia, minkä vuoksi tarjouksia ei voitu luotettavasti saattaa vertailukelpoisiksi. Tämän takia hankinta päätettiin keskeyttää. Hankinnan vertailuperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus, jossa ratkaisevana tekijänä oli halvin hinta. Kiinteistöhuolto-yhtiö Rameat Pihat Oy:n sopimusta jatkettiin 5.1.2026 saakka sekä siivouspalvelujen osalta.

Uusi hallitus valitsi Finproma Oy:n konsultiksi kiinteistöhuollon ja siivouksen uudelleen kilpailutusta varten syksyllä 2025. Finproma Oy vastasi asiakirjojen laadinnasta, hankintailmoituksen julkaisemisesta sekä tarjousten käsittelystä ja vertailusta. Kiinteistöhuolto- ja siivouspalvelusta saatiin kolme tarjousta. Kiinteistöhuolto-yhtiö Lentolan Kiinteistöhuolto Oy aloitti toiminnan 5.1.2026.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n omistajastrategia laadittiin. Strategian mukaisesti yhtiön hallituksen ja operatiivisen johdon tulee sitoutua toiminnan ja talouden pitkäjänteiseen kehittämiseen ja hallintaan. Taloutta tulee tarkastella kuukausitasolla vähintään vuoden aikajänteellä sekä vuositasolla noin kymmenen vuoden näkymällä.

Pälkäneen kunta tilasi KPMG:ltä ulkopuolisen asiantuntijaselvityksen yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja tulevien vuosien kehityksestä. Selvityksen tavoitteena on tukea omistajan päätöksentekoa koskien korjaus- ja uudisrakentamishankkeiden aikataulutusta sekä yhtiön kykyä selviytyä velanmaksuvelvoitteestaan vuokratuloilla. Lisäksi selvityksessä tarkastellaan kunnan mahdollisuutta rahoittaa, tukea tai lainoittaa yhtiötä valtiotukisäädökset huomioiden.

Liiketoimintasuunnitelma kohdistuu kiinteistösalkun kehittämiseen, käyttöasteen nostamiseen ja kulujen karsimiseen sekä henkilöratkaisuihin. Kunnanhallitus hyväksyi liiketoimintasuunnitelman ja antoi ennakkokäsityksen omistajaohjausta vaativista toimenpiteistä. Osana liiketoimintasuunnitelmaa haettiin 150 000 € suuruista pääomitusta. Kunta myönsi pääomituksen 150 000 €. Hallitus harkitsee kiinteistöjen myyntiä vuoden 2026 aikana.

YHTIÖN TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma	Kommentit
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti vastuullisella tavalla.</i>	Kunnan talous on tasapainossa.	Yhtiön talouden tasapainoon saaminen: kuukausittaisilla tuloilla katetaan menot mukaan lukien akuutit remontit.	Toteutunut E		Käyttöaste laskeutunut tavoitteesta. Asukkailta jäänyt maksamattomia vuokria
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö</i>	Monipuolisten asumisratkaisujen ja -	Yhtiön pidemmän aikavälin strategian laadittaminen.	Strategia laadittu		Sitoudutaan toiminnan ja talouden pitkäjänte-

tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.	ympäristöjen edistäminen.		K		seen kehittämiseen ja hallintaan. Taloutta tulee tarkastella kuukausitasolla vähintään vuoden aikajänteellä sekä vuositasolla noin kymmenen vuoden näkymällä.
	Monipuolisten asumisratkaisujen ja –ympäristöjen edistäminen	Toteutetaan Kutojantie 4:n LVIS saneeraus loppuun sähköautojen latausmahdollisuutta.	Pysytään laaditussa budjetissa ja urakka vastaanotetaan ajallaan		
			K		

VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Mittari				
Liikevaihto	1 471 771	1 362 621	1 491 184	1 268 827
Muut kiinteistön tuotot	-629			
Henkilöstökulut	-14 823	-85 466	-97 432	-122 084
Poistot ja arvonalentumiset	-111 566	-107 095	-80 000	-147 074
Liiketoiminnan muut kulut	-1 244 213	-1 196 385	-1 161 455	-1 111 940
Liikevoitto (-tappio)	100 540	-22 508	152 297	-112 271
Rahoitustuotot ja -kulut	-25 035	-42 152	-219 054	-45 561
Tilinpäätössiirrot	-75 505	64 760	-214 822	157 933
Tuloverot		-100		-178
Tilikauden voitto/tappio	0	0	-201 579	-78
Yhtiön tunnusluvut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lainat rahoituslaitoksilta	1 791 725	1 651 693	1 671 632	1 575 859
Lainat kunnalta	39 250	39 250	0	39 250
Takaukset kunnalta	1 249 144	1 251 862	1 180 000	1 357 859
Taseen loppusumma	4 417 371	4 265 836	4 500 000	4 172 507
Omavaraisuusaste, %			18 %	23 %

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA 2025

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n omistajastrategia laadittiin. Strategian mukaisesti yhtiön hallituksen ja operatiivisen johdon tulee sitoutua toiminnan ja talouden pitkäjänteiseen kehittämiseen ja hallintaan. Taloutta tulee tarkastella kuukausitasolla vähintään vuoden aikajänteellä sekä vuositasolla noin kymmenen vuoden näkymällä.

Pälkäneen kunta tilasi KPMG:ltä ulkopuolisen asiantuntijaselvityksen yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja tulevien vuosien kehityksestä. Selvityksen tavoitteena on tukea omistajan päätöksentekoa koskien korjaus- ja uudisrakentamishankkeiden aikataulutusta sekä yhtiön kykyä selviytyä velanmaksuvelvoitteestaan vuokratuloilla. Lisäksi selvityksessä tarkastellaan kunnan mahdollisuutta rahoittaa, tukea tai lainoittaa yhtiötä valtiontukisäädökset huomioiden.

Liiketoimintasuunnitelma kohdistuu kiinteistösalkun kehittämiseen, käyttöasteen nostamiseen ja kulujen karsimiseen sekä henkilöratkaisuihin. Kunnanhallitus hyväksyi liiketoimintasuunnitelman ja antoi ennakkokäsityksen omistajaohjausta vaativista toimenpiteistä. Osana liiketoimintasuunnitelmaa haettiin 150 000 € suuruista pääomitusta. Kunta myönsi pääomituksen 150 000 €. Hallitus harkitsee kiinteistöjen myyntiä vuoden 2026 aikana.

ARVIO YHTIÖN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön asuntojen käyttöasteen nostaminen vuodelle 2026 88 %.

Huoneistojen remontointia toteutetaan 2026 vuoden aikana. Remonteilla positiivinen vaikutus käyttöasteeseen.

Kiinteistöjen myynnin harkinta ja purkumahdollisuuksien kartoitus. Vuorensyrjäntie 2 ja Rimpuntie 9 kiinteistöjen purkumahdollisuuksia tullaan miettimään vuoden 2026 aikana. Kiinteistöissä ei ole asukkaita.

Yhtiön uusi toimitusjohtaja aloittanut helmikuussa 2026.

Pälkäneen Aluelämpö Oy

YHTIÖN TOIMINNAN KUVAUS

Pälkäneen Aluelämpö Oy on kunnan 100 %:sti omistama lämpöyhtiö, jonka toimialana on lämmön kehittäminen ja hankkiminen sekä jakelu liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti kohtuullista hintatasoa noudattaen. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Yhtiö hallinnoi omistamiaan kaukolämmön kahta tuotantolaitosta osoitteissa Onkkaalantie 40 ja Kotakorventie 3. Yhtiö omistaa myös lämmönjakeluun rakennetut kaukolämpöverkot sekä varalämpölaitoksen osoitteessa Kehätie 3. Lisäksi yhtiön hallinnassa on puulaanille vuokrattu kiinteistö Isokankaantiellä.

Yhtiö tuottaa lämpöenergiaa hakkeella ja varavoiman kevyellä polttoöljyllä. Yhtiöllä oli vuoden lopulla kaukolämmön piirissä 43 asiakasta.

YHTIÖN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2025

Yhtiön toiminnan painopisteinä oli toiminnan laajentaminen Luopioisten Kirkonkylällä ja näihin liittyvät mittavat uushankinnat uuden lämpölaitoksen ja kaukolämpöverkon osalta sekä merkittävät peruskunnostustyöt Onkkaalan alueella.

Toiminnan painopiste on tuottaa kaukolämmön piirissä oleville asiakkaille päästötöntä lämpöenergiaa kuntakonsernin strategiaa noudattaen.

Luopioisten lämpölaitoksen hankinta toteutettiin lainarahalla, muut investoinnit rahoitettiin kassavaroista.

Energiahinnat hakkeen osalta kääntyivät merkittävään laskuun loppuvuodesta 2025. Vanhat sopimukset eivät kuitenkaan näkyneet vielä hankintahinnoissa. Vaikutukset ajoittuvat tulevalle kaudelle.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2025

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.</i>	Paikallisyhteisöt ja yrittäjät ovat tärkeä voimavara.	Aluelämpö aloittaa lämmöntuotannon Luopioisten alueella	Kaukolämpölaitos on saatu toimintaan Luopioisten alueella ja lämpöä tuotetaan suunnitellusti kunnan kiinteistöille yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa.		Tavoite toteutui.
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta	Toiminnassa tavoitellaan tilannetta, että suh-	Hakkeella ja öljyllä tuotetun		Tavoite toteutui, hyö-

<i>taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	kestäviä ratkaisuja.	teollisesti hakkeen käyttö energiana lisääntyy fossiiliseen polttoaineeseen verrattuna.	energian hyötysuhde paranee hakkeen osalta. Lasketaan vertailuhinta vuoden 2024 tasosta		tysuhde parantui 0,77 - > 0,81
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.	Oman hakkeen tuotanto on käynnistynyt.	Lämmitykseen käytettävästä hakkeesta vähintään 20% on oman toiminnan tuottamaa.		Tavoite toteutui osittain. Oman hakkeen tuotanto käynnistyi, mutta tavoitemäärä ei toteutunut.

VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

Pälkäneen Aluelämpö Oy	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Mittari				
Kaukolämmön myynti MWh/vuosi	6 960	6 960	7 800	7 250
Kaukolämpöt. hyötysuhde (myyty/tuotettu MWh)	87,5 %	87,5%	80,0 %	84,6 %
Kaukolämmön myyntihinta €/MWh, sis ALV	112,69	112,69	116,91	116,91
Yhtiö kattaa liiketoimintatuloilla käyttömenot sekä ylläpitoinvestoinnit ilman konserniemion avustuksia	toteutui	toteutui	toteutuu	toteutui
Yhtiön tunnusluvut	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Liikevaihto	865 547	903 066	1 021 422	862 426
Liiketoiminnan muut tuotot	4 265	1 448	1 300	2 645
Materiaalit ja palvelut	-523 043	-613 027	-669 738	-595 797
Henkilöstökulut	-38 287	-24 105	-23 649	-21 675
Poistot ja arvonalentumiset	-85 136	-84 522	-97 000	-100 583
Liiketoiminnan muut kulut	-113 452	-109 235	-120 794	-85 380
Liikevoitto (-tappio)	109 895	73 622	111 541	61 636
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 915	-37 373	-24 000	-27 357
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0
Tuloverot	-17 196	-7 250	-19 000	-6 855
Tilikauden voitto/tappio	68 784	29 000	68 541	27 423
Lainat rahoituslaitoksilta	816 667	677 777	747 222	2 838 888
Lainat kunnalta	0	0	0	0
Takaukset kunnalta	816 667	677 777	747 222	2 838 888
Taseen loppusumma	2 763 364	2 612 913	2 734 352	4 793 831

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA 2025

Luopioisten lämpölaitos, investointihanke

Pälkäneen kunnan vuosien 2024-25 talousarvioihin on säilynyt uuden lämpölaitoksen ja verkoston investointihankkeet Luopioisiin. Hanketta on alusta pitäen valmisteltu niin, että se siirtyy kiinteistökaupalla Aluelämmölle laitoksen valmistuttua.

Kunnanvaltuusto myönsi kokouksessaan 19.5.2025 yhtiölle 2 600 000 euron omavelkaisen takauksen lainanhakemista varten.

Luopioisten lämpölaitos verkostoineen valmistui loppuvuodesta. Kiinteistökauppa pidettiin 18.12.2025 kaupasumman ollessa 2 035 000 euroa. Kiinteistöhankintaa varten yhtiö nosti yhteensä 2 300 000 euron lainan. Luopioisten lämpölaitokseen liittyi vuoden 2025 puolella neljä uutta asiakasta ja kevään 2026 aikana on tarkoitus liittää kahdeksan asiakasta.

Puulaani, investointihanke

Tilikauden aikana yhtiö rakensi puulaanin Isokankaantien varteen kunnalta vuokraamalleen maa-alueelle. Alue helpottaa tulevaisuudessa oman puunhankinnan varastointia.

Pälkäneentien verkoston peruskorjaus, investointihanke

Kunta toteutti omana investointina Pälkäneentien peruskorjauksen syksyllä 2025. Yhtiö kilpailutti samanaikaisesti n. 300 metrin matkalta vanhan, vuodelta 1980 peräisin olevan lämpölinjan uusinnan talohaaroinen.

Onkkaalan lämpölaitoksen palotilan korjaus, investointihanke

Palotilan etulevyyden syntyi halkeamien kautta vuotoa 2024. Etulevyä korjattiin hitsaamalla tuolloin ja työ ei tuottanut toivottua tuosta. Etulevy vaihdettiin kesäkatkon 2025 aikana.

ARVIO YHTIÖN TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Luopioisten lämpölaitoksen toiminta alkoi loppuvuodesta 2025. Kevään 2026 lämpöverkkoon liitetään kunnan kiinteistöt sekä kaksi muuta kiinteistöä. Vuoden aikana uuden lämpölaitoksen toiminnan vakiinnuttaminen ja mahdollisesti uusien asiakkaiden hankinta tulee olemaan oleellista yhtiön kannalta.

Onkkaalan laitos kokonaisuudessaan toimii tällä hetkellä optimaalisella asiakasmäärällä eikä asiakashankintaa tarvitse tehdä. Tällä hetkellä ei ole tiedossa isompia korjaus/investointihankintoja.

Raskaalla öljyllä toimivasta varalämpölaitoksesta tullaan luopumaan viimeistään vuonna 2027. Raskaan polttoöljyn saatavuus nyt ja tulevaisuudessa on epävarmaa ja hinnat ovat lähellä kevyen polttoöljyn hintoja.

Vuoden 2026 taloutta rasittaa lainamaksumäärät. Onkkaalan laitoksen viimeiset erät lankeavat maksuun ja yhdessä vuoden 2025 investointihankintojen vaikutusten kanssa ne asettavat haasteita. Kun samaan vuoteen ajoittuu uuden laitoksen toiminnan aloittaminen ja toiminnasta saatava tuotto on vielä vajaata, on ennuste, että vuosi 2026 tulee muodostumaan tulokseltaan negatiiviseksi.

Pälkäneen Valokuitu Oy

YHTIÖN TOIMINNAN KUVAUS

Pälkäneen Valokuitu Oy on kunnan 100 %:sti omistama valokuituyhtiö, jonka tarkoituksena on ollut valokuituyhteyksien rakentaminen ja ylläpitäminen sekä tukipalvelujen tarjoaminen Pälkäneen kunnan alueella ja välittömässä läheisyydessä. Hallituksen puheenjohtajana toimii Ismo Auraneva.

YHTIÖN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2025

Yhtiön toiminta vuonna 2025 on keskittynyt liiketoiminnan siirtoon verkon uudelle omistajalle GlobalConnect Oy:lle. Liiketoiminnan siirto pyritään saamaan loppuun vuoden 2026 Q1:n aikana.

VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

Pälkäneen Valokuitu Oy	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Mittari				
Vakituisten asuntojen liittymäpenetraatio %	16 %	18 %	18 %	0
Asuntojen, mökkien ja yritysten liittymäpenetraatio %	9 %	12%	12 %	0
Yhtiön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu	toteutui	kyllä	kyllä	kyllä
Yhtiö toteuttaa voimassa olevaa liiketoimintasuunnitelmaa	toteutui	kyllä	ei, suunnitelma tulee päivittää	ei liiketoimintaa
Yhtiön tunnusluvut	TP 2023	TP 2024		TP 2025
Liikevaihto	249 041	422 081	100 000	165 148
Liiketoiminnan muut tuotot	24	0		
Materiaalit ja palvelut	-136 322	-93 792	-100 000	-179 572
Henkilöstökulut	-34 866	-80 515		-2 613
Toimituskulut	0	0		
Poistot ja arvonalentumiset	-140 391	-145 462		0
Liiketoiminnan muut kulut	-105 920	-99 500		-73 133
Liikevoitto (-tappio)	-168 434	2 812	0	-90 170
Rahoitustuotot ja -kulut	386 015	-222 908	0	-33 721
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	217 581	-220 096	0	-123 891
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0
Tuloverot	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio		-220 096		-123 891
Liittymismaksut	13 855	47 760		0
Vieras pääoma	5 962 162	5 794 588		0
Lainat rahoituslaitoksilta	2 462 162	2 350 270		0
Lainat kunnalta	3 500 000	3 444 318		0
Takaukset kunnalta	2 462 162	2 350 270		0
Taseen loppusumma	7 253 803	7 183 261	700 000	867 621

Pälkäneen Valokuitu Oy on maksanut tammikuussa 2025 rahoituslaitoksien sekä kunnan lainat pois.

Kauppasummasta on tallennettu sulkutilille 331 900 € sekä 331 900 € on velkakirjasaamisena GlobalConnect Oy:ltä. Takuusummat vapautuvat lokakuussa 2027.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA 2025

TSA-sopimuksen mukaan Pälkäneen Valokuitu Oy laskutti asiakkailta verkon käyttömaksut GlobalConnect Oy:n puolesta 30.4.2025 saakka. 1.5.2025 eteenpäin laskutus on ulkoistettu ja ei näy enää yhtiön liikevaihdossa.

Yhtiöllä ei ole palkattua henkilöstöä. Hallituksen puheenjohtaja on hoitanut myös operatiiviset asiat.

ARVIO YHTIÖN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön liiketoiminnan siirto GlobalConnect Oy:lle pyritään saamaan loppuun vuoden 2026 Q1:n aikana. Yhtiö toimii taustayhtiönä liiketoimintakaupan sopimuksen johdosta 2027 lokakuun loppuun asti.

Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo

YHTIÖN TOIMINNAN KUVAUS

Pälkäneen kunta omistaa 78 % Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Luopioisten pienteollisuustalosta. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Luopioisten kylässä sijaitsevaa määräälaa sekä sillä olevaa hallirakennusta.

Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten Pienteollisuustalo huolehtii Teollisuusmikkola-kiinteistön (635-451-0007-0141-F) ylläpidosta osoitteessa Vohlisaarentie 2, Luopioinen. Kiinteistön oman tontin pinta-ala on 3 630 m².

Kiinteistöön kuuluu vuonna 1987 valmistunut rakennus, jossa sijaitsevat Ramboll Finland Oy:n toimitilat (omistaja Pälkäneen kunta) ja Hemlog Kukkia Oy:n toimitilat (omistajat Hanna ja Matti Kallioinen), sekä edellisten yritysten varastotilana toimiva, vuonna 1998 valmistunut varastorakennus.

Yhtiön toiminnasta vastaa toimitusjohtaja Terttu Salmela sekä yhtiön hallitus, johon kuuluvat Marjo Koivu-lahti (puheenjohtaja), Terhi Aittokumpu, Matti Kallioinen ja Marko Kähäri sekä varajäsenenä Hanna Kallioinen.

YHTIÖN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2025

Yhtiön tavoitteena on ylläpitää kiinteistön hyvää kuntoa. Vuonna 2022 maalattiin toimitilarakennuksen peltikatto ja vuonna 2023 jatkettiin pienempiä korjaustoimia (toimitilarakennuksen päätykolmioiden maalaus, sisäänkäyntien yläpuolisten sadelippojen kunnostus ja maalaus (1 000;-). Vuonna 2024 on maalattu varastorakennuksen peltikatto (2 000;-) ja päivitetty yhtiöjärjestys. Tilikaudella 2025 ei ollut tarvetta erityisille kunnostustoimenpiteille.

VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Yhtiön tunnusluvut				
Liikevaihto	13 986	14 562	14 850	14 850
Liiketoiminnan muut kulut	7 873	-9724	8 850	7 715
Liikevoitto (-tappio)	6 112	4878	6 000	7 135
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 136	-1049	-900	-470
Tilikauden voitto/tappio	4 975	3789	5 100	6 665
Lainat rahoituslaitoksilta	15 905	10 421	5 000	4 861
Lainat kunnalta	0		0	0
Takaukset kunnalta	0	0	0	0
Taseen loppusumma	139 852	138 158	0	139 263

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA 2025

Tilikaudella 2025 ei ollut tarvetta erityisille kunnostustoimenpiteille. Määräalan (kiinteistöyhtiön käyttämän pysäköintipaikan alue) ostosta Pälkäneen kunnalta päätettiin syksyllä 2025. Varsinainen kauppa toteutui 12.2.2026.

ARVIO YHTIÖN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön tavoitteena on ylläpitää edelleen kiinteistön hyvää kuntoa.

1.8.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan voimassa olevan hallintosäännön 95 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Kunnanvaltuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapoliittiset linjaukset, päättää pääsääntöisesti talousarvion yhteydessä kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet. Pälkäneellä kuntakonsernia ohjaava asiakirja on konserniohje, joka uudistettiin vuoden 2022 aikana. Pälkäneen valtuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 13.12.2022 ja sen on astunut voimaan vuoden 2023 alusta alkaen.

Konsernin sisäistä valvontaa koskeva ohje sisältyy Pälkäneen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet –asiakirjaan. Pälkäneen kunnanvaltuusto hyväksyi kunnalle ja kuntakonsernille uuden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen (KV 5.2.2024 § 5). Tämän ohjeen keskeiset nostot tytäryhtiöiden osalta on käyty läpi yhtiöiden johdon kanssa.

Pälkäneen kunnanhallitus on pitänyt kaksi omistajaohjauskeskustelua Pälkäneen Aluelämpö Oy:n kanssa ja kolme omistajaohjauskeskustelua Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n kanssa vuoden 2025 aikana. Kunnanhallitus päätti lisäksi Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n omistajastrategian päivityksestä keväällä 2025. Kunnanhallitus päätti Luopioisten lämpölaitoksen myynnistä Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle joulukuussa 2025. Muiden tytäryhtiöiden osalta ei pidetty omistajaohjauskeskusteluja. Tytäryhtiöt raportoivat sovitusti toiminnasta ja taloudesta osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus päätti (KH 16.6.2025 § 127–130 ja KH 22.9.2025 § 155) esityksistä tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanoihin.

Kunnanjohtaja on osallistunut vuoden aikana läsnäolo- ja puheoikeudella Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n, Pälkäneen Aluelämpö Oy:n, Pälkäneen Valokuitu Oy:n ja Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n hallitusten kokouksiin ja omistajan roolissa yhtiöiden yhtiökokouksiin. Tekninen johtaja on lisäksi edustanut omistajaohjausta Asuntotuotannon hallituksen kokouksissa. Lisäksi kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajat ovat osallistuneet suurimpaan osaan tytäryhtiöiden hallitusten kokouksista.

Kokousten lisäksi kunnanjohtaja on pitänyt omistajaohjauspalavereita yhtiöiden johdon kanssa. Erityisen aktiivista yhteistyötä on ollut Pälkäneen Aluelämpö Oy:n ja Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n osalta. Kevään 2025 aikana on päivitetty Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n omistajastrategia, jonka seurauksena yhtiössä on uusittu liiketoimintasuunnitelmaa uuden yhtiön hallituksen johdolla syksyn 2025 aikana. Vastaavasti Pälkäneen Aluelämpö Oy:n kanssa on pidetty tiivistä yhteistyötä Luopioisten lämpölaitoksen hankkeen johdosta. Lisäksi kunnanjohtaja on ollut aktiivisesti mukana Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n perustamisessa ja yhtiön liiketoiminnan aloituksen yhteydessä.

1.8.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuosi 2025 oli niin ikään edellisten vuosien ohella merkittävä vuosi kuntakonsernissa. Konsernin sisällä tapahtui merkittäviä kauppia ja konserniin perustettiin uusi tytäryhtiö. Kunnan konsernijohto piti tiivistä yhteistyötä konserniyhtiöiden kanssa koko tilikauden mittaan. Konsernin sisällä alettiin valmistelemaan kunnan toimesta konsernitilirakenteen käyttöönottoa ja sisäisen tililimiitin hyödyntämistä. Konsernitili ja -limiitti otetaan käyttöön maaliskuun 2026 aikana Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:lle, Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle ja Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:lle.

Pälkäneen Valokuitu Oy keskittyi liiketoiminnan siirtoon GlobalConnect Oy:lle. Varsinainen kauppa toteutui jo 2024 vuonna, mutta liiketoiminnan siirtoa on toteutettu vuoden 2025 aikana. Liiketoimintasiirto on osittain vielä kesken ja se pyritään saamaan valmiiksi 2026 vuoden ensimmäisen kvartaalin aikana. Liiketoimintasiirron takia yhtiön liiketoiminta on ollut pienempää ja yhtiön toiminta on tähdännyt siirron viimeistelyyn. Yhtiö on maksanut tammikuussa 2025 rahoituslaitoksen ja kunnan lainat pois. Yhtiö toimii taustayhtiönä liiketoimintasiirron toteutumisen jälkeen liiketoimintakaupan sopimuksen mukaisesti vuoteen 2027 asti.

Kauppasummasta ja samassa yhteydessä valokuidun Pälkäneen valokuidun infrastruktuuri siirtyi osaksi GlobalConnect Oy:tä syksyn 2024 aikana.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy sai valmiiksi kesällä 2025 Kutojantie 4 LVIS -saneerauksen. Yhtiön taloushallinnon kilpailutus valmistui vuodenvaihteessa ja vuodesta 2025 alkaen Talenom Oy on tuottanut yhtiön talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut. Pälkäneen kunnanhallitus käynnisti keväällä 2025 yhtiön omistajastrategian päivittämisen ja omistajastrategia saatiin valmiiksi kesän aikana. Omistajastrategian päivityksen johdosta yhtiö käynnisti liiketoimintasuunnitelman päivityksen, jonka tavoitteena on yhtiön talouden tilan kohdentaminen ja kiinteistösalkun kehittäminen. Osana liiketoimintasuunnitelman päivitystä kunta pääomitti yhtiötä 150 000 € suuruisella summalla loppuvuodesta 2025. Pääomituksen tarkoituksena on tukea yhtiön edellytyksiä toimeenpanna liiketoimintasuunnitelmaa käytäntöön. Yhtiö pyrkii parantamaan kiinteistöjen käyttöasetta remonteilla ja toisaalta kannattamattomien kohteiden myynneillä ja purkamisilla.

Pälkäneen Aluelämpö Oy osti loppuvuonna 2025 Pälkäneen kunnalta Luopioisten lämpölaitoksen verkostoituneen noin 2,0 miljoonan euron kauppahinnalla. Hankintaa varten yhtiö otti lainan, jonka kunta takasi kokonaisuudessaan. Luopioisten lämpölaitos mahdollistaa uusiutuvan energian tuotannon Luopioisten alueella ja laitos tukee yhtä lailla koko kuntakonsernin ilmastotavoitteita ja pienentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Luopioisissa kaukolämmön asiakkaiksi liittyi 2025 vuonna neljä uutta asiakasta ja vuoden 2026 aikana on tarkoitus liittää kahdeksan uutta asiakasta yhtiön kaukolämpöverkkoon. Yhtiö teki lisäksi merkittäviä peruskunnostustöitä Onkkaalan alueella.

Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy perustettiin syksyllä 2025. Yhtiö on perustettu kunnan sotekiinteistöjen hallinnointia varten. Kunta teetti yhtiön perustamista varten ulkopuolisen konsultin selvityksen yhtiöittämisen tarpeellisuudesta. Yhtiön perustamista alettiin valmistelemaan keväällä 2025 ja perustaminen eteni syksyllä 2025 eteenpäin, kun vuokraneuvottelut oli saatu päätökseen kunnan ja Pirkanmaan hyvinvointialueen välillä. Yhtiölle muodostettiin hallitus syksyllä 2025 ja yhtiön toiminta alkoi lokakuussa 2025. Yhtiön varsinainen liiketoiminta alkoi 1.1.2026, kun sotekiinteistöt siirtyivät apporttina kunnalta yhtiölle. Syksyllä 2025 neuvottelut vuokrasopimukset siirtyivät sellaisenaan kunnalta yhtiölle. Yhtiölle laadittiin ensimmäiset talousarviotavoitteet vuodelle 2026 syksyn 2025 aikana. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä on ainoastaan yhdistelty yhtiön luvut ajalta 10–12/2025 osaksi kunnan konsernitilinpäätöstä. Yhtiön ensimmäinen tilikausi on poikkeuksellisesti ajalta 10/2025–12/2026.

Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalon osalta merkittävin tapahtuma oli päätös määrälän ostosta Pälkäneen kunnalta. Yhtiö lähestyi Pälkäneen kuntaa kiinteistöyhtiön käyttämän pysäköintialueen ostosta syksyllä 2025. Pälkäneen kunta hyväksyi ehdotuksen ja varsinainen kauppa toteutui helmikuussa 2026.

1.8.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntakonsernin rakenteeseen ei odoteta tulevan isompia muutoksia vuoden 2026 aikana. Nykyiset tytäryhtiöt pysyvät toiminnassa 2026 vuoden aikana. Tulevan tilikauden aikana konsernijohto pitää niin ikään tiivistä yhteistyötä kunnan tytäryhtiöihin ja seuraa aktiivisesti tytäryhtiöiden toimintaa.

Pälkäneen Valokuitu Oy valmistautuu liiketoimintasiirron loppuun saattamiseen 2026 vuoden ensimmäisillä kvartaaleilla ja valmistautuu yhtiön alasajoon vuoden 2027 lopussa, kun kaupan ehtona olleet saamiset on tuloutettu liiketoiminnan ostaneelta GlobalConnect Oy:ltä.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy toimeenpanee päivitettyä liiketoimintasuunnitelmaa uuden toimitusjohtajan johdolla. Yhtiö valmistautuu oman taloustilanteen kohentamiseksi ja vakiinnuttamiseksi. Yhtiö tekee pitkänajan suunnitelmat yhtiön toiminnan tervehdyttämisestä ja vuokrausasteen kasvattamisesta.

Pälkäneen Aluelämpö Oy jatkaa Luopioisiin valmistuneen lämpölaitoksen tuotantoa ja liittää vuoden 2026 aikana uusia asiakkaita kaukolämpöverkon asiakkaiksi. Uuden laitoksen toiminta ja tuotantomäärät nousevat ennakoituille tasoille.

Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy vakiinnuttaa liiketoiminnan tilikauden 2026 aikana ja jatkaa kiinteistöihin tehtäviä investointeja ja korjaustöitä tulevina vuosina. Yhtiö huolehtii rakennusten ulosvuokrausasteen pysymisestä korkealla ja huolehtii tilojen muutostarpeista yhdessä vuokralaisten kanssa.

Kunta on tiivistänyt ja tehostanut omistajaohjaustaan. Yhteydenpitoa yhtiöiden kanssa jatketaan ja kehitetään edelleen. Uuden konserniohjeen myötä yhteiset toimintaperiaatteet ja pelisäännöt ovat selkeentyneet ja yhteistyön muodot vakiintumassa.

1.8.6 Konsernin tuloslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA, 1 000 €

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot	6 938	7 350
Toimintakulut	-23 655	-23 697
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	0
TOIMINTAKATE	-16 717	-16 347
Verotulot	14 818	15 367
Valtionosuudet	4 505	3 896
Korkotuotot	69	159
Muut rahoitustuotot	47	86
Korkokulut	-130	-188
Muut rahoituskulut	-30	-147
Rahoitustuotot ja -kulut	-44	-90
VUOSIKATE	2 562	2 826
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 876	-3 211
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 876	-3 211
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0	1 170
Satunnaiset kulut	0	0
Satunnaiset erät	0	1 170
TILIKAUDEN TULOS	-314	785
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-18	-21
Laskennalliset verot	28	14
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-1	-1
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-305	777

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,3 %	31,0 %
Vuosikate/Poistot, %	89,1 %	88,0 %
Vuosikate, euroa/asukas	418	454
Asukasmäärä	6 124	6 230

1.8.7 Konsernin rahoituslaskelma 2025 ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA, 1 000 €

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 562	2 826
Satunnaiset erät	0	1 170
Tilikauden verot	-18	-21
Tulorahoituksen korjauserät	-169	-43
	2 376	3 933
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 236	-2 609
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 103	176
	-4 133	-2 432
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 757	1 500
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-7
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
	-1	-7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 300	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 195	-3 485
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 290	2 225
	-1 185	-1 260
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-63	331
Vaihto-omaisuuden muutos	17	0
Saamisten muutos	4 888	505
Korottomien velkojen muutos	-112	-705
	4 731	131
Rahoituksen rahavirta	3 545	-1 136
Rahavarojen muutos	1 788	364
Rahavarat 31.12.	8 789	7 001
Rahavarat 1.1.	7 001	6 637
Rahavarojen muutos	1 788	364

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Investointien tulo-rahoitus, %	48,9 %	108,3 %
Lainanhoitokate	2,0	0,8
Laskennallinen lainanhoitokate	2,0	2,0
Kassan riittävyys, pv	106	85

1.8.8 Konsernitase 2025 ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE, 1 000 €

VASTAAVAA

31.12.2025

31.12.2024

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

0

0

Muut pitkävaikutteiset menot

7

7

Aineettomat hyödykkeet

7

7

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

5 785

5 810

Rakennukset

13 125

12 960

Kiinteät rakenteet ja laitteet

14 787

13 424

Koneet ja kalusto

1 707

1 095

Muut aineelliset hyödykkeet

35

25

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

685

1 346

Aineelliset hyödykkeet

36 126

34 659

Sijoitukset

Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset

1 422

1 462

Muut lainasaamiset

0

0

Muut saamiset

21

19

Sijoitukset

1 443

1 482

PYSYVÄT VASTAAVAT

37 575

36 148

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot

76

78

Lahjoitusrahastojen varat

3

3

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

78

81

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

26

43

Vaihto-omaisuus

26

43

Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	332	332
Muut saamiset	335	334
Pitkäaikaiset saamiset	667	666
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	679	858
Lainasaamiset	30	10
Laskennalliset verosaamiset	11	14
Muut saamiset	439	301
Siirtosaamiset	473	5 340
Lyhytaikaiset saamiset	1 631	6 523
Saamiset	2 297	7 189
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5	5
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut arvopaperit	1 206	1 206
Rahoitusarvopaperit	1 212	1 212
Rahat ja pankkisaamiset	7 577	5 790
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 113	14 233
VASTAAVAA	48 766	50 462

	31.12.2025	31.12.2024
VASTATTAVAA	45 657	45 291
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 137	12 137
Arvonkorotusrahasasto	1	1
Muut omat rahastot	19	19
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	18 508	17 731
Tilikauden yli-/alijäämä	-305	777
OMA PÄÄOMA	30 360	30 665
VÄHEMMISTÖOSUUDET	30	28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	76	78
Lahjoitusrahastojen pääomat	416	479

Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	491	557
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 857	5 613
Lainat julkisyhteisöiltä	1 473	1 557
Muut velat	4 868	4 795
Pitkäaikainen vieras pääoma	13 199	11 966
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 086	3 425
Lainat julkisyhteisöiltä	73	78
Saadut ennakot	177	226
Ostovelat	1 167	1 146
Muut velat	296	349
Siirtovelat	1 617	1 723
Laskennalliset verovelat	269	301
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 686	7 247
VIERAS PÄÄOMA	17 885	19 213
VASTATTAVAA	48 766	50 462

Konsernitaseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	62,5	61,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,4	71,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	18 203	18 508
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 972	2 971
Lainakanta 31.12., 1 000 €	9 489	10 674
Lainakanta 31.12./asukas	1 549	1 713
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	9 732	10 794
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	1 589	1 885
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnan tilikauden tulos muodostui 88 728,69 euroa alijäämäiseksi. Kunnanhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelyä seuraavasti:

- tuloutetaan poistoeroja 279 979,43 euroa
- tilikauden ylijäämä 191 250,74 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Pälkäne parasta aikaa 2030 –kuntastrategia

Pälkäneen kunnanvaltuusto hyväksyi 7.12.2022 § 93 Pälkäneen kunnalle uuden kuntastrategian ”Pälkäne parasta aikaa 2030”. Kuntastrategiassa on määritelty se tahtotila, johon pyritään ja ne tavoitteet, joiden kautta tuo tahtotila saavutetaan. Strategian toimeenpano tapahtuu talousarviossa määriteltyjen toimenpiteiden kautta.

Pälkäneen kuntastrategian tahtotila, tavoitteet ja painopistealueet:

Hyvinvoinnin, elinvoiman ja kestävän kehityksen painopistealueiden sisältö on määritelty seuraavasti:

HYVINVOINTI	ELINVOIMA	KESTÄVÄ KEHITYS
<p>Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy</p> <p><i>Pälkäneen kunnan tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Palveluita pyritään järjestämään hyvinvointivaikutuksia ennakoiden ja syrjäytymistä ehkäisten. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat asukasryhmät.</i></p>	<p>Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen</p> <p><i>Pälkäne on hyvä paikka yrittää ja tehdä työtä. Pälkäneläiset yhteisöt tukevat kunnan elinvoiman kehittymistä ja positiivista yrityskulttuuria. Kunnan palvelut ja toimintaympäristöt tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset yritykset ja paikallisyhteisöt ovat tärkeä voimavara.</i></p>	<p>Kunnan talous on tasapainossa</p> <p><i>Kunnan käyttötalous saadaan tasapainoon ja vahvistetaan kunnan investointikykyä elinvoimaa ja tulevaa kehitystä tukeviin investointeihin. Talouteen liittyvissä päätöksissä arvioidaan niiden vaikutusta toimintaan ja talouteen pitkällä aikavälillä.</i></p>
<p>Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden kehittämisen eri ikäryhmät huomioiden</p> <p><i>Kuntalaisia tuetaan ja kannustetaan aktiiviseen, hyvinvointia tukevaan elämäntapaan. Kunta tarjoaa liikunnan ja kulttuurin palveluita ja toimintaympäristöjä mahdollistamalla monipuolisen hyvinvoinnista huolehtimisen.</i></p>	<p>Positiivinen muuttovirta</p> <p><i>Pälkäneen vetovoima on hyvä ja kuntaan muuttaa enemmän uusia asukkaita kuin kunnasta muutetaan pois. Kunta saa monipuolisesti uusia asukkaita eri ikäryhmistä. Kuntaa ja sen asumismahdollisuuksia markkinoidaan vahvasti potentiaalisille uusille asukkaille.</i></p>	<p>Päätöksissä, hankinnoissa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja</p> <p><i>Pälkäneen kunta on sitoutunut toteuttamaan Etelä-Pirkanmaan ympäristöohjelmaa. Päätöksiä ja hankintoja tehdessä arvioidaan niiden ympäristövaikutuksia.</i></p>
<p>Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi</p> <p><i>Pälkäneen kunnan henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja työympäristöjä kehitetään aktiivisesti ja työssä viihdytään.</i></p>	<p>Monipuolisten asumisratkaisujen ja -ympäristöjen edistäminen</p> <p><i>Kunta edistää toiminnallaan monipuolisten asumismahdollisuuksien ja -ympäristöjen kehittämistä ja ideointia paikkakunnalle sekä markkinoi eri asumismuotoja ja tontteja aktiivisesti.</i></p>	<p>Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia</p> <p><i>Kunta toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa niin kuntalais- ja kyläiltojen, kuulemistilaisuuksien kuin sähköisenkin vuorovaikutuksen osalta.</i></p>

DIGITALISAATIO

Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestävän kehityksen edistämiseksi.

STRATEGIAN MITTARISTO

Mittaristo	TP 2025	TAVOITETASO 2030
Asukasluku	6 124	6 400 tai suurempi
Tuloveroprosentti	8,9	alle kuntien keskiarvon (v. 2026 ka = 8,82)
Kunnan lainamäärä/asukas	827 € (31.12.2025)	alle kuntien keskiarvon, (v. 2024 ka = 3 434)
Konsernin lainamäärä/asukas	1713 €(31.12.2024)	alle kuntien keskiarvon, (v. 2024 ka = 7 254)
Myytyjen asuintonttien määrä/vuosi	11 (v. 2025)	10
Nettomuutto	-50 (2024)	Positiivinen nettomuutto
Valokuituliittymien määrä	1 091 (2024)	1 300
Yritysten määrä	669	700
Perustettujen yritysten määrä/vuosi	39 (2025)	40
Yrityksissä olevien työpaikkojen määrä	977 (2023, htv)	1 100
Työttömyysprosentti	8,5 % (12/2025)	6 % tai pienempi
Kuntalaisten kokonaistytyväisyys asteikolla 1-5	3,4 (kysely 2024)	4
Kunnan henkilöstön yleisarvosana työnantajalle asteikolla 1-5	3,8 (v. 2025)	4
*Ilmastopäästöjen määrän väheneminen vuoteen 2007 verrattuna	- 37 % (v.2023)	- 80 %
Hiilineutraaliuteen tähtäävät uudet toimintatavat tai teot/vuosi	10 (2025)	3
TEA-viisareiden yhteisarvosana	61 (2025)	Maan keskiarvoa parempi (72)
Kuntalaisten osallistaminen – tilaisuudet ja kyselyt/vuosi	17 (2025)	10
Kuntalaiskyselyyn vastanneiden määrä	222 (2024)	650

Strategian toteutumista arvioidaan paitsi talousarviossa asetettujen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kautta, niin myös strategialle määritellyn mittariston avulla. Strategian mittaristoa tarkastellaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa kuntastrategian tarkastamisen yhteydessä (valtuustoseminaari syksyllä 2023). Yllä olevassa kuvassa kuntastrategian mittariston päivitettyä 2025 vuoden lopun tilanteessa.

Voimassa olevaa kuntastrategiaa on tarkasteltu vuoden 2025 aikana. Prosessin yhteydessä strategiaa päivitettiin ja kunnanvaltuusto hyväksyi (2.2.2026 § 7) päivitetyn strategian vuoden 2026 alussa. Uuden strategian tavoiteaikaa päivitettiin 2035 vuoteen saakka ja samassa yhteydessä muokattiin mittaristoa. Uutta strategiaa jalkautetaan vuoden 2027 talousarviosta alkaen.

2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseksi määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Talousarviossa osoitetaan myös suoraan tuloslaskelma- ja rahoitusosan merkittäviin menoihin määrärahat.

Toteutumisvertailuissa esitetään määrärahat ja tuloarviot sekä niihin talousarviovuonna tehdyt muutokset, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus.

Valtuustoon nähden sitova taso on ulkoisten **tuottojen ja kulujen erotus eli netto**. Tuottojen ja kulujen erotuksesta käytetty nimitys on **toimintakate**.

TOIMIELIN:	Tarkastuslautakunta
TOIMIALA:	Tarkastustoimi
TILIVELVOLLINEN:	-

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovat valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tavoitteet kuntalain mukaan.

Kunnan tarkastustoimen järjestämisestä vastaa tarkastuslautakunta, johon kuuluu 7 jäsentä. Tarkastuslautakunta kokoontuu noin 6 kertaa vuodessa.

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävä on;

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Ulkoinen tuloslaskelma

Tarkastustoimi	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTAKULUT	-25 263	-30 868		-30 868	-28 815	-2 054	93,3 %
Henkilöstökulut	-2 851	-4 968		-4 968	-5 645	676	113,6 %
Palvelujen ostot	-22 369	-25 650		-25 650	-23 069	-2 581	89,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44	-98		-250	-98	-152	39,3 %
Muut toimintakulut					-3	3	
TOIMINTAKATE	-25 263	-30 868		-30 868	-28 815	-2 054	-93,3 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN: kunnanhallitus
TOIMIALA: hallintopalvelut
TILIVELVOLLINEN: kunnanjohtaja ja hallintojohtaja

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Hallintopalveluiden toimiala vastaa kunnan luottamushenkilöhallinnosta sekä yleis- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuottamisesta. Lisäksi toimialue vastaa kunnan ICT-palveluiden tuottamisesta ja vaalien järjestämisestä. Toimialueen keskeisiä tehtäviä ovat kunnanhallituksen ja –valtuuston päätösten valmistelu ja

täytäntöönpano, palkka-, palvelussuhde- ja lakiasiat, sopimus- ja asianhallinta, strategia- ja kehittämistehtävät sekä kuntajohtaminen.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa eri toiminnoissa saatiin edistettyä. Hallintopalvelut ja ympäristöyksikkö toteuttivat yhteistyössä rakennuslupien sähköistämiprojektin. Kevään 2025 aikana kaikki vanhan Pälkäneen kunnan aikaiset paperiset rakennusluvut muunnettiin sähköiseen muotoon.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvää ohjeistusta päivitettiin syksyllä 2025. Myös kunnan hankintaohje päivitettiin yhteistyössä talouspalveluiden kanssa. Ohjeita on jalkautettu esihenkilöille. Lisäksi intranetin ohjeistuksia tietosuojaan ja hankintoihin liittyen on päivitetty.

Loppuvuodesta 2025 esihenkilöille otettiin käyttöön sähköinen lomake, jonka kautta työsopimus voidaan lähettää sähköisesti allekirjoitukseen. Allekirjoittamisen jälkeen työsopimus arkistoituu automaattisesti.

Vuonna 2025 toteutettiin onnistuneesti yhdistetyt kunta- ja aluevaalit. Pälkäneen äänestysprosentti oli kuntavaaleissa 55,6 prosenttia, ja aluevaaleissa 53,6 prosenttia.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Tulostuspalveluiden kilpailutus toteutettiin syksyllä 2025. Kilpailutus toteutettiin Hanselin DPS:n tulostuslaitteet ja palvelut -dynaamisen yhteishankinnan kautta. Kilpailutuksen yhteydessä olemassa olevaa laitekantaa vähennettiin ja laitteiden kokoa ja ominaisuuksia tarkasteltiin tarveperustaisesti.

Hallintopalvelut otti käyttöön digiturvamalli -palvelun. Kyseessä on teams-ympäristöön integroitava tietoturvallisuuden arviointi- ja kehittämistyökalu, joka mahdollistaa tietosuojan ja tietoturvan tason määrittelyn, seurannan ja raportoinnin keskitetysti koko kunnan tasolla.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Hallintopalveluiden toimintakate toteutui 13,7 prosenttia ennakoitua parempana. Tulosta selittää pääasiassa toimintatulojen ylittyminen lähes 50 prosentilla. Toimintamenot puolestaan alittuivat 4,97 prosentilla talousarvioon nähden. Toimintatulojen ylittyminen selittyy yksinomaan kohonneilla maahanmuuttokorvauksilla. Kunta saa Keha-keskukselta laskennallista korvausta kotoutumisen edistämisestä. Korvaus määräytyy kotikunnan saaneiden maahanmuuttajien määrän sekä iän perusteella. Erityisesti monet paikkakunnalla oleskelevat Ukrainalaiset ovat saaneet kotikuntastatuksen vuoden 2024 lopulla, jolloin laskennallinen korvaus lähti nousuun. Tulosta tasapainottaa jonkin verran se, että Pirkanmaan työllisyysalue laskuttaa työikäisten kotouttamisen kulut osana työllisyysalueen kokonaislaskutusta. Työikäisten kotoutumisen kulut ja tuotot tiliöidään kokonaisuudessaan hallintopalveluihin.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	215	218	218	207

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma	kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Henkilöstön jakaminen ja hyvinvointi	Työterveysyhteistyön vaikuttavuuden mittaaminen	Mittarit/toimintatapa luotu K/E		
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunnan talous on tasapainossa.	Sähköisiä työmenetelmiä ja prosesseja kehitetään manuaalisen työn vähentämiseksi	Toteutetut toimenpiteet väh. 3 kpl		Toteutui 2/3 paperisten rakennuslupien sähköistäminen. Työsopimusten sähköinen allekirjoitus ja arkistointi
		ICT-palveluissa toteutetaan tietosuojan gap-analyysi ja laaditaan sen pohjalta työsuunnitelma	Työsuunnitelma laadittu K/E		Työsuunnitelma laadittu ja kehittämistoimenpiteet määritetty vuodelle 2026
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia.	Luottamus-henkilöiden työskentelyä tehostetaan perustamalla uusi sähköinen työtila.	Työtila toiminnassa ja käytössä K/E		Työtila toiminnassa ja käytössä
		Luottamushenkilöille toteutetaan käyttäjäkysely sähköisistä palveluista.	Kysely toteutettu K/E		

Tuloslaskelma, ulkoinen

Hallintopalvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	279 945	184 000		184 000	275 100	-91 100	149,51 %
Myyntituotot	104 596	14 000		14 000	192 734	-178 734	1376,67 %
Tuet ja avustukset	108 425	70 000		70 000	29 632	40 368	42,33 %
Muut toimintatuotot	66 924	100 000		100 000	52 734	47 266	52,73 %
TOIMINTAKULUT	-1 356 309	-1 332 575		-1 332 575	-1 266 290	-66 286	95,03 %
Henkilöstökulut	-638 971	-643 634		-643 634	-610 274	-33 360	94,82 %
Palvelujen ostot	-579 687	-565 100		-565 100	-556 375	-8 725	98,46 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 453	-35 400		-35 400	-23 133	-12 267	65,35 %
Avustukset	-78 000	-3 000		-3 000	-18 000	15 000	600,00 %
Muut toimintakulut	-36 199	-85 441		-85 441	-58 507	-26 934	68,48 %
TOIMINTAKATE	-1 076 364	-1 148 575		-1 148 575	-991 190	-157 386	86,30 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN: kunnanhallitus
TOIMIALA: talous- ja tukipalvelut
TILIVELVOLLINEN: talousjohtaja

Talous- ja tukipalveluiden toimiala sisältää laskentapalveluiden, keskitettyjen hankintapalveluiden, ruoka- ja siivouspalveluiden määrärahat.

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Taluspalvelut tukevat kunnan ja kuntakonsernin strategista johtamista sekä toimialojen ja kuntakonsernin toimintaa taloushallinnon rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Taluspalvelut tuottavat virallisen talousraportoinnin kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle, vastaavat taloustietojen lakisääteisestä raportoinnista Valtiokonttorille sekä toteuttavat johdon raportoinnin kehittämistä. Taluspalvelut koordinoivat myös yhteistyötä ulkoiseen palveluntuottajaan Sarastia Oy:hyn taloushallinnon asioissa.

Ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat ruokapalvelua kunnan varhaiskasvatukselle sekä kouluille ja lisäksi siivouspalvelua kunnan eri kohteisiin sekä pieniltä osin myös Pirkanmaan hyvinvointialueelle

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Taluspalveluiden painopisteenä on kunnan kokonaistaloudellinen seuranta ja ohjaus yhdessä muiden toimialojen ja toimintayksiköiden kanssa. Taluspalveluissa seurattiin kuntien valtionosuusjärjestelmän uudis-

tamista ja hankintalain uudistamista. Uudistukset eivät kuitenkaan edenneet 2025 vuoden puolella ja eteneminen on edelleen epävarmaa tulevien vuosien osalta. Uudistuksilla on merkittäviä vaikutuksia mm. Inhouse-yhtiöiden toimintaan. Talouspalveluissa seurattiin mm. työllisyyspalveluiden uudistuksen toteutusta.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Kunta myi Luopioisiin valmistuneen lämpölaitoksen joulukuussa kunnan 100 % omistamalle tytäryhtiölle (Pälkäneen Aluelämpö Oy). Kunta valmistautui sotekiinteistöjen yhtiöittämiseen ja perusti 2025 vuoden aikana Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n. Yhtiöittämisen ajankohta ajoittuu vuoden vaihteeseen ja yhtiön varsinaisen liiketoiminta alkaa 2026 vuoden alussa.

Valtuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman alkuvuonna 2025 ja ohjelma kohdistuu vuosille 2025–2028. Talouden tasapainotusohjelman seuranta aloitettiin osavuositarkastusten yhteydessä ja ensimmäisen vuoden ajalta ohjelma toteutuu suunniteltua suurempana. Ohjelman toteutumista seurataan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Toimialalla käytiin yt-neuvottelut 2024–2025 vuosien vaihteessa ja neuvottelut päättyivät 2025 vuoden alkupuolella. Neuvotteluiden seurauksena siivouspalveluista poistui, 1,3 henkilötyövuotta ja ruokapalveluista 0,1 henkilötyövuotta. Talouspalveluiden vaikutus toteutuu vasta 2026. Osa vähennyksistä toteutui tehtävien ja resurssien uudelleen järjestelyjen sekä eläköitymisen kautta. Lisäksi yhden henkilön työsuhde irtisanottiin. Vuodelle 2025 kohdistuneet talouden tasapainotustoimenpiteet huomioitiin muutostalousarviossa ja ne näkyvät toimialan toteumissa täysimääräisesti.

Siivouspalveluiden palvelukuvaukset on päivitetty ja työt on mitoitettu uusia palvelukuvauksia vastaaviksi.

Ruokapalveluilla otettiin käyttöön hiilijalanjälkilaskuri osana vastuullista palveluiden kehittämistä. Hiilijalanjälkilaskuri auttaa mittaamaan aterioiden ilmastovaikutuksia ja tukee arjen päätöksentekoa. Lisäksi laskurin avulla voidaan viestiä tuloksista avoimesti ja läpinäkyvästi. Yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa käynnistettiin myös ruokaraati toiminta.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Toimintatuotot toteutuivat odotettua suurempana mm. ateriapalveluiden myyntituottojen osalta. Edeltävään vuoteen nähden palkkatukituotot toteutuivat merkittävästi pienempänä, koska palkkatukijaksoja päättyi 2025 vuoden aikana.

Toimintakulut toteutuivat odotettua pienempänä. Henkilöstökulujen toteuma jäi alle muutetun talousarvion, sillä vuoden aikana tapahtuneet henkilöstömuutokset pienensivät lopullista toteumaa. Kustannusten osalta suurin alitus toteutui aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta. Toteuma jäi mm. elintarvikkeiden ja kaluston osalta odotettua pienemmäksi.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	348	373	398	367

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma	Kommentti
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.</i>	Kunnan talous on tasapainossa.	Talouden tasapainotusohjelman laatiminen ja täytäntöönpano.	Talouden tasapainotusohjelma on laadittu ja täytäntöönpano aloitettu talouden tasapainoon saamiseksi. K/E		Talouden tasapainotusohjelma hyväksytty 27.1.2025 § 5 valtuutuksessa. Tasapainotusohjelman toteutumista on seurattu osavuosi- ja puolivuosisikatsauksen yhteydessä.
	Kunnan talous on tasapainossa.	Siivouskohteiden mitoitusten päivitys	Mitoitukset päivitetty ja ehdotus henkilöstöresurssien sopeuttamisesta tehtynä päivitettyjä mitoituksia vastaavaksi. K/E		Siivouskohteiden mitoitukset on päivitetty ja henkilöstöresurssi on muutettu mitoituksia vastaavaksi.
	Kunnan talous on tasapainossa.	Palvelukuvausten laatutasojen ja työtehtävien päivitys uusia mitoituksia vastaaviksi	Työt organisoituna päivitettyjen palvelukuvausten mukaisiksi. K/E		Siivoustyö toteutuu päivitettyjen palvelukuvausten mukaisesti.
	Päätöksissä, hankinnoissa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Hiilijalanjälkilaskuri ohjaamaan ruokalistan ja reseptiikan suunnittelua. Kuntalaisille mahdollisuus nähdä ateriatuotannon ympäristövaikutus.	Hiilijalanjälkilaskuri käytössä. K/E		Hiilijalanjälkilaskuri on käytössä
	Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia	Kouluruokaraadin perustaminen	Ruokaraati perustettu ja kokoontuminen vähintään 2 kertaa vuodessa. Toteutuneiden kokoontumisten määrä		Kouluruokaraati on perustettu ja toiminta aloitettu.
HYVINVOINTI: <i>Päälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i> DIGITALISAATIO	Henkilöstön jakaminen ja hyvinvointi	Automatisaation parantaminen keskeisissä talousdokumenteissa (talousarvio, tilinpäätös, osavuosisikatsaukset jne.)	Automatisaatiota saatu hyödynnettyä keskeisissä talousdokumenteissa vuoden 2025 aikana (vähintään yhdessä) sekä erityisesti vuoden 2026		Automatisaatiota on hyödynnetty mm. osavuosisikatsausten ja talousarviotaulukoiden sekä talousarvio muu-

	Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestävä kehityksen lisäämiseksi.		talousarviovalmistelussa. K/E		tosten sekä tilinpäätösnustusten osalta.
--	---	--	-------------------------------	--	--

Tuloslaskelma, ulkoiset

Talous- ja tukipalvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	76 764	16 360		16 360	37 378	21 018	228,5 %
Myyntituotot	21 370				24 258	24 258	
Tuet ja avustukset	55 393	16 360		16 360	13 120	3 240	80,2 %
Muut toimintatuotot							
TOIMINTAKULUT	-2 321 157	-2 439 127	37 000	-2 402 127	-2 245 882	-156 245	93,5 %
Henkilöstökulut	-1 444 556	-1 513 187	37 000	-1 476 187	-1 452 470	-23 717	98,4 %
Palvelujen ostot	-424 019	-427 685		-427 685	-405 749	-21 936	94,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-448 466	-491 630		-491 630	-382 132	-109 498	77,7 %
Muut toimintakulut	-4 116	-6 625		-6 625	-5 531	-1 095	83,5 %
TOIMINTAKATE	-2 244 393	-2 422 767	37 000	-2 385 767	-2 208 504	-177 263	92,3 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN: kunnanhallitus
TOIMIALA: maankäyttö ja kaavoitus
TILIVELVOLLINEN: kunnanjohtaja ja tekninen johtaja

Toimiala sisältää kunnan maankäytön ja kaavoituksen määrärahat.

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Maakäytön ja kaavoituksen toimiala vastaa kunnan maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta. Kaavoitusta toteutetaan sekä omana suunnitteluna että ulkoisena konsulttitoimintana. Suunnittelun lisäksi toimiala tukee muita toimialoja ja kuntalaisia muun muassa maankäytön toteutukseen ja maaomaisuuteen liittyvissä asioissa ja vastaa osaltaan kunnan tonttimyynnin valmistelusta.

Maankäytön periaatteita ja kehityskohteita käsitellään sekä viranhaltijoista koostuvassa maankäyttötyöryhmässä, että viranhaltijoista ja luottamushenkilöistä koostuvassa maapoliittisessa työryhmässä.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2025 aikana kunnassa oli eri aikoina vireillä kuusi kaavahanketta, joista yksi oli maanomistajan ranta-
asemakaava. Näistä kaavoista tuli vuoden aikana voimaan Harhalan koulun asemakaava. Sen myötä kunnan
omistaman koulukiinteistön myynti päästiin aloittamaan. Merkittävimpänä kaavana hyväksyttiin myös uuden
yhtenäiskoulun ja sen lähiympäristön asemakaavan muutos. Hyväksymispäätöksestä kuitenkin valitettiin hal-
linto-oikeuteen, joten kaava ei toistaiseksi saanut lainvoimaa.

Kunnan tonttikauppa piristyi vuonna 2025 huomattavasti ja myös tonttien vuokrasopimuksia solmittiin. Myös
kunnan muun maaomaisuuden myynti ja hallinta työllisti toimialaa.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Ei keskeisiä muutoksia vuonna 2025.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Maankäytön toimintatuotot koostuvat yksinomaan yksityisistä kaavoista perittävistä taksoista ja myytävistä
karttaotteista. Vuonna 2025 oli vireillä ainoastaan kaksi yksityistä kaavaa, joista kummastakaan ei vuoden
aikana toimintatuottoja kertynyt. Puuttuvia toimintatuottoja vastaavaa määrää ei pystytty vähentämään toi-
mintakuluista.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	22	25	20	21

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin.</i>	Pätkäneen kunnan tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Palveluita pyritään järjestämään hyvinvointivaikutuksia ennakoiden ja syrjäytymistä ehkäis- ten. Palveluiden järjestä- misessä huomioidaan	Uuden yhtenäis- koulun asema- kaavan valmistu- minen ja uudis- rakennuksen rakentamisen mahdollistami- nen Kostia-aree- nan välittömään läheisyyteen.	Uuden yhtenäis- koulun asema- kaava on hyväk- sytty 30.6.2025 mennessä. K/E		Kunnanvaltuusto hyväksyi asema- kaavan 27.10.2025. Hy- väksymispäätök- sestä valitettiin hallinto-oikeu- teen, joten kaava ei toistaiseksi

	haavoittuvassa asemassa olevat asukasryhmät.				saanut lainvoimaa.
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.</i>	Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen	Kankaanmaan uuden yritys-/teollisuusalueen asemakaavan valmistuminen	Kaava hyväksytty vuoden loppuun mennessä K/E		Kaavaehdotus käsiteltiin syksyn 2025 aikana.
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Päätöksissä, hankinnoissa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja</i>	Pälkäneen kunta on sitoutunut toteuttamaan Etelä-Pirkanmaan ympäristöohjelmaa. Päätöksiä ja hankintoja tehdessä arvioidaan niiden ympäristövaikutuksia.	Kestävän kehityksen arvojen huomioiminen kaavoituksessa ja toteutuksessa, esim. kestävän liikkumisen ratkaisut ja toteutusvaiheen hiilipäästöjen minimoiminen.	Kestävän kehityksen arvot huomioitu vuonna 2025 valmistuneissa kaavoissa. K/E		Kaavoituksen ilmastotoimenpiteet huomioidaan erityisesti Kankaanmaan ja yhtenäiskoulun kaavahankkeissa.

Tuloslaskelma, ulkoiset

Maankäyttö ja kaavoitus	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	6 112	10 000		10 000	118	9 882	1,18 %
Myyntituotot	-137	10 000		10 000			
Maksutuotot	6 133				150	9 850	1,50 %
Tuet ja avustukset	116				-32	32	
TOIMINTAKULUT	-155 361	-125 423		-125 423	-126 846	1 422	101,13 %
Henkilöstökulut	-55 663	-59 195		-59 195	-58 035	-1 160	98,04 %
Palvelujen ostot	-98 659	-65 400		-65 400	-67 098	1 698	102,60 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-528	-150		-150	-416	266	277,09 %
Muut toimintakulut	-512	-678		-678	-1 297	619	191,31 %
TOIMINTAKATE	-149 250	-115 423		-115 423	-126 728	11 305	109,79 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kuluja erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN:	kunnanhallitus/elinvoimalautakunta
TOIMIALA:	elinvoimapalvelut
TILIVELVOLLINEN:	elinvoimajohtaja

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Elinvoimapalveluiden toimiala sisältää elinkeinopalveluiden kokonaisuuden, joka vastaa yrityspalveluista, kunta- ja tonttimarkkinoinnista, matkailusta ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi toimiala sisältää työllisyyspalveluiden kokonaisuuden.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuonna 2025 elinvoimapalveluissa toteutettiin kunta- ja tonttimarkkinointia tuoden esille paikallisia palveluita sekä monipuolisia asumismahdollisuuksia. Vuoden aikana toteutettiin Pälkäne palvelee ja yrittää video-sarja, joka kuvaa elämää ja yrittämistä Pälkäneellä. Tonttimarkkinoinnissa toteutettiin 1.5.-13.6.2025 tonttikampanja, jossa kaikki kunnalla myynnissä olevat omakotitontit myytiin -70 %:n hintaan.

Matkailutoimialalla jatkettiin yhteistyötä Kangasalan ja Kuhmoisten kuntien Lakeland Villages matkailualueen parissa. Pälkäneen kunnan matkailun nettisivusto visitpalkane.fi uudistettiin ja julkaistiin keväällä 2025. Lisäksi päivitettiin Pälkäneen kylä esille tuova hullunakylin.fi sivusto.

Yrityksille tarjottiin yritysneuvontaa niin aloittaville yrittäjille kuin toimiville. Yrittäjien ja kunnan välinen vuoropuhelu on tiivistä ja avointa. Yrityksille järjestettiin erilaisia tilaisuuksia ja välitettiin tietoa uutiskirjeellä. Vuonna 2025 aloitettiin Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa yrityskoordinaattoriyhteistyö.

Työllisyyspalveluiden Oiva Pälkäne -hanke on käynnissä (hankeaika 1.9.2024 – 31.8.2027).

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Joukkoliikenteessä aloitettiin uusi palveluliikennereitti välille Luopioinen – Onkkaala. Kaikki aiemmat neljä reittiä jatkavat toimintaansa.

Pälkäneen työttömyysprosentti säilyi hyvällä tasolla koko vuoden. Tampereen työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa. Työllisyyspalveluissa kunnan omana toimintana jatkavat Kostiakeskus ja tekninen työpaja.

Vuonna 2025 aloitettiin Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa yrityskoordinaattori yhteistyö.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Työllisyyspalveluiden toimintakulut toteutuivat budjetoitua pienempinä johtuen Tampereen työllisyysalueen tasauslaskutuksesta, jossa palautui 216 000 euroa. Tästä 50 000 euroa siirrettiin hallintopalveluille kotoutumiskulujen osalle ja 165 000 euroa jäi parantamaan työllisyyspalveluiden toteutumaa.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	139	167	339	295

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
ELINVOIMA: Pälkäneen vetovoima on hyvä ja kuntaan muuttaa enemmän uusia asukkaita kuin kunnasta muutetaan pois. Kunta saa monipuolisesti uusia asukkaita eri ikäryhmistä. Kuntaa ja sen asumismahdollisuuksia markkinoidaan vahvasti potentiaalisille uusille asukkaille.	Positiivinen muuttovirta	Kuntamme tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia omaehtoiseen tai ohjattuun harrastamiseen. Pälkäneellä on runsaasti hyvätaoisia sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja. Kolmas sektori on aktiivinen ja tarjoaa harrastustoimintaa vauvasta vaariin. Harrastusmahdollisuuksien esittelyä lisätään kunnan viestinnässä ja materiaaleissa, ja markkinoitaessa asumisen ympäristöjä potentiaalisille uusille asukkaille.	Markkinointi-toimenpiteiden lukumäärä eri kanavissa.		Toimenpide toteutettu Koti Pälkäneeltä ja Pälkäneen kunnan sosiaalisen median kanavissa (Facebook ja Instagram).
ELINVOIMA: <i>Pälkäne on hyvä paikka yrittää ja tehdä työtä. Pälkäneläiset yhteisöt tukevat kunnan elinvoiman kehittymistä ja positiivista yrityskulttuuria. Kunnan palvelut ja toimintaympäristöt tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset yritykset ja paikallisyhteisöt ovat tärkeä voimavara.</i>	Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen	Lisätään kuntalaisten ja kausiasukkaiden tietoisuutta paikallisten yritysten tarjoamista tuotteista ja palveluista. Esitellään erilaisia yrityksiä kunnan viestivälineissä. Yrityskäynneillä tiedotetaan työnantaja- ja yrityspalveluiden palvelutarjonnasta Kunnan työttömyysprosentti on viiden alhaisimman kunnan joukossa Pirkanmaalla	Tavoitteena 1 yritys-esittely kuukaudessa. Toteutettu _/12 Yrityskäyntien määrä. Toteutettu _/35 Työttömyysprosentti viiden alhaisimman joukossa K/E		Toteutettu Pälkäne palvelee ja yrittää esitelyvideoita 12 kpl. Ensimmäinen julkaistiin lokakuussa 2025. Toteutettu 39/35 Kyllä (12/2025=8,5)

Tuloslaskelma, ulkoiset

Elinvoimapaalvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	233 873	162 521		162 521	137 424	25 097	84,56 %
Myyntituotot	19 343	13 700		13 700	16 287	-2 587	118,89 %
Tuet ja avustukset	206 829	143 521		143 521	115 679	27 842	80,60 %
Muut toimintatuotot	7 700	5 300		5 300	5 457	-157	102,97 %
TOIMINTAKULUT	-1 039 475	-2 078 773		-2 078 773	-1 808 951	-269 822	87,02 %
Henkilöstökulut	-569 346	-432 933		-432 933	-375 233	-57 700	86,67 %
Palvelujen ostot	-249 609	-1 102 826		-1 102 826	-882 806	-220 020	80,05 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 754	-29 000		-29 000	-13 455	-15 545	46,39 %
Avustukset	-159 976	-471 307		-471 307	-500 403	29 096	106,17 %
Muut toimintakulut	-36 788	-42 707		-42 707	-37 055	-5 652	86,77 %
TOIMINTAKATE	-805 602	-1 916 252		-1 916 252	-1 671 528	-244 724	87,23 %
Elinvoimapaalvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN: sivistyslautakunta
TOIMIALA: sivistyspalvelut
TILIVELVOLLINEN: sivistysjohtaja

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluu kasvatus- ja opetuspalveluiden kokonaisuus: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus sekä vapaa sivistystyö. Näiden lisäksi toimialaan kuuluvat kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön koordinointi. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Valkeakoski-opistolta.

Kaikille lapsille taataan kasvatukselliset, opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet. Kaikessa toiminnassa painotetaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin merkitystä tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksenä.

Toimialan tehtävänä on tarjota jokaiselle kuntalaiselle mahdollisuus hyvään elämään sekä oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen monipuolisilla ja laadukkailla palveluilla.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toiminnan painopisteenä on kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen monipuolisten, laadukkaiden ja houkuttelevien palveluiden avulla. Sivistystoimialan eri sektoreiden yhteisenä tavoitteena on lisätä ymmärrystä elintapojen vaikutuksesta hyvinvointiin ja terveyteen sekä mahdollistaa ja kannustaa kuntalaisia huolehtimaan omasta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnistaan. Erityisesti painotetaan lähiluonnon hyvinvointia, terveyttä ja oppimista tukevien vaikutusten hyödyntämistä luontolähtöistä toimintaa sekä luonnon virkistyskäytön mahdollisuuksia ja saavutettavuutta lisäämällä.

Sivistyspalveluiden hyvinvointityön painopisteenä oli hyvinvointia liikunnasta ja lukemisesta. Arki- ja perhe liikunta olivat liikunnan painopisteinä. Liikuntapalveluissa jatkettiin saavutettavien reittien rakentamista ja kunnostusta sekä panostettiin edelleen vahvasti ikäihmisten liikunnan lisäämiseen. Liikuntapalveluiden toimintasuunnitelma vuosille 2026–2030 valmistui ja etenee kevään 2026 aikana sivistyslautakunnan päätettäväksi.

Monialainen lukutaitotiimi valmisteli lukutaito-ohjelmaa. Ohjelma sisältää toimenpiteitä ja suosituksia, joilla saadaan lukeminen osaksi jokaista päivää. Ohjelma valmistuu vuoden 2026 aikana.

Hyvinvointityöryhmä valmisteli laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa vuosille 2026–2029. Siinä painopisteet valittiin Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman mukaisiksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä on keskeistä hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus Pirhan toimijoiden kanssa. Yhteistyön muodot ovat selkeytyneet ja vakiintuneet vähitellen Pirhan saadessa omaa organisaatioitaan muotoutumaan. Erityisesti opiskeluhuollon osalta yhteistyö ja vuorovaikutus on säännöllistä ja jäsenyntyttä. Myös hyvinvointityöryhmään on saatu Pirhan edustusta opiskeluhuollon palveluiden lisäksi lasten ja perheiden palveluista.

Sivistyspalveluiden verkostoyhteistyö Etelä-Pirkanmaan kuntien kesken on tiivistynyt ja organisoitunut säännölliseksi, kuukausittaisiksi tapaamisiksi. Verkoston jäsenkunnat ovat tehneet yhteisiä hankehakemuksia ja toteuttaneet yhteisiä hankkeita sekä antaneet yhteisiä lausuntoja laki- ja opetussuunnitelmaluonnoksiin. Verkosto tarjoaa yhteistä valmistelua ja koordinoitua osaamisen jakamista kuntien kesken. Tavoitteena on vahvistaa alueellista yhteistyötä, kehittää yhteisiä toimintamalleja ja vähentää kuntien päällekkäistä työkuormaa.

Perusopetuksen kahden vuoden välein tehtävää asiakastyytyväisyyskyselyä ei toteutettu vuonna 2025 päällekkäisyyksien takia. Sivistyslautakunnalle raportoitavaa oman toiminnan arviointia perusopetuksen ja lukio-koulutuksen osalta tulee kehittää ja jäsentää.

Nuorisotilatoimintaa järjestettiin kahdella nuorisotilalla, ja toimintaan kuului säännöllisen nuorisotilatoiminnan lisäksi luonnossa tapahtuvaa toimintaa sekä nuorille suunnattuja tapahtumia. Kesäaikana nuorisopalvelut järjestivät maksuttomia päiväleirejä Onkkaalassa ja Luopioisissa sekä Rajalansaareissa toteutetun kahden yön mittaisen leirin. Ohjaamotoiminta käynnistyi Pälkäneellä tammikuussa 2025, ja Ohjaamo on avoinna keran viikossa tarjoten nuorille matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa eri elämäntilanteissa. Nuorten työpajatoiminta päättyi vuoden 2025 jälkeen asiakasmäärien vähäisyyden vuoksi. Nuorisopalvelut olivat mukana

Erasmus+ Metäs-hankkeessa, ja lisäksi Pälkäneen kunta haki ja sai vapaaehtoisten vastaanottamisen laatu-merkin. Pälkäneen nuorisovaltuustossa toimi vuonna 2025 yhteensä 20 jäsentä, ja nuorisovaltuusto osallistui nuorille suunnattujen tapahtumien toteuttamiseen, Pirkanmaan nuorisovaltuustojen tapaamisiin sekä vaikutti kunnan lautakunnissa ja valtuustossa yhden edustajan voimin, minkä lisäksi nuorisovaltuustolla oli edustus hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa.

Toiminnallisten tavoitteiden lisäksi kulttuuripalvelut toteuttivat testamenttivaroilla ikäihmisille suunnattuja kulttuurisisältöjä, kuten kevätkonsertin, retken Jyväskylään sekä yhteisömuusikon vierailuja palvelutaloihin, kyliin ja kotihoidon asiakkaille.

Kulttuuripalvelut työllistivät kesällä 2025 yhden nuoren kesämuusikoksi. Kesämuusikko esiintyi palvelutaloissa, varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä erilaisissa kunnan ja yhteisöjen tilaisuuksissa.

Vuoden 2025 toimintaan sisältyi myös useita kunnan ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa järjestettyjä tapahtumia. Kulttuuripalveluiden omia tapahtumia olivat muun muassa veteraanipäivän juhla, itsenäisyyspäiväjuhla, Aitoon teatteripäivä, Kirjavintti sekä opastetut kierrokset. Lisäksi kulttuuripalvelut osallistuivat liikuntapalveluiden kanssa Pälkäneen hyvinvointipäivien suunnitteluun ja toteutukseen.

Yhteistyö Kiertue-elokuvateatteri Filmipyörän kanssa jatkui säännöllisten elokuvanäytösten ja Vilpolan Filmijuhlien muodossa. Pirkanmaan kuntien kulttuurityöntekijöiden verkoston, Operaatio Pirkanmaan, kanssa toteutettiin useita kulttuurikasvatuksen sisältöjä, kuten neljäsluokkalaisten sanataidepaja, Soiva syli -konsertti, vauvaperheiden sirkustyöpaja ja lastenteatteriesityksiä. Yhteistyö Operaatio Pirkanmaan kanssa vahvistui entisestään säännöllisten tapaamisten ja koulutusten kautta.

Sivistyspalveluilla oli hankerahoitusta vuonna 2025 koulujen kerhotoimintaan, koulunuorisotyöhön, kiusaamisen ehkäisyyn sekä lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Luopioisten Kirkonkylän koulu muuttui suunnitellusti kaksiopeettajaiseksi kouluksi lukuvuoden 2025–2026 alussa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen myötä kolmiportainen tuki -järjestelmä poistui ja korvautui aiempaa vahvemmin inklusiivisuuteen perustuvalla järjestelmällä. Uudistuksessa tuen painopistettä siirrettiin varhaiseen ja oikea-aikaiseen tukeen. Uudistus koski esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta sekä ammatillista koulutusta. Uudistusta koskevat lait astuivat voimaan 1.8.2025.

Nuorten työpajatoiminta päätettiin lakkauttaa vähäisen osallistujamäärän takia.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Suurin osa talouden tasapainotusohjelman toimenpiteistä oli huomioitu vuodelle 2025 laaditussa talousarviossa ja ne toteutuivat suunnitellulla tavalla. Osana tasapainotusohjelmaa korotettiin aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksuja 1.8.2025 alkaen. Toimenpiteellä tavoiteltiin noin 5000 euron lisätuloja. Maksukertymä oli 1.8.-31.12.2025 aikavälillä 22 702 eur (vastaava aika 2024 16 140 eur)

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	1 687	1 797	1 873	1 845

Toiminnalliset tavoitteet – perusopetus, lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	lukutaitotyö: lukeminen osaksi jokaista päivää – hyvinvointia lukemisesta	Lukukaari -lukutaitoa edistävän toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto K/E		Työ kesken, valmistuminen syksy 2026
HYVINVOINTI: Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Alkuluokkatoimintamalli joustavaan esi- ja perusopetukseen: vain sujuvalla lukutaidolla eteenpäin koulupolulla	Alkuluokka-toiminnan malli luotu ja siihen liittyvät henkilöstön koulutustarpeet kartoitettu K/E		Aikataulutetaan käyttöönotettavaksi, kun uusi koulurakennus valmistuu.
DIGITALISAATIO	Pälkänellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestävä kehityksen edistämiseksi.	Perusopetuksen TVT-suunnitelman päivitys	Suunnitelma päivitetty K/E		Laajennetaan vielä kevään 2026 lukion, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen osioilla.

Varhaiskasvatus

Toiminnan arviointi on tärkeää pedagogisessa toiminnassamme. Tätä toimintoa palvelemaan olemme vakiinnuttaneet käyttöömme Valssin, joka on kansallinen Karvin ylläpitämä digitaalinen laadunarviointijärjestelmä. Sen tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän arviointitehtävässään. Valssin kautta varhaiskasvatuksen yksiköissä otettiin käyttöön monipuolisia työkaluja niin varhaiskasvatuspalveluja tukevien rakenteiden kuin ydinprosessien arviointiin. Tämän arviointityökalun avulla pyrimme toimintamme pedagogiseen kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen.

Asiakastyytyväisyys- ja palvelukykykysely toteutetaan Pälkäneen varhaiskasvatuksessa joka toinen vuosi. Niinpä sen vuoro oli menneenä vuonna. Kysely lähti perheille marraskuun lopulla 2025 ollen voimassa aina tämän vuoden tammikuun loppuun saakka. Kyselyn tulokset saadaan purettua kuluvan vuoden keväällä.

Varhaiskasvatuksessa perittävien asiakasmaksujen toteutuma oli budjetoitua 138 000 euroa, reilusti suurempi sen ollessa 168 391. Kotihoidon toteutuma oli budjetoitua 168 000 euroa pienempi ollen 160 427 euroa. Sekä asiakasmaksujen että kotihoidon tuen toteutumat oli selvästi budjetoitua paremmat.

Kelpoisen henkilökunnan, sijaisten ja vakituisten saaminen oli menneenä vuonna haastavaa kuten edellisenä vuonnakin. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajia on ollut vaikea saada jo usean vuoden ajan. Varhaiskasvatuksen opettajia saatiin vakinaistettua kuitenkin yksi lisää rekrytoinnin kautta. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä oli paljon poissaoloja. Sijaisia jouduttiin palkkaamaan paljon. Tästä huolimatta henkilöstöbudjetti ei ylittynyt.

Vuoden 2025 lopussa varhaiskasvatuksen piirissä oli lapsia 217 (esiopetus mukana). Alle kolmivuotiaita lapsia oli suhteellisesti muuhun lapsimäärään edelleen paljon. Lapsista 1–3-vuotiaita oli 79 (vuonna 2024 82). 0–2-vuotiaiden osuus oli 39 lasta (vuonna 2024 43). Pienten lasten suuri määrä vähensi varhaiskasvatuksen rakenteellisia paikkoja, mutta silti paikat riittivät varsin hyvin.

Palveluverkkoa tulee jatkossa tarkastella aina vuosittain lapsimäärän vähentyessä.

Esiopetus

Syksyllä 2025 aloittaneita esioppilaita oli 44 (syksyllä 2024 50 lasta). Esiopetusryhmät 2025: Kostian esiopetus, Luopioisten esiopetus, luontotoiminnan Metsätähdet ja Viirikukon päiväkodin esiopetus. Esiopetusta annetaan 700 h/lukuvuosi. Kostian esiopetuksessa toimi syksystä lähtien vain yksi esiopetusryhmä. Aikaisemmin ryhmiä oli kaksi.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen myötä kolmiportainen tuki -järjestelmä poistui 1.8.2025 alkaen. Toiminnan painopisteenä on inklusiivinen toiminta ja ryhmäkohtainen tuki.

Toiminnalliset tavoitteet – varhaiskasvatus ja esiopetus

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Luontotoiminnan kehittämisen edelleen.	Luontotoiminnan painotus 1–2 uuteen yksikköön. K/E		Luontotoimintaa on tehty näkyväksi kaikissa yksiköissä.
Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi	Pälkäneen kunnan henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja työympäristöjä kehitetään aktiivisesti ja työssä viihdytään.	Työhyvinvointia ja yhteisöllisyyttä lisääviä toimenpiteitä hyvinvoinnin, viihtyvyyden ja motivaation tueksi.	2–4 yhteisöllistä tilaisuutta /vuosi K/E		Elokuva ja ruokailuilta Kangasalassa. Henkilökunnalle hyvinvointipalveluita. Turvallisuus-koulutus osana työhyvinvoinnin kehittämistä. Työhyvinvointikoulutusta henkilöstölle tulossa.
Digitalisaatio	Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestävän kehityksen edistämiseksi.	Ohjaamme, opastamme ja kasvatamme lapsia ja heidän perheitään myönteiseen, turvalliseen ja vastuulliseen sosiaalisen median käyttöön.	Vastuullinen sosiaalisen median käyttö otetaan osaksi Vasu-keskusteluita. K/E		Vasu-keskusteluissa ja vanhempainilloissa asia nostettu esille. Myös henkilöstön kehittämisilloissa aihe ollut esillä. Työ jatkuu.

Kirjastopalvelut

Kunnalla on pääkirjasto Onkkaalassa, lähikirjasto Luopioisissa ja lainausasemat Aitoossa, Laitikkalassa ja Sappeessa. Ostamme kirjastoautopalveluita Hämeenlinnan kaupungilta. Pälkäneen kirjasto kuuluu Pirkanmaan kirjastojen PIKI-yhteisjärjestelmään. PIKI-kirjastoilla on mm. yhteinen kirjasto-ohjelma, yhteiset verkkosivut ja yhteistä sähköistä aineistoa. Pälkäne on mukana sähköisten aineistojen valtakunnallisessa E-Kirjastossa.

2024	Pälkäne	Maaseutumaiset kunnat	Koko maa
Kirjaston palkkaamat htv:t / 1000 asukasta	0,64	0,83	0,68
Kokonaislainaus / asukasluku	16,42	14,14	15,33
Toimintakulut / kokonaislainaus	3,71	5,48	4,29
Toimintakulut / asukas	60,94	77,53	65,78
Henkilöstökulut / asukas	29,54	37,62	32,60

Käyttötilastoja:

Toimipaikka	Lainat 2024	Lainat 2025	Lainat /aukiolotunnit 2025	Fyysiset käynnit 2025 yhteensä ja käynnit / aukiolotunti
Pääkirjasto	83333	84678	48,3/palvelutunti	46876 ja 26,7/palvelutunti
Luopioinen	17153	17161	34,3/palvelutunti	13122 ja 26,2/palvelutunti
Aitoo	2094	3032	16,9	3134 ja 17,5
Laitikkala	570	898	8,8	487 ja 4,8
Sappee	528	470	5,7	264 ja 3,2
Kirjastoauton pysäkki	Kuohijoki 391	Kuohijoki 224	Kuohijoki 32	Kuohijoki 74 ja 10,6
	104069 + 42 kaukolainaa = 104111	106463 + 26 kaukolainaa = 106489		

Lisäksi pälkäneläiset lainasivat 1703 lainaa valtakunnallisesta E-Kirjastosta. Niistä e-kirjalainoja oli 371 ja e-äänikirjalainoja 1332. Lehtilatauksia pälkäneläisillä oli 3881. Pälkäneläisiä E-Kirjaston käyttäjiä oli 286, mikä on 4,58 % kuntalaisista. Koko maan keskiarvo on 4,93 %.

PIKI-kirjastoissa oli kirjastojen työasemilla käytössä myös sanomalehtien E-Press-palvelu, jonka lukukerroista pälkäneläisten laskennallinen osuus oli 2212.

Pälkäneläiset käyttivät ulkomaisten lehtien PressReader-palvelua (etäkäyttö kirjastokortilla) 664 kertaa, mikä on verrattain runsaasti.

Toiminnalliset tavoitteet - kirjastopalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palvelujen kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden</i>	Kuntalaisia tuetaan ja kannustetaan hyvinvointia tukevaan elämäntapaan.	Lukuohjaus vähän lukeville henkilökohtaisesti tai pienryhmille sekä lukuystävä-toiminnan luominen yhdessä hyvinvointi- ja kulttuuripalveluiden kanssa	Lukuohjaukseen osallistuvien määrä; toteutus opettajien kanssa sovitusti ja tarjoaminen myös aikuisille. Lukuystävä-toiminnan aloittaminen. K/E		Lukuohjaukseen on osallistunut 66 oppilasta. Kaikki voivat pyytää lukuvinkkejä mm. verkkosivulle toteutetulla lomakkeella. Lukuystävä-toiminta on alkanut.

Toiminnalliset tavoitteet - kulttuuripalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Kulttuuriluotsi-toiminnan mallintaminen ja aloittaminen	Kulttuuriluotsitoiminta aloitettu K/E		Kulttuurikaveritoimintamalli on luotu. Koulutus järjestettiin, mutta sii-

					hen ei tullut ilmoittautumisia. Uusi koulu- tus järjestetään keväällä 2026.
	Kuntalaisten hyvinvointi, painopis- teenä ennaltaeh- käisy	Lukureseptin laa- jentaminen ala- koulun lääkärintar- kastuksen yhtey- teen	Lukuresepti on käytössä myös alakoulussa K/E		Kulttuuriresepti otettiin käyt- töön myös vii- desluokkalais- ten lääkärintar- kastuksessa.
	Kuntalaisten hyvinvointi, painopis- teenä ennaltaeh- käisy	Kulttuuripolun laa- jentaminen esikou- lullaisille	Kulttuuripolku on käytössä myös esikoulussa K/E		Kulttuuripolku laajennettiin esikoulullaisille tanssipajojen muodossa.
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoi- maiset paikallisyh- teisöt ja yritykset ovat tärkeä voima- vara.</i>	Yritys- ja yhteisö- toiminnan edelly- tysten parantami- nen	Opaskoulutuksen järjestäminen	Opaskoulutuksia on järjestetty K/E		K
		Osallistavan Kult- tuuripöytä-toimin- nan aloitus	Kulttuuripöytä on kokoontunut 2 – 3 kertaa K/E		K

Toiminnalliset tavoitteet - liikuntapalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-ta- voite	Mittari	Toteuma	Kommentti
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaa- lisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunta kuulee ja osallistaa kunta- laisia	Liikuntapalvelu- jen kuntalaisky- selyn toteutus ja toimenpideohjel- man laatiminen.	Liikuntapalvelujen toimenpideohjel- man laatiminen ky- selyä hyödyntäen vuosille 2026-2029. K/E		Toimintasuun- nitelma 2026- 2030 hyväk- sytty sivistys- lautakunnassa 10.2.2026.
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Hyvinvointia tu- kevien palvelui- den kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden	Liikuntaneuvon- nan palveluket- jun kehittämi- nen. Liikuntapal- velujen ja hyvin- vointialueen sekä muiden toimijoi- den yhteistyö- mallin luominen.	Liikuntaneuvonnan toimintamallin mal- lintaminen ja juur- ruttaminen osaksi liikuntapalvelujen palvelurakennetta. K/E		Malli valmis kunnan osalta, mutta sote- puolen asia- kasohjaus pal- veluun vaatii kehittämistä v. 2026.

Toiminnalliset tavoitteet - nuorisopalvelut

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviota-voite	Mittari	To-teuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Nuorisopalvelut tarjoaa toimintaa luonnossa, yön yli retkiä ja muita aktiiviteetteja, mm. Nuku yö ulkona	Luonnossa tapahtuvassa toiminnassa tavoitettujen/kohdattujen nuorten määrä 100 nuorta		Nuorisopalvelut järjestänyt toimintaa luonnossa, myös yöpymistä luonnossa. Toiminnassa mukana n. 100 nuorta
	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Koulunuorisotyö: Jatkuvan ryhmäyttämisen mallin luominen	Jatkuvan ryhmäyttämisen toimintamalli luotu K/E		Otettu käyttöön 1.8.2025.

Tuloslaskelma, ulkoiset

Sivistyspalvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	993 398	916 657	38 375	955 032	1 010 396	-55 364	105,80 %
Myyntituotot	545 060	600 827	38 375	639 202	626 474	12 728	98,01 %
Maksutuotot	197 471	181 600	0	181 600	207 180	-25 580	114,09 %
Tuet ja avustukset	243 391	128 000	0	128 000	169 228	-41 228	132,21 %
Muut toimintatuotot	7 476	6 230	0	6 230	7 514	-1 284	120,62 %
TOIMINTAKULUT	-11 197 373	-11 469 706	-46 267	-11 515 973	-11 301 990	-213 983	98,14 %
Henkilöstökulut	-8 437 786	-8 690 136	0	-8 690 136	-8 461 848	-228 288	97,37 %
Palvelujen ostot	-2 149 179	-2 113 005	-46 267	-2 159 272	-2 270 892	111 620	105,17 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-305 898	-356 820	0	-356 820	-285 812	-71 008	80,10 %
Avustukset	-221 797	-217 000	0	-217 000	-210 347	-6 653	96,93 %
Muut toimintakulut	-82 713	-92 745	0	-92 745	-73 090	-19 655	78,81 %
TOIMINTAKATE	-10 203 976	-10 553 049	-7 892	-10 560 941	-10 291 593	-269 347	97,45 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkitty sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN: tekninen lautakunta
TOIMIALA: tekniset palvelut
TILIVELVOLLINEN: tekninen johtaja

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Tekninen lautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Toimiala sisältää yhdyskuntatekniikan, kiinteistöpalvelujen, yleisten alueiden ja vapaa-aikapalvelujen toimintojen määrärahat. Toimiala vastaa myös kunnan metsienhoidosta kauden 2026–30 ajan.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat tekniset palvelut ja vesihuoltolaitos, josta käyttötaloustarkastelu erillisenä selvityksenä.

Teknisten palveluiden toimiala jakautuu pääkohdittain liikenneväyliin, yleisiin alueeseen, liikuntapaikkoihin ja kunnan kiinteistöihin. Lisäksi toimiala vastaa pääsääntöisesti kunnan investoinneista sekä meneillään olevan valtuustokauden ajan kunnan metsien hoidosta.

Liikenneväylät sisältävät kunnan kaava-alueiden kadut ja kevyenliikenteen väylät. Vuoden 2025 aikana toteutettiin kadunrakennusinvestointeina Pälkäneentien perusparannushanke sekä Amiraalintien ja Joenkalliontien kadunrakennusurakka.

Lautakunta päättää myös yksityisteiden avustuksista. Vuonna 2025 avustuksia jaettiin yhteensä 91 yksityistielle.

Yleisiin alueisiin kuuluvat kunnan kiinteistöjen pihat, puistot, uimarannat ja leikkipaikat. Vuonna 2025 kartoitettiin kaikki kunnan leikkipaikat. Pakanrantaan hankittiin uudet kiipeily/leikkivälineet loppuvuodesta.

Liikuntapaikat pitävät sisällään suurimpina yksikköinä Kostia-Areenan ja Luopioisten liikuntahallin kiinteistöt, ulkoliikuntapaikat ja talviliikuntapaikkojen ylläpidon.

Kiinteistöt. Kunnalla on yhteensä 73 salkutettua kiinteistöä. Vuoden 2025 aikana kiinteistöjen kunnossapidot suoritettiin suunnitelmallisesti. Kiinteistöjen energiaseurantaa parannettiin rakennusautomaation ja seurannan avulla jatkaen 2024 aloitettua työtä.

Metsätilat. Kunnalla on yhteensä 40 metsätilaa, joiden pinta-ala on yhteensä 1304 hehtaaria. Metsien hoidosta vastaa kauden 2026–30 ajan tekninen lautakunta. Vuodelle 2025 tuloutui metsätuottoja merkittävästi talousarviota enemmän. Syynä puukaupoista saadut tuotot, jotka poikkesivat huomattavasti ylöspäin niin hinnan kuin määrien osalta. Lisäksi vuodelle 2025 tuloutui aiempien vuosien kauppoja.

Investoinnit. Vuoden 2025 investointiohjelmaan sisältyi yhteensä 7 861 000 euron varaukset kunnan investoinneille. Merkittävin investointi talousarviovuonna oli uusi kouluhanke, joka siirtyi tuleville vuosille. Toteutuneista hankkeista suurin oli Luopioisten lämpölaitoksen muodostama kokonaisuus, Joenkallion- ja Amiraalintien rakentaminen sekä Pälkäneentien peruskunnostushankkeet. Investointien kokonaistoteutuma (menot) toteutuma oli 3 718 200 euroa.

Onkkaalan kouluhankkeen hankesuunnitelma valmistui ja suunnitelmat vietiin urakkalaskentavalmiuteen alkuvuodesta 2025. Koulun rakentamisen edellytyksenä on asemakaavamuutoksen lainvoimaisuus. Kaavamuutoksesta on valitettu hallinto-oikeuteen ja lainvoimaisuus viivästyy aiotusta. Hankkeen urakkakilpailutus aloitetaan, kun tilaohjelma ja tavoitteet on päivitetty ja kaavamuutos on saanut lainvoiman.

Merkittävin investointi oli Luopioisten alueelle rakennettu uusi kaukolämpölaite verkostoinen, jonka toiminta käynnistyi joulukuussa 2025. Myyntihinta oli n. 2,0 miljoonaa euroa. Laitos tuottaa valmistumisen myötä biolämpöenergiaa kunnan aiemmin öljylämmitteisille kiinteistöille. Kiinteistö verkostoinen myytiin kunnan tytäryhtiölle 18.12.2025.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Toimialalla ei ole ollut keskeisiä muutoksia henkilöstön tai tehtävien kanssa.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Tuottopuolella merkittävä muutos oli kiinteistömyyntien kirjautuminen tuottotilille sekä metsäkauppojen onnistuminen. Tuotot ylittivät kokonaisuutena 26,1 %

Toimintakulut ylittivät hienokseltaan 0,8 %.

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso valtuuston asettamaan sitovuustasoon nähden alittui 23,4 %.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	533	610	595	580

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	To-teuma	Kommentti
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Energiakartoitusten tekeminen kunnan kouluissa, päiväkodeissa, liikuntahalleissa, kirjastoissa sote-rakennuksissa sekä kunnantalolla. Kartoitukset liittyvät KETS tavoitteisiin.	Kartoitukset on tehty (K/E)		Osittain. Energiakartoitustyöt on käynnissä, varsinaiset kartoitukset tehdään talven lämmityskauden aikana. Tukeselvitys kesken.
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Katuvalaistus on kokonaisuudessaan vaihdettu led-valaistukseksi.	Vaihto on suoritettu (K/E)		Kaikkia valaisimia ei investointiin varatuilla määrärahoilla saatu tehtyä, loput valaisimet on esitetty vuoden 2026 investointiohjelmaan. Osittain toteutunut, koska alustavat suunnitelmat olemassa.
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaali-</i>	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön	Energiatodistusten päivitys kunnan kouluissa, päiväko-	Todistukset on laadittu (K/E)		Työ on sidoksissa energiakartoitukseen ja valmistuu tästä johtuen

<i>sesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	kannalta kestäviä ratkaisuja	deissa, liikuntahalleissa, kirjastoissa, sote-rakennuksissa sekä kunnantalolla.			vasta vuoden 2026 aikana.
--	------------------------------	---	--	--	---------------------------

Tuloslaskelma, ulkoiset

Tekniset palvelut	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	2 070 885	1 708 090	-8 000	1 700 090	2 144 149	-444 059	126,12 %
Myyntituotot	556 687	221 850	6 000	227 850	450 890	-223 040	197,89 %
Maksutuotot					14	-14	
Tuet ja avustukset	30 660	16 150		16 150	35 307	-19 157	218,62 %
Muut toimintatuotot	1 483 538	1 470 090	-14 000	1 456 090	1 657 938	-201 848	113,86 %
TOIMINTAKULUT	-3 798 668	-3 649 897	105 000	-3 544 897	-3 553 675	8 778	100,25 %
Henkilöstökulut	-657 319	-683 015		-683 015	-651 870	-31 146	95,44 %
Palvelujen ostot	-1 676 053	-1 308 580		-1 308 580	-1 517 893	209 313	116,00 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 158 461	-1 290 811	105 000	-1 185 811	-1 016 031	-169 780	85,68 %
Avustukset	-112 983	-120 000		-120 000	-108 533	-11 467	90,44 %
Muut toimintakulut	-193 852	-247 491		-247 491	-259 350	11 859	104,79 %

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden on merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakate).

TOIMIELIN:	rakennus- ja ympäristöjaosto
TOIMIALA:	rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
TILIVELVOLLINEN:	tekninen johtaja

TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimiala vastaa laaja-alaisista ja yhteiskunnallisesti merkittävistä tehtävistä, jotka liittyvät rakennetun ympäristön ohjaukseen, valvontaan ja ympäristönsuojeluun. Rakennusvalvonnan keskeisiä tehtäviä ovat rakentamislupien käsittely, rakentamisen aikainen valvonta, rakennusten turvallisuuden, terveellisuuden ja käytettävyyden varmistaminen sekä rakentamiseen liittyvä neuvonta ja ennakkoiva ohjaus.

Ympäristönsuojelun tehtäviin kuuluvat ympäristölupien ja ilmoitusten käsittely, ympäristön tilan seuranta, ympäristölainsäädännön noudattamisen valvonta, ympäristörikkomusten ennaltaehkäisy sekä neuvonta ja tiedotus ympäristönsuojeluun liittyvissä kysymyksissä.

Toimialan tehtävien tavoitteena on varmistaa, että rakentaminen ja muu toiminta tapahtuvat turvallisesti, lainmukaisesti ja ympäristöä kunnioittaen. Samalla edistetään kestävästä kehityksestä, ilmastotavoitteiden toteutumista sekä viihtyisän, terveellisen ja toimivan elinympäristön kehittymistä. Vuonna 2025 toimialan työtä ovat osaltaan ohjanneet rakentamista koskevan sääntelyn uudistuminen, digitalisaation eteneminen sekä viranomaisyhteistyön ja ennakoivan neuvonnan vahvistaminen.

TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuonna 2025 rakennusvalvonnan toiminnan painopisteenä oli valmistautuminen rakentamislain korjaussarjan voimaantuloon sekä toiminnan sujuvuuden varmistaminen muuttuvassa sääntely-ympäristössä. Rakentamislain toimeenpano edellytti viranomaistehtävien, päätöksenteon ja toimivaltuuksien tarkastelua sekä toimintatapojen yhtenäistämistä ja tähän liittyvät muutokset hallintosääntöön sekä rakennus- ja ympäristöjaoston delegointipäätöksiin tulivat voimaan 1.1.2025. Lisäksi varauduttiin tietomallipohjaiseen rakentamisluvan hakemiseen kehittämällä järjestelmiä ja henkilöstön osaamista.

Rakennusjärjestyksen uudistamistyö eteni valmisteluvaiheessa. Rakennusjärjestysluonnos oli ollut julkisesti nähtävillä loppuvuonna 2024 ja vuoden 2025 aikana valmistelua jatkettiin rakentamislain tarkentuneen sääntelyn, saadun lausunto- ja palautemateriaalin sekä viranomaisyhteistyön pohjalta. Rakennusjärjestyksen tavoitteena on selkeyttää paikallisia rakentamisen ohjausperiaatteita ja tukea rakentamisen laatua, turvallisuutta ja ympäristöön soveltuvuutta.

Rakennuslupien käsittelyssä pystyttiin vastaamaan asetettuihin tavoitteisiin koko vuoden ajan. Lupien käsittelyajat pysyivät sujuvina ja olivat pääosin tavoiteaikoja lyhyemmät, mikä edisti rakentamisen ennakoitavuutta ja osaltaan vahvisti rakennusvalvonnan asiakaslähtöistä toimintatapaa. Neuvonnan ja ennakoivan ohjauksen merkitys korostui erityisesti uuden lainsäädännön tullessa voimaan.

Ympäristönsuojelussa toiminnan painopisteenä oli lakisääteisten ympäristönsuojelutehtävien hoitaminen sekä ympäristön tilan seuranta ja valvonta. Vuoden 2025 loppupuolella käynnistettiin pohjavesien suojelusuunnitelman päivittäminen. Työn tavoitteena on turvata pohjavesivarojen tila ja käyttö sekä huomioida ajantasainen lainsäädäntö ja alueelliset olosuhteet osana kunnan ympäristönsuojelun kokonaisuutta.

KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA

Maankäyttö- ja rakentamislain kokonaisuudistus ja sen myötä voimaan tullut rakentamislaki ovat muuttaneet merkittävästi rakennusvalvonnan toimintaympäristöä. Uusi lainsäädäntö on edellyttänyt rakennusvalvonnalta laajaa toimintatapojen, prosessien ja osaamisen tarkastelua sekä sopeuttamista uusiin vaatimuksiin.

Rakentamislain toimeenpano on lisännyt vaatimuksia henkilöstön osaamiselle erityisesti lupamenettelyjen, tietomallipohjaisen rakentamisluvan sekä uudenlaisten ohjaus- ja valvontatehtävien osalta. Muutokset ovat edellyttäneet henkilöstön perehdyttämistä uuteen sääntelyyn sekä osaamisen jatkuvaa kehittämistä.

Lisäksi lainsäädäntöuudistus on asettanut vaatimuksia käytössä olevien tietojärjestelmien yhteensopivuudelle ja kehittämiselle. Rakennusvalvonnan prosesseja ja järjestelmiä on ollut tarpeen tarkastella suhteessa valtakunnallisiin tietomallivaatimuksiin ja digitalisaation etenemiseen. Uudistuksen vaikutukset ovat luonteeltaan pitkäkestoisia ja näkyvät rakennusvalvonnan toiminnassa vaihteittain myös tulevina vuosina.

MERKITTÄVÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOSSA

Vuoden aikana talous toteutui talousarviota paremmin: toimintatuotot olivat arvioitua suuremmat ja toimintakulut arvioitua pienemmät. Toiminta pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti.

Toimintatuottojen kasvu johtui lupahakemusmäärien suotuisasta kehityksestä. Toimintakulujen alenemiseen vaikutti osaltaan yksikössä vuoden aikana tapahtuneet henkilöstömuutokset.

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
HYVINVOINTI: <i>Pätkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i>	Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy	Rakennusjärjestyksen päivitystyön saattaminen loppuun voimaan tulevan rakentamislain ja sen muuttamisesta annetun lain vaatimusten mukaiseksi ja Pälkäneen kunnan ominaispiirteet huomioivaksi.	Toteutunut (K/E)		Tavoitetta ei saavutettu, koska rakentamislain ja sitä koskevien muutosten voimaantulon aikataulu ja sisältölliset täsmennykset edellyttivät rakennusjärjestyksen valmistelun jatkamista vuoden 2025 aikana.
	Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi	Henkilöstöpalaverit min. 1-2 krt/kk	Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi		
ELINVOIMA: <i>Kunnan palvelut ja toimintaympäristö tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoi-</i>	Positiivinen muuttovirta	Käsittelyvalmiiden uudisrakentamisen lupien käsittelyaika alle 21 vrk.	Toteutunut (K/E)		

<i>maiset paikallisyhteisöt ja yritykset ovat tärkeä voimavara.</i>					
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.</i>	Kunnan talous on tasapainossa.	Rakennusvalvonnan taksan päivitys uudestaan, kun rakentamislain vaikutukset pystytään arvioimaan riittävän kattavasti.	Toteutunut (K/E)		Ei tullut tarpeen tehdä päivityksiä 2025 alussa voimaan tulleeseen taksaan.
	Päätöksissä ja hankinnoissa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Pohjavesien suojeleusuunnitelman päivittäminen.	Toteutunut (K/E)		Työ aloitettiin 22.5.2025. Valmis 6/2026

Tuloslaskelma, ulkoiset

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	140 325	135 360		135 360	177 310	-41 950	130,99 %
Myyntituotot	904	3 000		3 000	3	2 997	0,11 %
Maksutuotot	129 784	122 000		122 000	166 944	-44 944	136,84 %
Tuet ja avustukset	9 636	10 360		10 360	10 363	-3	100,03 %
TOIMINTAKULUT	-354 966	-446 609		-446 609	-393 666	-52 943	88,15 %
Henkilöstökulut	-251 106	-280 093		-280 093	-248 585	-31 508	88,75 %
Palvelujen ostot	-91 154	-142 990		-142 990	-138 182	-4 808	96,64 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 137	-21 850		-21 850	-2 412	-19 438	11,04 %
Avustukset*	0						
Muut toimintakulut	-1 569	- 1 676		- 1 676	-4 487	2 811	267,75 %
TOIMINTAKATE	-214 642	-311 249		-311 249	-216 356	-94 893	69,51 %

*Yksityistieavustukset budjetoitu 2024 alkaen teknisiin palveluihin

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Pälkäneen kunta	Alkuperäinen TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	4 553 988,00	30 375,00	4 584 363,00	5 185 781,47	601 418,47	13,12 %
Myyntitulot	2 272 877,00	44 375,00	2 317 252,00	2 707 564,69	390 312,69	16,84 %
Maksutulot	313 600,00	0,00	313 600,00	374 288,71	60 688,71	19,35 %
Tuet ja avustukset	384 391,00	0,00	384 391,00	374 123,13	-10 267,87	-2,67 %
Muut toimintatulot	1 583 120,00	-14 000,00	1 569 120,00	1 729 804,94	160 684,94	10,24 %
Toimintamenot	-22 746 213,53	86 733,00	-22 659 480,53	-21 823 930,31	835 550,22	-3,69 %
Henkilöstömenot	-12 497 626,89	37 000,00	-12 460 626,89	-12 071 246,11	389 380,78	-3,12 %
Palvelujen ostot	-6 372 239,28	-55 267,00	-6 427 506,28	-6 455 906,17	-28 399,89	0,44 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 572 961,00	105 000,00	-2 467 961,00	-2 009 473,83	458 487,17	-18,58 %
Avustukset	-811 307,00	0,00	-811 307,00	-837 282,42	-25 975,42	3,20 %
Muut toimintamenot	-492 079,36	0,00	-492 079,36	-450 021,78	42 057,58	-8,55 %
Toimintakate	-18 192 225,53	117 108,00	-18 075 117,53	-16 638 148,84	1 436 968,69	-7,95 %
Verotulot	15 345 000,00	-492 502,00	14 852 498,00	14 852 498,88	0,88	0,00 %
Valtionosuudet	3 983 783,00	260 495,00	4 244 278,00	4 244 274,00	-4,00	0,00 %
Rahoitustulot ja menot	50 000,00	-16 000,00	34 000,00	60 944,74	26 944,74	79,25 %
Korkotulot	23 000,00	30 000,00	53 000,00	67 432,87	14 432,87	27,23 %
Muut rahoitustulot	181 000,00	-100 000,00	81 000,00	65 995,44	-15 004,56	-18,52 %
Korkomenot	-150 000,00	54 000,00	-96 000,00	-68 289,07	27 710,93	-28,87 %
Muut rahoitusmenot	-4 000,00	0,00	-4 000,00	-4 194,50	-194,50	4,86 %
Vuosikate	1 186 557,47	-130 899,00	1 055 658,47	2 519 568,78	1 463 910,31	138,67 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 742 503,84	0,00	-2 742 503,84	-2 608 297,47	134 206,37	-4,89 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 742 503,84	0,00	-2 742 503,84	-2 608 297,47	134 206,37	-4,89 %
Kertaluonteiset poistot		0,00			0,00	
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Tilikauden tulos	-1 555 946,37	-130 899,00	-1 686 845,37	-88 728,69	1 598 116,68	-94,74 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	281 106,61	0,00	281 106,61	279 979,43	-1 127,18	-0,40 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 274 839,76	-130 899,00	-1 405 738,76	191 250,74	1 596 989,50	-113,60 %

Harmaalla pohjalla esitetty kunnanvaltuustoon nähden sitovat erät.

Verotulojen erittely

	Alkup. TA 2025	TA muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama
Verotulot	15 345 000	-492 502	14 852 498	14 852 499	1
Kunnan tulovero	11 482 000	-551 686	10 930 314	10 930 314	0
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 049 000	14 658	1 063 658	1 063 658	0
Kiinteistövero	2 814 000	44 526	2 858 526	2 858 526	0

Tuloveron määräytyminen	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Tuloveroprosentti	8,90	8,90	8,86	21,50	21,50	21,50
Verotettava tulo, € / as *	20 768	19 463	18 369	16 127	15 379	15 015
Muutosprosentti	6,10	4,30	13,90	5,74	2,42	2,84

Taulukko: tuloveroprosentti, verotettava tulo/asukas (eur). Lähde: Kuntaliiton veroennustekehikko. * Maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot. Vuoden 2025 luku on ennakkotieto. Soteuudistus vaikuttaa tuloveroprosentteihin 2023 vuodesta lähtien.

Kiinteistöveroprosentit			
Vuosi	Yleinen	Vakituinen asuinrakennus	Muut asuinrakennukset
2025	1,10	0,48	1,10
2024	1,10	0,48	1,10
2023	1,10	0,48	1,10
2022	1,10	0,48	1,10
2021	1,10	0,48	1,10
2020	1,10	0,48	1,10
2019	1,10	0,48	1,10
2018	1,00	0,45	1,05
2017	1,00	0,45	1,05
2016	1,00	0,45	1,05
2015	1,00	0,45	1,05

Taulukko: kiinteistöveroprosentit

Valtionosuuksien erittely

	Alkup TA 2025	TA muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama
Valtionosuudet	3 175 846	246 015	3 421 861	3 421 854	-7
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. Tasaukset	3 740 584	-4 224	3 736 360	3 736 353	-7
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-564 738	250 239	-314 499	-314 499	0
Verotulomenetyksen korvaus	807 937	14 480	822 417	822 420	3
Yhteensä	3 983 783	260 495	4 244 278	4 244 274	-4

2.3 Investointien toteutuminen

Investointimenojen toteutumisaste oli 39,6 prosenttia muutetusta talousarviosta. Valtuustoon nähden sitova taso on esitetty sinisellä korostuksella.

Investointi	Toteuma 2025	Alkup TA	Muutettu TA	Tot % MTA
Rakennukset	-478 434,27	-5 223 000,00	-5 223 000,00	9,2 %
192903540_00003 Onkkaalan alueen uusi koulu- ja päiväkotikiinteistö	-74 019,10	-4 000 000,00	-4 000 000,00	1,9 %
192903740_00023 HermAnnin päiväkotikiinteistö, pihakatos	-7 202,91	-15 000,00	-15 000,00	48,0 %
192903740_00024 Aitoon päiväkotikiinteistö, pihakatos		-15 000,00	-15 000,00	
192903740_00025 Laitikkalan ryhmäperhepäiväkotikiinteistö, ikkunat ja ovet uusiminen	-17 354,41	-20 000,00	-20 000,00	86,8 %
192903750_00002 Lämmitysjärjestelmät Luopioinen	13 298,60			
192903750_00014 Pälkäneen terveysasema, ilmanvaihdon koneet		-100 000,00	-100 000,00	
192903750_00015 Pälkäneen terveysasema, katto, julkisivu ja sokkelit korjaus	-33 658,84	-230 000,00	-230 000,00	14,6 %
192903750_00016 Taloautomaatioiden saneeraus, Kukkiakoto ja Haaparinne		-70 000,00	-70 000,00	
192903750_00017 Esteettömyysinvestoinnit 2025		-20 000,00	-20 000,00	
192903750_00018 Luopioisten aitan katon uusinta		-40 000,00	-40 000,00	
192903750_00019 Luopioisten lämpölaite	-1 358 347,66			
192903750_00020 Luopioisten kaukolämpöverkko	-429 561,78			
192903750_00021 Luopioisten kaukolämpö, lämmönsiirtimet	-144 831,89	-400 000,00	-400 000,00	36,2 %
192903750_00022 Kostia Areena, aurinkopaneelit	-26 693,22	-33 000,00	-33 000,00	80,9 %
192903750_00023 Kiinteistösaneeraukset 2025		-100 000,00	-100 000,00	
192903750_00024 Nuijantalo, yläkerran ikkunoiden vaihto	-14 180,61	-30 000,00	-30 000,00	47,3 %

192903750_00025 Nuijantalo, katon pinnoitus	-20 650,00	-50 000,00	-50 000,00	41,3 %
192903750_00026 Kukkiakodan kellarin ilmanvaihdon parantaminen		-100 000,00	-100 000,00	
192903750_00031 Luopioisten kaukolämpöverkko SOTE	-30 362,60			
192903750_00032 Luopioisten kaukolämpö, lämmönsiirtimet SOTE	-142 889,10			
1929000116 Rakennusten myynti	1 808 019,25			
Kaavatiet	-803 725,16	-1 300 000,00	-1 300 000,00	61,8 %
192904150_00009 Vohlisaaren kaavatie	-16 260,77	-400 000,00	-400 000,00	4,1 %
192904150_00045 Rintetien pysäköintialue	-1 165,61			
192904150_00049 Kostianvirran kylä, Joenkalliontie ja Amiraalintie kadut	-241 185,80	-250 000,00	-250 000,00	96,5 %
192904150_00057 Kaavateiden päällystäminen 2025	-81 140,27	-90 000,00	-90 000,00	90,2 %
192904150_00058 Pälkäneentien kadunparannus	-318 629,52	-350 000,00	-350 000,00	91,0 %
192904150_00059 Lastenlinnan alueen uudet kaavatiet		-20 000,00	-20 000,00	
192904150_00061 Tievalaistuksen uusiminen 2025	-111 679,75	-90 000,00	-90 000,00	124,1 %
192904150_00062 Kotakorventie	-33 663,44	-100 000,00	-100 000,00	33,7 %
Liikuntapaikat	-42 639,36	-125 000,00	-125 000,00	71,1 %
192904150_00054 Pakanranta, leikkialueen uusiminen	-42 639,36	-60 000,00	-60 000,00	71,1 %
192904150_00055 Harhalan kenttä, peruskorjaus		-15 000,00	-15 000,00	
192904150_00056 Laipanmaa, pitkospuu- ja siltarakenteiden uusiminen		-50 000,00	-50 000,00	
Vesihuolto	-290 548,94	-803 000,00	-803 000,00	36,2 %
192904610_00021 Sappeen alueen runkovesijohdon jatko	-115 229,14	-120 000,00	-120 000,00	96,0 %
192904610_00024 Sappeen paineekorotuspumppaamot	-35 249,74			

192904620_00013	Jäteveden prosessiautomaatio, Tommola		-33 000,00	-33 000,00	
192904620_00014	Sappee- Onkkaala viemärin siirtolinjan automaatio		-30 000,00	-30 000,00	
192904630_00002	Vohlisaaren kunnallistekniikka (vesi- ja viemäri)	-48 581,26	-500 000,00	-500 000,00	9,7 %
192904630_00009	Kostianvirran kylä, Joenkalliontie ja Amiraalintie vesi	-91 488,80	-50 000,00	-50 000,00	183,0 %
192904630_00011	Putkistosaneeraukset, varaus odottamattomiin investointeihin		-70 000,00	-70 000,00	
Muut ja yleiset alueet		236 589,93	-80 000,00	-330 000,00	
1929000101	Maa-alueiden uushankinta	-26 080,00	-120 000,00	-120 000,00	21,7 %
1929000102	Maa-alueiden myynti	61 640,40	100 000,00	100 000,00	61,6 %
1929000201	Osakkeiden osto	-250 000,00		-250 000,00	100,0 %
1929000202	Osakkeiden myynti	40 220,94			
1929000301	Taide-esineiden osto	0			
1929000501	Kiinteät rakenteet ja laitteet myynti	429 561,78			
192904150_00063	Varamaan venelaitureiden kunnostustyöt		-30 000,00	-30 000,00	
192904150_00064	Aitoon Laivarannan leikkivälineet	-9 211,36	-10 000,00	-10 000,00	92,1 %
192904150_00065	Karhunmaan veneluiskan ja vieruslaiturin uusinta		-20 000,00	-20 000,00	
192904150_00066	Laitikkalan kentän peruskunnostus	-9 541,83			
Investointimenot yhteensä		-3 718 200,17	-9 131 000,00	-9 381 000,00	39,6 %
Investointitulot yhteensä		2 339 442,37	1 600 000,00	1 600 000,00	146,2 %
Investoinnit netto		-1 378 757,80	-7 531 000,00	-7 781 000,00	17,7 %

2.4 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

Ulkoisen tilinpäätöksen talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	2025	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 186 557,47	-130 899,00	1 055 658,47	2 519 568,78	1 463 910,31	138,67 %
Tulorahoituksen korjauserät	-80 000,00	0,00	-80 000,00	-168 597,63	-88 597,63	110,75 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-9 131 000,00	-250 000,00	-9 381 000,00	-3 718 200,17	5 662 799,83	-60,36 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin				0,00	0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 600 000,00	0,00	1 600 000,00	2 508 040,00	908 040,00	56,75 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-6 424 442,53	-380 899,00	-6 805 341,53	1 140 810,98	7 946 152,51	-116,76 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys		0,00		-1 093,23	1 093,23	
Antolainasaamisten vähennys	3 444 000,00	0,00	3 444 000,00	0,00	-3 444 000,00	-100,00 %
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000,00	0,00	2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-100,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-884 000,00	0,00	-884 000,00	-884 594,10	-594,10	0,07 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000,00	0,00	2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-100,00 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,00	0,00	0,00	2 797 754,88	2 797 754,88	

Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Valtuustoon nähden sitovat erät on merkitty harmaalla pohjalla. Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

2.6 Yhteenveto käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan toteutumisesta

Käyttötaloulosassa valtuustoon nähden sitova taso on toimintakate, ulkoisten tuottojen ja kulujen erotus eli netto.

Toimiala	TA2025	TA-muutokset	MTA2025	TP2025	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Tekniset palvelut	-1 941 807	97 000	-1 844 807	-1 409 526	-435 281	76,4 %
Elinvoimapalvelut	-1 916 252		-1 916 252	-1 671 528	-244 724	87,2 %
Tarkastustoimi	-30 868		-30 868	-28 815	-2 054	93,3 %
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	-311 249		-311 249	-216 356	-94 893	69,5 %
Maankäyttö ja kaavoitus	-115 423		-115 423	-126 728	11 305	109,8 %
Hallintopalvelut	-1 148 575		-1 148 575	-991 190	-157 386	86,3 %
Talous- ja tukipalvelut	-2 422 767	37 000	-2 385 767	-2 208 504	-177 263	92,3 %
Sivistyspalvelut	-10 553 049	-7 892	-10 560 941	-10 291 593	-269 347	97,5 %
Sosiaali- ja terveystalvet	-191 639	-9 000	-200 639	-195 885	-4 754	97,6 %
Vesihuoltolaitos	439 405		439 405	501 975	-62 570	114,2 %

Taulukko: käyttötaloulosan ulkoisen toimintakatteen (toimintatuottojen ja -kulujen erotus) toteutuminen toimialoittain. Luvut euroina.

Kunnanvaltuustoon nähden sitova toimintakate ylittyi maankäytön ja kaavoituksen osalta. Vesihuoltolaitoksen toimintakatteen ylitys on vastaavasti positiivinen, koska toiminnan luonteesta johtuen tulot ovat menoja suuremmat, eli toimintakate on plusmerkkinen muihin toimialoihin verrattuna. Muiden toimialojen osalta toteumat jäivät alle muutetun talousarvion.

Tuloslaskelmaosa	Alkuperäinen TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama	Poikkeama %
Verotulot	15 345 000	-492 502	14 852 498	14 852 499	1	0,0 %
Valtionosuudet	3 983 783	260 495	4 244 278	4 244 274	-4	0,0 %
Rahoitustulot ja menot	50 000	-16 000	34 000	60 945	26 945	79,2 %

Taulukko: tuloslaskelmaosassa sitovaksi määritettyjen erien toteutuminen. Luvut euroina.

Rahoitusosa	Alkuperäinen talousarvio 2025	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen 2025	TP 2025	Poikkeama	Poikkeama %
Oma pääoman muutokset	0	0	0	0	0	
Antolainauksen muutokset	3 444 000	0	3 444 000	-1 093	-3 442 907	
Lainakannan muutokset	3 116 000	0	3 116 000	-884 594	-4 000 594	

Taulukko: rahoitusosassa sitovaksi määritettyjen erien toteutuminen. Luvut euroina.

Investointiosa	Alkuperäinen talousarvio 2025	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen 2025	TP 2025	Poikkeama	Poikkeama %
Investoinnit yhteensä	-7 531 000	-250 000	-7 781 000	-1 378 758	6 402 242	17,7 %

Taulukko: investointiosan investointimenojen ja -tulojen (netto) toteutuminen. Luvut euroina.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2.5 Tuloslaskelma

	1-12/2025		1-12/2024	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 707 564,69		2 605 251,56	
Maksutuotot	374 288,71		333 387,39	
Tuet ja avustukset	374 123,13		650 405,75	
Muut toimintatuotot	1 729 804,94	5 185 781,47	1 565 637,74	5 154 682,44
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-9 844 269,58		-9 971 909,56	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 947 426,67		-2 052 452,30	
Muut henkilösivukulut	-279 549,86		-232 038,87	
Palvelujen ostot	-6 455 906,17		-5 890 820,40	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 009 473,83		-2 329 381,90	
Avustukset	-837 282,42		-572 755,95	
Muut toimintakulut	-450 021,78	-21 823 930,31	-357 619,48	-21 406 978,46
Toimintakate		-16 638 148,84		-16 252 296,02
Verotulot		14 852 498,88		15 402 067,10
Valtionosuudet		4 244 274,00		3 627 508,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	67 432,87		176 765,79	
Muut rahoitustuotot	65 995,44		86 289,49	
Korkokulut	-68 289,07		-82 997,03	
Muut rahoituskulut	-4 194,50	60 944,74	-31 875,75	148 182,50
Vuosikate		2 519 568,78		2 925 461,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 608 297,47		-2 880 051,88	
Arvonalentumiset		-2 608 297,47	-863 826,00	-3 743 877,88
Tilikauden tulos		-88 728,69		-818 416,30
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		279 979,43		306 366,60
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		191 250,74		-512 049,70

2.6 Tase

VASTAAVAA	1-12/2025	1-12/2024
A Pysyvät vastaavat	33 164 205,46	34 392 651,90
II Aineelliset hyödykkeet	29 252 676,57	30 691 995,30
1. Maa- ja vesialueet	5 491 687,51	5 527 247,91
2. Rakennukset	9 700 412,87	11 183 973,90
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 160 079,30	12 944 570,59
4. Koneet ja kalusto	223 033,96	310 775,86
5. Muut aineelliset hyödykkeet	31 874,20	21 461,06
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	645 588,73	703 965,98
III Sijoitukset	3 911 528,89	3 700 656,60
1. Osakkeet ja osuudet	3 813 056,60	3 603 277,54
3. Muut lainasaamiset	39 250,03	39 250,03
4. Muut saamiset	59 222,26	58 129,03
C Vaihtuvat vastaavat	9 171 568,87	8 939 399,55
II Saamiset	1 403 579,77	4 224 288,98
Lyhytaikaiset saamiset	1 403 579,77	4 224 288,98
1. Myyntisaamiset	533 830,21	237 852,11
2. Lainasaamiset	30 000,00	3 454 318,00
3. Muut saamiset	369 741,98	195 993,03
4. Siirtosaamiset	470 007,58	336 125,84
III Rahoitusarvopaperit	1 200 000,00	1 200 000,00
4. Muut arvopaperit	1 200 000,00	1 200 000,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 567 989,10	3 515 110,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 335 774,33	43 332 051,45

VASTATTAVAA	1-12/2025	1-12/2024
A Oma pääoma	28 442 029,07	28 250 778,33
I Peruspääoma	12 137 361,06	12 137 361,06
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	16 113 417,27	16 625 466,97
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	191 250,74	-512 049,70
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	1 051 820,27	1 331 799,70
1. Poistoero	1 051 820,27	1 331 799,70
D Toimeksiantojen pääomat	412 622,65	475 419,40
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	412 622,65	475 419,40
E Vieras pääoma	12 429 302,34	13 274 054,02
I Pitkäaikainen	8 570 214,25	9 332 952,93
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 233 349,88	5 063 348,56
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 336 864,37	4 269 604,37
II Lyhytaikainen	3 859 088,09	3 941 101,09
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	829 998,68	879 998,68
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	4 595,42
5. Saadut ennakot	170 694,72	188 544,29
6. Ostovelat	1 028 982,60	1 033 909,56
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	279 217,42	272 730,64
8. Siirtovelat	1 550 194,67	1 561 322,50
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 335 774,33	43 332 051,45

2.7 Rahoituslaskelma

	1–12/2025		1–12/2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 519 568,78		2 925 461,58	
Tulorahoituksen korjauserät	-168 597,63	2 350 971,15	-66 381,67	2 859 079,91
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 718 200,17		-2 274 389,85	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 508 040,00	-1 210 160,17	200 162,00	-2 074 227,85
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 140 810,98		784 852,06
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-1 093,23		-12 450,00	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	-1 093,23	55 682,00	43 232,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-884 594,10		-888 479,99	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-884 594,10	0,00	-888 479,99
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-62 796,75		331 145,38	
Saamisten muutos	2 820 709,21		-45 297,98	
Korottomien velkojen muutos	39 842,42	2 797 754,88	150 412,70	436 260,10
Rahoituksen rahavirta		1 912 067,55		-408 987,89
Rahavarojen muutos		3 052 878,53		375 864,17
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 767 989,10		4 715 110,57	
Rahavarat 1.1.	4 715 110,57	3 052 878,53	4 339 246,40	375 864,17

2.8 Konsernituloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot	6 938 014,75	7 349 681,13
Toimintakulut	-23 654 770,95	-23 696 722,59
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	0,00
TOIMINTAKATE	-16 716 756,20	-16 347 041,46
Verotulot	14 817 919,30	15 367 253,82
Valtionosuudet	4 505 346,87	3 896 194,01
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	68 949,05	158 524,77
Muut rahoitustuotot	46 808,88	85 973,83
Korkokulut	-130 244,10	-188 146,51
Muut rahoituskulut	-29 563,72	-146 658,79
Rahoitustuotot ja -kulut	-44 049,89	-90 306,71
VUOSIKATE	2 562 460,08	2 826 099,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 876 111,38	-3 211 271,44
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-2 876 111,38	-3 211 271,44
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	1 170 420,89
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	1 170 420,89
TILIKAUDEN TULOS	-313 651,30	785 249,11
Tilinpäätössiirrot	89,18	89,18
Tilikauden verot	-17 639,74	-21 415,69
Laskennalliset verot	28 134,60	13 587,54
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-1 466,34	-833,65
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-304 533,59	776 676,49

2.9 Konsernitase

KONSERNITASE

VASTAAVAA

31.12.2025 31.12.2024

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	164,96	214,49
Konserniliikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	6 950,17	7 001,24
	-304,40	0,00

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 6 810,73 7 215,73

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	5 785 330,31	5 810 115,28
Rakennukset	13 125 464,19	12 959 563,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 787 131,32	13 424 240,33
Koneet ja kalusto	1 707 338,82	1 095 130,97
Muut aineelliset hyödykkeet	34 955,79	24 542,65
	685 336,43	1 345 702,42

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Aineelliset hyödykkeet 36 125 556,86 34 659 295,20

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	1 422 112,25	1 462 333,19
Muut lainasaamiset	0,00	0,03
Muut saamiset	20 572,26	19 479,03

Sijoitukset 1 442 684,51 1 481 812,25

PYSYVÄT VASTAAVAT 37 575 052,10 36 148 323,18

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	75 522,10	77 726,66
Lahjoitusrahastojen varat	2 826,58	3 016,41

TOIMEKSIANTOJEN VARAT 78 348,68 80 743,07

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	26 190,60	43 248,83
----------------------	-----------	-----------

Vaihto-omaisuus 26 190,60 43 248,83

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Lainasaamiset	331 900,00	331 900,00
Muut saamiset	334 627,39	333 970,81

Pitkäaikaiset saamiset 666 527,39 665 870,81

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	678 568,35	857 835,38
Lainasaamiset	30 000,00	10 000,00
Laskennalliset verosaamiset	10 606,00	14 057,90
Muut saamiset	438 810,48	300 720,17
Siirtosaamiset	472 547,48	5 340 040,65
Lyhytaikaiset saamiset	1 630 532,31	6 522 654,10
Saamiset	2 297 059,70	7 188 524,91
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5 424,68	5 424,42
Muut arvopaperit	1 206 439,90	1 206 400,34
Rahoitusarvopaperit	1 211 864,58	1 211 824,76
Rahat ja pankkisaamiset	7 577 453,71	5 789 658,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 112 568,59	14 233 256,61
VASTAAVAA	48 765 969,37	50 462 322,86

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 137 361,06	12 137 361,06
Arvonkorotusrahasto	544,35	544,35
Muut omat rahastot	18 964,39	19 053,57
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	18 507 694,32	17 731 017,83
Tilikauden yli-/alijäämä	-304 533,59	776 676,49
OMA PÄÄOMA	30 360 030,53	30 664 653,30
VÄHEMMISTÖOSUDET	29 568,40	28 102,07
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	75 522,44	77 727,10
Lahjoitusrahastojen pääomat	415 924,29	478 754,90
Muut toimeksiantojen pääomat	17,78	20,99
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	491 464,51	556 502,99
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 857 355,15	5 613 262,49
Lainat julkisyhteisöiltä	1 473 048,59	1 557 398,44
Ostovelat	526,67	0,00
Muut velat	4 868 393,00	4 795 245,18
Pitkäaikainen vieras pääoma	13 199 323,41	11 965 906,11
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 085 518,05	3 424 955,02
Lainat julkisyhteisöiltä	73 044,59	78 047,15
Saadut ennakot	176 889,20	226 356,05
Ostovelat	1 167 364,88	1 145 751,75
Muut velat	296 447,22	348 569,15
Siirtovelat	1 617 110,30	1 722 684,49
Laskennalliset verovelat	269 208,28	300 794,78
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 685 582,51	7 247 158,39
VIERAS PÄÄOMA	17 884 905,92	19 213 064,50
VASTATTAVAA	48 765 969,36	50 462 322,85

2.10 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 562 460,08	2 826 099,66
Satunnaiset erät	0,00	1 170 420,89
Tilikauden verot	-17 639,74	-21 415,69
Tulorahoituksen korjauserät	-168 646,00	-42 594,97
	2 376 174,34	3 932 509,89
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 236 068,06	-2 608 790,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 102 966,96	176 381,28
	-4 133 101,10	-2 432 409,69
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 756 926,76	1 500 100,19
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 093,23	-7 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	-1 093,23	-7 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 300 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 194 852,55	-3 484 729,46
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 289 844,17	2 224 841,59
	-1 184 696,72	-1 259 887,87
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-62 644,08	331 304,83
Vaihto-omaisuuden muutos	17 058,23	-163,49
Saamisten muutos	4 888 013,31	504 698,44
Korottomien velkojen muutos	-111 875,36	-704 989,34
	4 730 552,10	130 850,44
Rahoituksen rahavirta	3 544 762,14	-1 136 037,44
Rahavarojen muutos	1 787 835,39	364 062,76
Rahavarat 31.12.	8 789 318,29	7 001 482,87
Rahavarat 1.1.	7 001 482,87	6 637 420,12
Rahavarojen muutos	1 787 835,39	364 062,76

3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

3.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Pälkäneen kunnan poistosuunnitelmaa muutettiin 8.2.2016 ja poistosuunnitelmaa on sovellettu vuoden 2015 tilinpäätöksestä lähtien. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuus

Saamiset ja rahoitusomaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

3.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Luopioisten lämpölaitoksen myynti Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle vaikuttaa kertaluonteisesti 2025 vuoden luvuissa kunnan ja konsernin osalta. Tilinpäätöksessä 2025 näkyy myös syksyllä aloittaneen Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n talousluvut 10–12/2025 kausilta. Yhtiön ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2026 joten luvut on yhdistetty konserniin vain vuoden 2025 osalta. Yhtiölle ei asetettu vuodelle 2025 erillisiä taloustavoitteita, joten yhtiön osuutta ei ole esitetty kappaleessa 1.8.2.

Työllisyysalueuudistus vaikuttaa kunnan kustannuksiin 2025 vuodesta alkaen. Muutos näkyy tilinpäätöksen euroissa toimintakulujen ja avustusten kasvuna. Uudistus näkyy valtionosuuksissa peruspalveluiden valtionosuusrahoituksen kasvuna edeltävään tilikauteen nähden.

Verotulot eivät ole täysin vertailukelpoiset 2025 ja 2024 vuosien välillä. Vuoden 2025 verotuloihin tehtiin keväällä 2025 oikaisu. Oikaisu koski verovuodelle 2024 tehtyä ryhmäosuuden oikaisua. Oikaisu osoittautui perusteettomaksi ja se korjattiin keväällä 2025. Oikaisusta johtuen vuoden 2024 kunnallisverotulot olivat odotettua suuremmat ja vastaavasti korjaus heikensi verotulojen toteumaa 2025 vuoden osalta.

3.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöistä yhdistelemättä on jätetty asunto-osakeyhtiöt. Em. tahoja ei ole yhdistelty konserniin, koska niiden merkitys on riittävän vähäinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernia koskeva taulukko on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 1.8.1.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

3.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Hallintopalvelut	345 122,94	273 628,90	275 100,02	279 945,27
Talous- ja tukipalvelut	-75 886,02	82 027,40	37 378,34	76 763,57
Maankäyttö ja kaavoitus	117,65	6 111,57	117,65	6 111,57
Elinvoimapaalvelut	137 423,61	232 797,60	137 423,61	233 872,52
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0,00	5 695,35	0,00	5 695,35
Sivistyspalvelut	1 044 276,94	1 033 824,88	1 010 396,18	993 397,88
Tekniset palvelut	3 988 085,95	4 336 560,03	2 144 149,23	2 070 884,60
Rakennus- ja ympäristöjaosto	177 060,38	137 989,57	177 310,38	140 324,57
Vesilaitos	1 321 813,31	1 241 045,83	1 403 906,06	1 347 687,11
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>6 938 014,76</i>	<i>7 349 681,13</i>	<i>5 185 781,47</i>	<i>5 154 682,44</i>

7. Verotulojen erittely

	Kunta	
	2025	2024

Kunnan tulovero	10 930 314,45	11 545 384,71
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 063 658,36	1 077 252,84
Kiinteistövero	2 858 526,07	2 779 429,55
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>14 852 498,88</i>	<i>15 402 067,10</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 736 353,00	2 960 439,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	<i>2 187 348,00</i>	<i>2 319 534,00</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-314 499,00	-571 679,00
Verotulomenetyksen kompensatio	822 420,00	1 238 748,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>4 244 274,00</i>	<i>3 627 508,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	849 586,01	909 334,36
Muiden palvelujen ostot	5 606 320,16	4 981 486,04
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>6 455 906,17</i>	<i>5 890 820,40</i>

Liitetieto 11 – Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto 2 – 5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto 10 - 30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto 15 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Tasapoisto 10 – 30 vuotta
Koneet ja kalusto	Tasapoisto 3 – 15 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	Tasapoisto 10 – 30 vuotta hankekohtaisesti

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot sekä satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	52 359,62	33 970,75	52 359,62	57 800,63
Rakennusten luovutusvoitot	192 314,30	0,00	192 314,30	0,00
Muut luovutusvoitot	48,37	8 624,22	0,00	8 581,04
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>244 722,29</i>	<i>42 594,97</i>	<i>244 673,92</i>	<i>66 381,67</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	926,90	0,00	926,90	0,00
Rakennusten luovutustappiot	56 028,45	0,00	56 028,45	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	19 120,94	0,00	19 120,94	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>76 076,29</i>	<i>0,00</i>	<i>76 076,29</i>	<i>0,00</i>
		Konserni		Kunta
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	1 170 420,89	0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 170 420,89</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

14. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2025	2024
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	34 426,80	69 508,46
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>34 426,80</i>	<i>69 508,46</i>

3.3 Tasetta koskevat liitetiedot

3.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	544,39	544,39	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00

Arvo 31.12.	544,39	544,39	0,00	0,00
Arvonkorotukset yhteensä	544,39	544,39	0,00	0,00

18. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineelliset hyödykkeet

Kunta

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 527 247,91	11 183 973,90	12 944 570,59	310 775,86	21 461,06	703 965,98	30 691 995,30
Lisäykset tilikauden aikana	26 080,00	1 438 095,83	1 668 480,60	0,00	0,00	335 543,74	3 468 200,17
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-61 640,40	-1 808 019,25	-429 561,78	0,00	0,00	0,00	-2 299 221,43
Siirrot erien välillä	0,00	316 989,24	62 485,53	0,00	14 446,22	-393 920,99	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-1 430 626,85	-1 085 895,64	-87 741,90	-4 033,08	0,00	-2 608 297,47
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 491 687,51	9 700 412,87	13 160 079,30	223 033,96	31 874,20	645 588,73	29 252 676,57
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 491 687,51	9 700 412,87	13 160 079,30	223 033,96	31 874,20	645 588,73	29 252 676,57
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista							0,00

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	230 123,17	224 039,74	73 197,00	73 197,00
Muut maa- ja vesialueet	5 554 662,75	5 585 531,15	5 418 490,51	5 454 050,91
Arvonkorotukset	544,39	544,39	0,00	0,00
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>5 785 330,31</i>	<i>5 810 115,28</i>	<i>5 491 687,51</i>	<i>5 527 247,91</i>

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kunta

	Osakkeet konserniyh- tiöt	Osakkeet omistusyh- teys- yhteisöt	Kuntayh- tymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuu- det	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 964 189,33	542 822,54	176 898,52	919 367,15	3 603 277,54
Lisäykset	250 000,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00
Vähennykset	0,00	-40 220,94	0,00	0,00	-40 220,94
Hankintameno 31.12.	2 214 189,33	502 601,60	176 898,52	919 367,15	3 813 056,60
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 214 189,33	502 601,60	176 898,52	919 367,15	3 813 056,60

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Kunta

	Jvk-lainasaa- miset	Saamiset konserniyh- tei- söt	Saamiset kuntayhty- mät	Saamiset muut yhtei- söt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	79 400,01	0,00	17 979,03 17 979,03	97 379,04
Lisäykset	0,00	0,02	0,00	1 093,23	1 093,25
Hankintameno 31.12.	0,00	79 400,03	0,00	19 072,26	98 472,29
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	79 400,03	0,00	19 072,26	98 472,29

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

19.-21. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin		
				osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
				977		-
Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	0288890-4	100	100	959,47	1 848 506,34	77,91
Pälkäneen Aluelämpö Oy	0422432-7	100	100	1 316 268,54	3 477 562,84	27 423,18
Pälkäneen Valokuitu Oy	2708806-5	100	100	859 982,26	7 638,36	-123 891,18
KKOy Luopioisten Pienteollisuustalo	0677345-0	78	78	104 833,42	3 792,01	5 198,82
Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy	3571705-2	100	100	97 868,73	526,67	-2 131,27
Kuntayhtymät						
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä, konserni	0206289-7	1,6	1,602107	165 640,76	28 469,54	-2 953,28
Koulutuskuntayhtymä Tavastia, konserni	0205303-4	0,2	0,229545	20 733,71	21 668,00	223,12
Pirkanmaan liitto	0828308-4	1,3	1,274032	26 057,81	14 124,28	5 424,61
Kiinteistöllky Tavastia	3298657-2	0,2	0,229545	54 181,92	363,64	0,00
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Rantakukkia	0607759-4	26,5	26,5	85 511,78	6 545,58	13,25
As Oy Luopioisten Retkitie *	0641734-1	17,2	17,2	51 702,06	10 360,93	1 777,32
As Oy Aitoonrivi *	0641733-3	26,6	26,6	64 357,59	1 436,40	902,37
As Oy Kyläkantola *	0736723-5	37,1	37,1	114 389,57	1 403,45	0,07
As Oy Tiilivakki *	0795223-1	40,2	40,2	152 749,81	0,00	2 200,70
As Oy Luopioisten Kokinrivi *	0862559-0	20,1	20,1	96377,66	0,00	528,52

*Taulukossa esitetty v.2024 luvut vuoden 2025 tilinpäätöksen vielä puuttuessa.

22. Saamisten erittely

	Kunta			
	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	22 965,71	0,00	422,14
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	3 444 318,00
Siirtosaamiset	0,00	6 183,54	0,00	34 097,84
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>29 149,25</i>	<i>0,00</i>	<i>3 478 837,98</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>29 149,25</i>	<i>0,00</i>	<i>3 478 837,98</i>

23. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Siirtyvät korot	39,78	70,15	0,00	27 743,27
Kelan korvaus työterveyshuollosta	69 528,70	100 528,70	69 000,00	100 000,00
Valtion tuet ja avustukset	56 412,79	119 717,94	56 412,79	119 717,94
Vuokrasaamiset	835,67	714,89	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	6 183,54	6 354,57
Muut siirtosaamiset	345 730,54	5 119 008,97	338 411,25	82 310,06
<i>Yhteensä</i>	<i>472 547,48</i>	<i>5 340 040,65</i>	<i>470 007,58</i>	<i>336 125,84</i>

3.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

24. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	12 137 361,06	12 137 361,06	12 137 361,06	12 137 361,06
Peruspääoma 31.12.	12 137 361,06	12 137 361,06	12 137 361,06	12 137 361,06
Arvonkorotusrahassto 1.1.	544,35	544,35	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 31.12.	544,35	544,35	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	3 486,49	3 575,67	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-89,18	-89,18	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	3 397,31	3 486,49	0,00	0,00
Rakennusrahassto 1.1.	15 567,08	15 567,08	0,00	0,00
Rakennusrahassto 31.12.	15 567,08	15 567,08	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	18 507 694,32	17 731 017,83	16 113 417,27	16 625 466,97
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	18 507 694,32	17 731 017,83	16 113 417,27	16 625 466,97
Tilikauden yli-/alijäämä	-304 533,59	776 676,49	191 250,74	-512 049,70
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>30 360 030,53</i>	<i>30 664 653,30</i>	<i>28 442 029,07</i>	<i>28 250 778,33</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2025	2024
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	16 113 417,27	16 625 466,97
Tilikauden yli-/alijäämä	191 250,74	-512 049,70
Kertynyt poistoero 31.12.	1 051 820,27	1 331 799,70
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	17 356 488,28	17 445 216,97

26. Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 433 333,16	1 999 999,84	1 433 333,16	1 999 999,84
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	1 433 333,16	1 999 999,84	1 433 333,16	1 999 999,84

29. Vieras pääoma

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	2 700,00	0,00	2 700,00
Ostovelat	0,00	55 826,93	0,00	53 293,81
Muut velat	7 061,50	0,00	6 121,50	0,00
Siirtovelat	0,00	1 818,65	0,00	1 818,65
<i>Yhteensä</i>	7 061,50	60 345,58	6 121,50	57 812,46

30. Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2025	2024
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	1 000 000,00	1 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 000 000,00	1 000 000,00

31. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Liittymismaksut	4 783 125,88	4 716 805,88	4 336 864,37	4 269 604,37
Muut velat	85 267,12	78 439,30	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>4 868 393,00</i>	<i>4 795 245,18</i>	<i>4 336 864,37</i>	<i>4 269 604,37</i>

32. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Verojaksotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	135 321,72	166 726,19	135 096,14	165 122,89
Lomapalkkajaksotukset	1 354 510,40	1 360 289,65	1 335 477,61	1 348 586,65
Korkojaksotukset	23 834,08	35 521,08	14 335,99	17 572,50
Tuloennakot	1 610,16	2 989,02	0,00	0,00
Vuokrajaksotukset	0,00	12 744,32	0,00	0,00
Muut siirtovelat	101 833,93	144 414,22	65 284,93	30 040,46
<i>Yhteensä</i>	<i>1 617 110,29</i>	<i>1 722 684,48</i>	<i>1 550 194,67</i>	<i>1 561 322,50</i>

3.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

33. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 753 998,47	2 129 148,27	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	450 000,00	450 000,00	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>450 000,00</i>	<i>450 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

37. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Toimitilojen vuokravastuut	25 387,26	17 710,68	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	6 861,56	8 831,58	0,00	0,00

Maa-alueiden vuokravastuut	0,00	76 926,93	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	14 024,42	16 633,58	13 992,00	16 603,91
Vuokravastuut yhteensä	46 273,23	120 102,77	13 992,00	16 603,91
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	19 850,00	22 470,11	13 992,00	16 603,91

Liitetietoylesohjeen päivityksen 2019 vuoksi kaikkia vertailuvuoden tietoja ei ole saatavilla.

Leasingvastuut yhteensä	196 784,30	214 920,00	196 784,30	214 920,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	93 425,26	90 144,51	93 425,26	90 144,51
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
Yhteensä	243 057,53	335 022,77	210 776,30	231 523,91

38.-39. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisö- jen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			5 494 185,00	9 672 607,83
Jäljellä oleva pääoma			4 002 655,19	4 213 876,89
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Jäljellä oleva pääoma	529 000,00	660 400,00	529 000,00	660 400,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	57 943 593,00	54 767 628,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	74 167,00	58 771,00

40. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Sopimusvastuut				

Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat veloitteet	1 860 985,00	2 173 600,00	2 173 600,00	2 173 600,00
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>1 860 985,00</i>	<i>2 173 600,00</i>	<i>2 173 600,00</i>	<i>2 173 600,00</i>
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	12 411,70	8 491,11	0,00	0,00

3.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

41. Henkilöstömäärä 31.12.

	Kunta	
	2025	2024
Hallintopalvelut (sis. kuntajohtaminen)	7	7
Talous- ja tukipalvelut	37	41
Elinvoimapalvelut	7	17
Sivistyspalvelut	170	175
Tekiniset palvelut	20	21
<i>Yhteensä</i>	<i>241</i>	<i>261</i>

41. HTV 2 lukumäärä 31.12.

	Kunta	
	2025	
Hallintopalvelut (sis. kuntajohtaminen)	9	
Talous- ja tukipalvelut	36	
Elinvoimapalvelut	8	
Sivistyspalvelut	165	
Tekiniset palvelut	19	
<i>Yhteensä</i>	<i>237</i>	

43. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2025	2024
Pälkäneen kokoomus	2 877,75	2 734,29
Suomen sos.dem.puolue/Pälkäne	2 212,31	1 424,55
Pälkäneen keskustan kunnallisjä	1 896,75	1 876,32
Pälkäneen Vihreät	808,31	1 068,88
Aitoon Kokoomus	254,25	274,5
Luopioisten Kokoomus ry	636,38	838,2
Pälkäneen Perussuomalaiset ry	217,50	247,32
Suomen Kristillisdemok.Kangasal.	142,50	0
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>9 045,75</i>	<i>8 464,06</i>

44. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2025	2024
Tilintarkastusyhteisö A		
Tilintarkastus	34 369,24	21 656,84
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>34 369,24</i>	<i>21 656,84</i>

Liitetieto 46 – Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Pälkäneen kunnan ja Pälkäneen Valokuitu Oy:n väliset liiketoimet:

- Pälkäneen Valokuitu Oy:n on maksanut tammikuussa 2025 kunnan lainan takaisin. Yhtiön liiketoiminta on siirretty GlobalConnect Oy:lle. Yhtiö on maksanut pois lainat rahoituslaitoksille.
- Kunnan takausvastuut ovat poistuneet yhtiötä kohtaan.

Pälkäneen kunnan ja Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n väliset liiketoimet:

- Pälkäneen kunta pääomitti yhtiötä 150 000 euron suuruisella summalla (KH 17.11.2025 § 203 ja KV 24.11.2025 § 71). Pääomitus kohdistuu yhtiön sijoitetun vapaan oman sijoitukseen. Sijoituksen määrä perustuu yhtiön liiketoimintasuunnitelmassa esitettyihin tarpeisiin ja pääomitus käytetään yhtiön talouden tervehdyttämiseen ja liiketoimintasuunnitelman toimeenpanoon.
- Pälkäneen kunnalla on voimassa olevia takausvastuita yhteensä 1 357 859 euroa Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n lainoihin.

Pälkäneen kunnan ja Pälkäneen Aluelämpö Oy:n väliset liiketoimet:

- Pälkäneen kunnanhallitus on hyväksynyt 15.12.2025 § 223 Luopioisten lämpölaitoksen myynnin Pälkäneen Aluelämpö Oy:lle. Lämpölaitos on myyty 2 036 000 euron kauppasummalla yhtiölle. Kauppa-summa sisältää kokonaisuudessaan kiinteistön määräaloinen sekä kaukolämpöverkoston. Määräala on muodostunut kiinteistöstä (635-451-7-216) ja sen koko on ollut 4 692m².
- Pälkäneen kunnalla on voimassa olevia takausvastuita yhteensä 2 838 888 euroa Pälkäneen Aluelämpö Oy:n lainoihin.

Pälkäneen kunnan ja Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n väliset liiketoimet:

- Pälkäneen kunta pääomitti yhtiötä 100 000 euron suuruisella alkupääomalla (KH 12.5.2025 § 76 ja KV 24.11.2025 § 71). Pääomitus kohdistuu yhtiön sijoitetun vapaan oman sijoitukseen. Sijoituksen määrä perustuu yhtiön liiketoiminnan käynnistämiseen.

Pälkäneen kunnan ja muiden intressitahojen väliset liiketoimet:

- Kunnan keskeisissä luottamushenkilöissä on yritystoiminnassa mukana olevia henkilöitä. Kaikki mahdolliset hankinnat tehdään tavanomaisilla ehtoilla ja hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita noudatetaan.

4 PÄLKÄNEEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

4.1 Toimintakertomus

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä. Vesihuoltolaitos kattaa toimintansa kulut ja investoinnit toiminnasta saatavilla tuloilla ja liittymismaksuilla.

Vesihuoltolaitos on palveluntuottaja, joka huolehtii vedenotosta, talousveden jakelusta sekä jätevesien viemäröinnistä ja puhdistuksesta. Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus laadukkaalla puhdistamotoiminnalla.

Toimintaa ja seurataan jatkuvan omaavalvonnan lisäksi ulkopuolisen viranomaisen valvonnalla. Talousveden tulee täyttää vuoden jokaisena hetkenä terveydensuojelulain ja talousvesiasetuksen mukainen laatu. Jätevesien käsittely tulee toteuttaa ympäristön- ja vesiensuojelulakien mukaisesti (kaikkiaan toimintaa ohjaavia lakeja ja asetuksia on 14, joiden lisäksi useita säädöksiä).

Pälkäneen vesihuoltolaitoksen seurantamittauksissa asetusten ja lainsäädännön edellyttämät tavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan vaatimusten mukaisina.

Talous ja merkittävät poikkeamat talousarviossa

Talouden osalta vesihuoltolaitoksen myyntituotot olivat 1 396 918 euroa (alv 0 %).

Vesihuoltolaitoksen tilikausi sujui taloudellisesti hyvin. Toimintatuotot jäivät niukasti tavoitteestaan 1,2 %, kulut alittuivat 8,9 %. Kokonaisuutena toimintakate oli 14,2 % talousarviota parempi. Tilikauden tulos parani noin 133 000 euroa 2024 vuoteen verrattuna.

Taloutta rasittaa vahvasti edellisten vuosien investoinnit, suurimpana Tommolan jätevedenpuhdistamo sekä rakennetut verkostot, joihin ei ole saatu liittyjiä ennakoitun mukaisesti. Vesihuoltolaitokset poistot edellisten vuosien investoinneista oli 621 207 euroa. Talouden tasapainottamiseksi ja tulevien vuosien ylläpitokulujen varautumiseksi lautakunta päätti korottaa hintoja 1.3.2026 alkaen viidellä prosentilla.

4.1.1 Hallinto ja organisaatio

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kunnan omistama vesihuoltolaitos ja kuuluu osaksi Pälkäneen kuntaa. Vesihuoltolaitoksen asiat päätetään Pälkäneen kunnan teknisessä lautakunnassa ja vesihuoltolaitos on osa teknisen toimen yksikköä.

Henkilöstö

Vesihuoltolaitoksella on vesihuollon työnjohtaja ja kaksi vesihuoltolaitoksen hoitajaa. Vesihuoltolaitoksen johtajana toimii tekninen johtaja. Lisäksi vesihuoltolaitokselle palveluita tuottivat kunnallistekniikan insinööri ja tekninen sihteeri.

Vesihuoltolaitoksen toiminta edellyttää ympärivuorokautista päivystystä. Oman henkilökunnan lisäksi päivystyspalvelua hankitaan ostopalveluna.

4.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vesihuoltolaitos sai uusia asiakkaita 7 kpl. Maksut pysyivät ennallaan vuoden 2025 ajan. Toimintaan ei muutoin liittynyt olennaisia muutoksia.

Roholan alueelle toteutettiin vuonna 2025 Amiraalintien ja Joenkalliontien runkoverkon laajennus.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Mittari	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ulkoiset toimintamenot/ asukas	150	156	160	147

Toiminnalliset luvut

	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto (euroa)	1 337 639	1 364 028	1 347 687	1 489 835*
Toimintakulut (euroa)	-784 130	-959 284	-970 778	-906 600*
Verkostoon liitetyt kiinteistöt (kpl)	1 906	1 936	1 994	2 001
Laskutus (m³)				
- Vesi	227 082	222 870	225 001	227 954
- Jätevesi	179 774	176 390	175 315	176 745

Toiminnan tunnuslukutaulukko

*2025 vuoden osalta huomioitu myös vesilaitoksen sisäiset myynnit ja toimintakulut

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vesilaitos								
Laskutettu talousvesimäärä m3	218 424	221 409	225 147	231 896	227 082	222 870	225 001	227 954
Talousveden käyttömaksu €/m3 (alv0%)	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01	2,01	2,21	2,21
Viemärlaitos								
Laskutettu jätevesimäärä m3	182 414	179 672	177 208	181 561	179 774	176 390	175 315	176 745
Jäteveden käyttömaksu €/m3 (alv 0%)	2,96	2,96	2,96	2,96	2,96	2,96	3,26	3,26

Myytyt vesimäärät

4.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Verkosto

Vuoden 2026 talousarviossa sekä vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmaan sisältyy merkittävimpänä investointina Vohlisaaren kunnallistekniikan rakentaminen. Tulevien vuosien osalta merkittävä hanke on Kankaanmaan uuden teollisuusalueen vesihuolto.

Kinnalan vedenottamon rakennuksen peruskunnostus ja Tommolan vanhan jätevedenpuhdistamon katon kunnostustyöt ovat edessä lähivuosina.

Luopioisten jätevedenpuhdistamon (1991) elinkaaritarkastelu ja mahdollisen siirtoviemäriin selvitys on hyvä tehdä ennakkoselvityksenä. Tarve töille on kymmenen vuoden sisällä.

Talouden osalta vesihuoltolaitoksen tulee pitkällä aikavälillä saavuttaa tasapaino tuottojen ja kulujen suhteen.

4.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävin toimintariski liittyy talousveden puhtauteen ja sitä kautta ihmisten terveyteen ja elintarviketeollisuuden toimintaan. Verkoston ikääntyminen tulee olemaan yksi verkoston merkittävimmistä riskeistä talousveden puhtauteen, seuraavaksi merkittävin riski tulee olemaan pohjaveden saastuminen. Pälkäneen pohjavesialueilla on merkittävästi maanottoa ja maanotosta on tullut suuri riski alueen pohjavesille.

Lisäksi Pälkäneen pohjavesille merkittävä riski on VT12-tie. Lisäksi VT12 alueella kulkeva liikenne ja varsinkin vaarallista kemikaalia sisältävä kuljetus on aina riski pohjavedelle ja pohjaveden laadulle.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen tai jätevedenpumpkauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa myös merkittävän riskin. Jätevedenpumpkauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa vesistöjen saastumisen ja sitä kautta suuren ihmismassan sairastumisen esimerkiksi uimavedestä.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen on epätodennäköistä ja vaatisi pitkään jatkuneen ongelman verkostossa tai pumpaamossa, mutta pohjaveteen joutuessaan aiheuttaisivat merkittävät ongelmat ihmisten terveydelle ja talousvettä toimittavalle laitokselle. Kaikissa toteutuissa onnettomuuksissa ovat mukana myös taloudelliset tappiot.

Jätepuhdistamoiden lietteen kuivatus tapahtuu yhden kuivaimen varassa. Tommolaan olisi harkittava uuden kuivaamon rakentamista.

Henkilöstö. Vesihuoltolaitoksen toiminta ja ylläpito vaatii erikoisosaamista laitoksen työntekijöiltä. Kolmen työntekijän muodostaessa henkilöstön on riskinä pitkä poissaolo tai muu este. Myös ulkopuolisilta ostettu päivistyspalvelu muodostaa riskin, kun olosuhteet tai paikat ei välttämättä ole tuttuja.

Talouden tilanne pitkällä aikavälillä on huolestuttava, vaikkakin tilanne on kohentumaan päin. Vesimaksujen taksan tarkastaminen ja korottaminen tulee toteuttaa pitkällä aikavälillä siten, että tasapaino talouden osalta saavutetaan. Toiminnan kulujen karsiminen on käytännössä mahdotonta, ilman että riskeerataan toimintaan liittyviä lakien- ja asetusten edellyttämää toimintatapaa.

Ympäristöyksikön ohjelmassa vv. 2025–26 on pohjavesien suojelusuunnitelman laatiminen. Suunnitelmaan yhteydessä tarkastellaan pohjavesien hallintaa tarkemmin.

4.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristötekijät

Jätevedenpuhdistuksessa ja vedenhankinnassa toimitaan ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Talousveden laatua tutkitaan Pälkäneen kunnan vesihuoltolaitoksen talousveden valvontaohjelman mukaisesti. Jätevedenpuhdistamoiden toimintaa valvotaan ympäristölupien mukaisesti. Juomavedelle annetut määräykset saavutettiin vuoden jokaisena ajankohtana ja jätevedenpuhdistamoiden toiminta oli ympäristöluvan mukaisista. Pumpaamoiden toimintaa valvotaan kaukovalvonnalla ja pumpaamot kierretään viikoittain.

4.1.6 Esitys tilikauden 2025 tuloksen käsittelystä

Tilikauden tuloksen -114 166,88 euroa käsittelystä esitetään seuraavaa:

- Tuloutetaan aikaisemmin tehtyjä poistoeroja 9 274,20 euroa

- Tilikauden alijäämä -104 892,68 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli- / alijäämätilille.

4.2 Talousarvion toteutuminen

4.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

TOIMIELIN:	tekninen lautakunta
TOIMIALA:	vesihuoltolaitos
TILIVELVOLLINEN:	tekninen johtaja

Kuntastrategian toteutumista tukevat toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian painopiste	Kuntastrategian tavoite	Talousarvio-tavoite	Mittari	Toteuma	Kommentti
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.</i>	Vesihuoltolaitoksen talous on tasapainossa pitkällä aikavälillä	Uuden vesihuoltolain (voimaan 1.1.2026?) mukainen omaisuudenhallintasuunnitelma on laadittu.	Kyllä / Ei		Ei toteutunut. Toteutetaan vuonna 2026.
KESTÄVÄ KEHITYS: <i>Kunta toimii sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.</i>	Toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja	Toiminta-alueiden päivitys aloitetaan soveltaen uuden vesihuoltolain mukaista ohjeistusta. Suunnitelma viedään luonnosvaiheeseen.	Toiminta-alueiden luonnossuunnitelmat ovat valmiit (K/E).		Ei toteutunut. Toteutetaan vuonna 2026. Tavoitteet liittyvät toisiinsa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

Vesihuoltolaitos	TP 2024	TA 2025	TA-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (€)	Poikkeama-%
TOIMINTATUOTOT	1 347 687	1 421 000		1 421 000	1 403 906	17 094	98,80 %
Myyntituotot	1 351 732	1 419 500		1 419 500	1 396 918	22 582	98,41 %
Tuet ja avustukset	-4 045				827	-827	
Muut toimintatuotot		1 500		1 500	6 161	-4 661	410,72 %
TOIMINTAKULUT	-970 778	-981 595		-981 595	-901 931	-79 664	91,88 %
Henkilöstökulut	-194 159	187 129		187 129	-204 427	17 298	109,24 %
Palvelujen ostot	-416 990	432 700		432 700	-400 835	-31 865	92,64 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-357 641	-347 050		-347 050	-285 986	-61 064	82,40 %
Muut toimintakulut	-1 988	-14 716		-14 716	-10 683	-4 033	72,59 %

TOIMINTAKATE	376 909	439 405		439 405	501 975	-62 570	114,24 %
--------------	---------	---------	--	---------	---------	---------	----------

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden on merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja -kuluja erotus eli toimintakate). Toimintakate ylittyi 62.570 eurolla.

4.3 Tilinpäätöslaskelmat

4.3.1 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1-12/2025		1-12/2024	
Liikevaihto	1 482 847,05		1 411 440,81	
Liiketoiminnan muut tuotot	6 988,12		-4 044,77	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-285 985,62		-357 640,92	
Palvelujen ostot	-405 504,06	-691 489,68	-422 909,80	-780 550,72
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-157 826,88		-164 226,38	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-42 080,54		-26 068,15	
Muut henkilösivukulut	-4 519,80	-204 427,22	-3 864,86	-194 159,39
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-621 207,40	-621 207,40	-611 615,12	-611 615,12
Liiketoiminnan muut kulut				
		-10 682,84		-1 988,06
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-37 971,97		-180 917,25	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	2 903,28		3 631,05	
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-13 162,67		-21 737,96	
Muille maksetut korkokulut	-1 734,02		1 783,71	
Korvaus peruspääomasta	-64 201,50		-80 251,87	
Muut rahoituskulut		-76 194,91	-1,60	-96 576,67
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-114 166,88		-277 493,92	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-114 166,88		-277 493,92	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	9 274,20		9 274,11	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-104 892,68		-268 219,81	

VESIHUOLTOLAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-4,42	-11,40
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,63	45,80
Voitto, %	-7,70	-19,66

4.3.2 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	1-12/2025	1-12/2024
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 448 674,55	8 827 914,27
I Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
1. Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
II Aineelliset hyödykkeet	8 443 074,55	8 822 314,27
1. Maa- ja vesialueet	183 080,17	183 080,17
2. Rakennukset	2 318 179,73	2 566 004,89
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 906 840,25	6 010 991,23
4. Koneet ja kalusto	11 111,26	15 854,08
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	23 863,14	46 383,90
III Sijoitukset	5 600,00	5 600,00
4. Muut saamiset	5 600,00	5 600,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	365 719,59	132 625,35
II Saamiset	365 719,59	132 625,35
Lyhytaikaiset saamiset	365 719,59	132 625,35
1. Myyntisaamiset	365 084,19	114 280,61
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00
4. Muut saamiset	0,00	18 229,35
5. Siirtosaamiset	635,40	115,39
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 814 394,14	8 960 539,62
VASTATTAVAA	1-12/2025	1-12/2024
A OMA PÄÄOMA	-2 137 556,02	-2 032 663,34
I Peruspääoma	1 605 037,46	1 605 037,46
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-3 637 700,80	-3 369 480,99
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-104 892,68	-268 219,81
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	8 261,59	17 535,79
1. Poistoero	8 261,59	17 535,79
E VIERAS PÄÄOMA	10 943 688,57	10 975 667,17
I Pitkäaikainen	4 899 562,37	5 095 634,37
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	533 350,00	796 682,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	29 348,00	29 348,00
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 336 864,37	4 269 604,37
II Lyhytaikainen	6 044 126,20	5 880 032,80
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 223 326,00	1 059 994,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	875 800,97	1 242 694,99
6. Saadut ennakot	1 366,35	423,52
7. Ostovelat	66 198,21	81 731,47
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	3 641 559,27	3 316 308,08
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	88 070,90	52 195,44
10. Siirtovelat	147 804,50	126 685,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 814 394,14	8 960 539,62

TASEEN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	-24,16	-22,49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	734,47	779,83
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-3 743	-3 368
Lainakanta 31.12., 1 000 €	2 632	3 099
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	2 632	3 099
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

4.3.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	1-12/2025		1-12/2024	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-37 971,97		-180 917,25	
Poistot ja arvonalentumiset	621 207,40		611 615,12	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-76 194,91		-96 576,67	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	507 040,52	0,00	334 121,20
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-241 967,68	-241 967,68	-278 175,99	-278 175,99
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>265 072,84</u>		<u>55 945,21</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-100 000,00		-100 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-366 894,02		-500 902,96	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	-466 894,02	0,00	-600 902,96
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-233 094,24		-27 568,59	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	325 251,19		349 996,20	
Korottomien velkojen muutos	109 664,23	201 821,18	222 530,14	544 957,75
Rahoituksen rahavirta		<u>-265 072,84</u>		<u>-55 945,21</u>
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	846	632
Investointien tulorahoitus, %	209,55	120,11
Laskennallinen lainanhoitokate	1,52	0,85
Lainanhoitokate	4,54	3,92
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	0,06	0,02
Current ratio	0,06	0,02

4.4 Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

4.4.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Laatimisperiaatteet on kuvattu tilinpäätöksen kohdassa 4.1.1 kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.

4.4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot

	2025	2024
Vesilaitoksen myyntituotot	691 234,18	641 764,65
Viemärlaitoksen myyntituotot	798 212,43	769 676,16
<i>Liikevaihto yhteensä</i>	<i>1 489 446,61</i>	<i>1 411 440,81</i>
Vesilaitoksen muut tuotot	438,70	-4 044,77
Viemärlaitoksen muut tuotot	388,56	0,00
<i>Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä</i>	<i>827,26</i>	<i>-4 044,77</i>

Liitetieto 12 - Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Rakennukset	10-30 vuotta, tasapoisto	3,3 - 10,0 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-30 vuotta, tasapoisto	3,3 - 10,0 %
Koneet ja kalusto	5 - 20 vuotta, tasapoisto	5,0 - 20,0 %
Laitteiden ohjelmistot	2 - 3 vuotta, tasapoisto	33,3 - 50 %

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu pääsääntöisesti vuosikuluksi.

4.4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineelliset hyödykkeet

Pälkäneen vesi

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	183 080,17	2 566 004,89	6 010 991,23	15 854,08	0,00	46 383,90	8 822 314,27
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	241 967,68	0,00	0,00	0,00	241 967,68
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	22 520,76	0,00	0,00	-22 520,76	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-247 825,16	-368 639,42	-4 742,82	0,00	0,00	-621 207,40
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	183 080,17	2 318 179,73	5 906 840,25	11 111,26	0,00	23 863,14	8 443 074,55
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	183 080,17	2 318 179,73	5 906 840,25	11 111,26	0,00	23 863,14	8 443 074,55
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Maa- ja vesialueet erittely

	2025	2024
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	50 620,39	50 620,39
Muut maa- ja vesialueet	132 459,78	132 459,78
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>183 080,17</i>	<i>183 080,17</i>

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Jvk-lainasaamiset	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	5 600,00	5 600,00
Hankintameno 31.12.	0,00	5 600,00	5 600,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	5 600,00	5 600,00

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2025	2024
Muut siirtosaamiset	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

28. Oman pääoman erittely

	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	1 605 037,46	1 605 037,46
Peruspääoma 31.12.	1 605 037,46	1 605 037,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-3 637 700,80	-3 369 480,99
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-3 637 700,80	-3 369 480,99
Tilikauden yli-/alijäämä	-104 892,68	-268 219,81
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>-2 137 556,02</i>	<i>-2 032 663,34</i>

30. Pitkäaikaiset velat

	2025	2024
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

32. Muiden velkojen erittely

	2025	2024
Muut velat		
Liittymismaksut	4 336 864,37	4 269 604,37
Muut velat	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>4 336 864,37</i>	<i>4 269 604,37</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2025	2024
Lomapalkkavelan ja henkilöstökulujen jaksotukset	31 186,08	32 298,35
Muut palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	115 916,56	92 490,43
Korkojaksotukset	701,86	1 896,52
<i>Yhteensä</i>	<i>147 804,50</i>	<i>126 685,30</i>

4.4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni	
	2025	2024
Sopimusvastuut		
Vahvistetut kaavoista vesilaitokselle aiheutuvat velvoitteet	1 050 600,00	1 050 600,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00
Maankäyttösopimuksista vesilaitokselle aiheutuvat velvoitteet	592 161,00	683 600,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00

4.4.5 Henkilöstöä ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2025	2024
Kokoaikaiset	3	3
<i>Yhteensä</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

5 PÄLKÄNEEN KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Pälkäneellä 30. maaliskuuta 2026
PÄLKÄNEEN KUNNANHALLITUS

Rainer Zeitlin

Tommi Vuorinen

Elina Mäkinen

Ville Klasila

Kirsi Saarinen

Marika Pellikka

Minea Aalto

Risto Vierikka

Jyri Kankila

Mikko Salmela

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella   päivä   kuuta 2026

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Mari Säynätjoki
JHT, KHT

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
"Sähköisessä järjestelmässä, paperitulosteet"

TOSITELAJIT

Kirjanpito
AIF
AKT
ALV
AS
Kman
KPA
MuistioE
MuistSisLa
Palkka
Pankki

TAPAHTUMA

AIF tositekonsersio
Aktivoinnit
ALV-maksuajo
Alkusaldo
Asiakkaan man. kuittaukset
Kirjanpilotapahtuman palautustapahtuma
Muistiotositteet Excelistä
Muistiotositteet Sisäinen laskutus
Palkat Populus
Pankkitositteet

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

Ltappio
Man
PERINTÄ
Vii
10 - 92

Luottotappiokirjaus
Manuaaliset suoritukset
Perintä toimeksiantoliittymä
Viitesuoritukset
Laskulajit 10-92

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

OL
OM
ORK

Ostolaskut
Ostoreskontran maksut
Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksu-
tosite

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM
XAKOM

Käyttöomaisuus
Kom-konsersio

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä